

Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

IMPLEMENTATIEPLAN

8 mei 2025

Inhoud

Inleiding	3
1 Inrichting projectorganisatie	5
1.1 Projectorganisatie	6
1.2 Grote schets belangrijkste mijlpalen	8
1.3 Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan	10
2 Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen	12
2.1 Risico's en beheersingsmaatregelen	14
2.2 Oordeel op technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling	26
2.3 Uitbestedingsrisico	40
2.4 Risicoanalyse en beheersing financiële risico's	43
2.5 Juridische en privacy risico's	45
2.6 Concluderend oordeel betrokkenen	48
3 Data en datakwaliteit	50
3.1 Beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en beheersing risico's	51
3.2 Risicoanalyse van de datakwaliteit	55
3.3 Overzicht belangrijkste risico's en getroffen beheersmaatregelen	56
3.4 Risicobereidheid en de maximale toegestane afwijking	57
3.5 Werkzaamheden vaststellen datakwaliteit voor het invaren	57
3.6 Bevindingen voortkomend uit de uitgevoerde werkzaamheden	59
3.7 Stappen om datakwaliteit op niveau te krijgen voor het invaarbesluit	60
3.8 Rapportage specifieke werkzaamheden externe accountant	60
3.9 Onderzoek van de datakwaliteit na het invaarmoment	61
3.10 Afspraken na invaren	61
4 Invaren	63
4.1 Werkwijze: voorbereidingen (tot aan beoordeling door pensioenfonds)	63
4.2 Beschrijving hoe pensioenfonds wenst om te gaan met opgebouwde rechten	64
5 Transitie-FTK en overbruggingsplan	83
5.1 Besluitvormingsproces toepassen transitie FTK	83
5.2 Effecten van transitie FTK en invloed op besluitvorming transitie	84
5.3 Beschrijving en onderbouwing evenwichtigheid indexatiebeleid.	85
6 Transitieplan (in hoofdlijnen)	86
6.1 Besluitvormingsproces Transitieplan	86
6.2 Evenwichtigheid Transitieplan	87
6.3 Uitvoerbaarheid Transitieplan	87
6.4 Conformiteit Transitieplan met wettelijke vereisten	88
6.5 Afwijkingen van Transitieplan in Implementatieplan	88
6.6 Financiële grenzen invaren	90
Bijlage: Documentenlijst	92

Inleiding

Dit is het implementatieplan van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel (hierna: het pensioenfonds) met betrekking tot de transitie naar een nieuwe pensioenregeling in overeenstemming met de Wet toekomst pensioenen (hierna: de Wtp).

Het implementatieplan is een verplichting die voortkomt uit de Wtp waarbij het transitiecommunicatieplan een verplicht onderdeel is van het implementatieplan. Voor het transitiecommunicatieplan is separaat een zelfstandig document opgesteld maar dit maakt onlosmakelijk onderdeel uit van dit implementatieplan en is als bijlage toegevoegd.

De opzet van het implementatieplan is, naast de op 1 juli 2023 ingegane Wtp, gebaseerd op de Memorie van toelichting en de bijbehorende regelgeving, alsmede de Beleidsuitingen van De Nederlandsche Bank (DNB) over het thema Implementatieplan. Het is de bedoeling dat het implementatieplan een plannings- of projectdocument is en een compleet beeld geeft van de gevolgde aanpak. Er liggen gedetailleerdere plannen en beschrijvingen aan ten grondslag. Voor het implementatieplan volstaat een beschrijving op hoofdlijnen. Voor details wordt verwezen naar onderliggende documenten.

Voor het implementeren van de nieuwe pensioenregeling heeft het pensioenfonds dit implementatieplan opgesteld. In dit implementatieplan is onder meer vastgelegd:

1. welke wijzigingen in de IT van het pensioenfonds hebben plaatsgevonden of gaan plaatsvinden;
2. hoe het pensioenfonds borgt dat de kwaliteit van data op orde is;
3. hoe het pensioenfonds omgaat met het verzoek van KLM om opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten middels een interne collectieve waardeoverdracht zoals bedoeld in artikel 150m van de PW in te brengen ('in te varen') in de nieuwe pensioenregelingen;
4. hoe het pensioenfonds uitvoering gaat geven aan de nieuwe pensioenregelingen, inclusief de transitie daarnaartoe; en
5. hoe het implementatieplan aansluit op het transitieplan en het addendum dat door sociale partners is opgesteld en vastgesteld.

Het implementatieplan is opvraagbaar door alle actieve deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden via de publicatie op de website van het pensioenfonds.

De aanpassing van de pensioenregeling is door de arbeidsvoorwaardelijke partijen vastgesteld en uitgewerkt in het transitieplan. De arbeidsvoorwaardelijke partijen hebben op 4 juli 2024 het transitieplan definitief vastgesteld en ondertekend. De arbeidsvoorwaardelijke partijen hebben aan het pensioenfonds een verzoek gedaan tot uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en tevens het verzoek de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de aangepaste pensioenregeling. Voor het transitieplan zie de betreffende bijlage.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft, met inachtneming van het addendum op het transitieplan dat op 27 november 2024 door arbeidsvoorwaardelijke partijen is vastgesteld, in de bestuursvergadering van 27 maart 2025 het voorgenomen besluit genomen de opdracht van arbeidsvoorwaardelijke partijen te aanvaarden en akkoord te gaan met het verzoek tot invaren onder voorbehoud van geen bezwaar van DNB. Op grond van artikel 150i van de Pensioenwet (PW) heeft het fonds dit implementatieplan opgesteld. Hierin wordt tevens het proces beschreven hoe tot het besluit is gekomen. Waar in dit transitieplan in generieke zin over deelnemers wordt gesproken, worden daarbij alle actieve deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden bedoeld.

Indien zich naar inzicht van het pensioenfonds ingrijpende, onvoorziene omstandigheden voordoen waardoor dit implementatieplan geen accuraat beeld meer geeft, zal het pensioenfonds hiervan

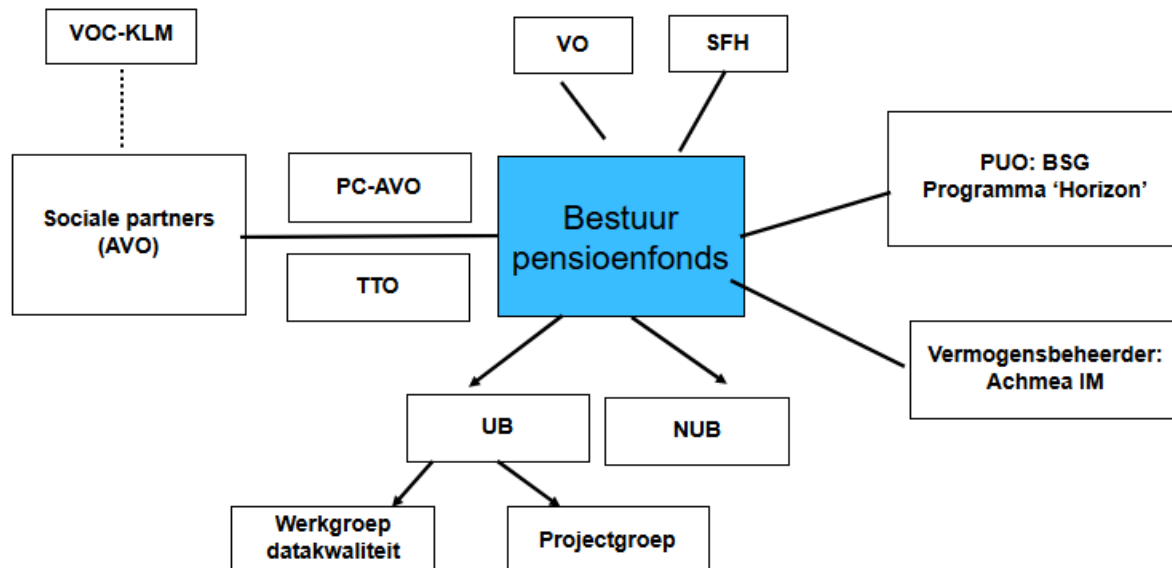
mededeling doen aan arbeidsvoorwaardelijke partijen, het verantwoordingsorgaan (VO) en aan DNB en daarbij aangeven hoe het pensioenfonds besluit te handelen.

Dit implementatieplan is vastgesteld op 8 mei 2025 te Amstelveen.

1 Inrichting projectorganisatie

Bij de transitie naar de Wtp spelen veel partijen een rol. Voor de start van het traject is de projectgovernance opgesteld. Een totaalbeeld van alle betrokkenen in de gehele transitie is als volgt:

Figuur 1.1

Toelichting partijen

Pensioenfonds. Het pensioenfonds kent rondom de voorbereiding op de invoering van de Wtp de volgende groepen functionarissen:

- Bestuur: het algemeen bestuur (AB) van het pensioenfonds
- UB: de 3 uitvoerend bestuursleden
- NUB: de 7 niet-uitvoerend bestuursleden
- SFH: de sleutelfunctiehouders risicobeheer, actuarieel en interne audit
- VO: het verantwoordingsorgaan
- Projectgroep: bestaande uit UB, de projectleider, de adviserend actuaris, een afvaardiging van de PUO en extern ingehuurd adviseurs

Sociale partners. De sociale partners worden bij KLM-cabinepersoneel gevormd door de werkgever en de aanwezige werknemersvertegenwoordigingen (vakbonden). Zij vormen samen het arbeidsvoorwaardelijk overleg (AVO). Het AVO bestaat uit:

- KLM: 3 vertegenwoordigers namens de werkgever
- VNC: Vereniging Nederlands Cabinepersoneel: 3 vertegenwoordigers en een extern adviseur
- FNV: 3 vertegenwoordigers
- De Unie: 3 vertegenwoordigers

Overleg tussen pensioenfonds en sociale partners

- PC-AVO: overleg tussen voorzitter bestuur, UB en sociale partners
- TTO: tripartite technisch overleg tussen delegatie UB, technische afvaardiging van sociale partners en afvaardiging projectgroep. In het TTO werden technische zaken voorbereid voor besluitvorming in het AVO (het formele arbeidsvoorwaardenoverleg tussen arbeidsvoorwaardelijke partijen)

Overige partijen. Daarnaast zijn de volgende organen bij het traject Wtp betrokken:

.....

- VOC-KLM: de Vereniging van Oud-Cabinepersoneel KLM, voor hen geldt een wettelijk hoorrecht
- BSG: Blue Sky Group (hierna: BSG) is de pensioenuitvoeringsorganisatie
BSG Horizon is het door BSG opgezette programma voor de transitie naar de Wtp
- AIM of Achmea IM: Achmea Investment management is de fiduciair vermogensbeheerder van het fonds

1.1 Projectorganisatie

In de eerste fase van het transitieproject, dat startte in 2022, stond het vergaren en delen van kennis centraal. Dit gold zowel voor het AVO als voor het pensioenfonds. Er waren periodieke kennissessies waarbij de sessies inhoudelijk werden geleid door een hiertoe ingehuurd externe adviseur van WTW.

De inhoudelijke fase aan de zijde van de sociale partners en aan de zijde van het pensioenfonds (UB en AB) liepen parallel. Bij de besprekingen van het TTO en PC-AVO waren de projectleider, de adviserend actuaire en minimaal één UB aanwezig (zie hoofdstuk 6).

De uitvoering van het project is op verschillende manieren ingevuld:

- De UB hebben het Wtp-project namens het algemeen bestuur aangestuurd. Daarnaast hebben zij een externe projectleider ingehuurd, die verantwoordelijk was voor zowel de planning van het project als de uitwerking van en advisering over inhoudelijke thema's. De projectgroep werd gevormd door de UB aangevuld met de projectleider, de adviserend actuaire, een afvaardiging van de PUO en externe adviseurs. De projectgroep kwam wekelijks bij elkaar om de voortgang van het project en eventuele knelpunten daarin te bespreken. Daarnaast vonden er wekelijkse overleggen plaats tussen UB, projectleider en actuaire. In deze overleggen werd vooral de inhoudelijke voorbereiding van stukken gedaan.
- In de fase van de vorming van de contouren van de nieuwe regeling door het AVO was de UB, door te participeren in de TTO en PC-AVO overleggen, altijd betrokken. De UB hielden het AB telkens op de hoogte van de koers die werd gevaren. Inhoudelijk was er de input van de externe adviseur van WTW en de adviserend actuaire vanuit BSG als uitvoerder van alle berekeningen. Voor het opstellen van het transitieplan was het AVO verantwoordelijk. In hoofdstuk 6 "Transitieplan" is dit nader uitgewerkt.
- Naarmate er in de loop van 2023 meer beeld ontstond van de contouren van de nieuwe pensioenregeling vanuit het AVO, zijn de werkzaamheden binnen het fonds geïntensiveerd. Iedere week werden er door de projectgroep twee updatesessies gehouden, waarin de voortgang van de deelprojecten en ook de voorbereiding van inhoudelijk onderwerpen voor het AB werden besproken. De projectleider heeft met name de voortgang en de ontwikkelingen van de verschillende deelprojecten gemonitord.
- Om onder andere de kennis van de nieuwe wetgeving in het AB te vergroten zijn er in 2023 en 2024 regelmatig specifieke Wtp-sessies georganiseerd naast de reguliere bestuursvergaderingen. De voorbereidingen hiervoor werden door de projectleider en externe adviseurs verzorgd. Deze Wtp-sessies waren vooral beeldvormend van aard.
- Naast het overleg van de projectgroep vond er ook regelmatig overleg plaats met de transitie-manager van BSG. Bijvoorbeeld over het onderwerp 'Haalbaarheid van de technische uitvoering van de nieuwe pensioenregeling'.
- Voor het onderwerp Datakwaliteit heeft het pensioenfonds een aparte werkgroep ingericht, bestaande uit de UB FRI, een afvaardiging van BSG en de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie vormde het uitgangspunt voor de werkzaamheden. Dit is in hoofdstuk 3 "Datakwaliteit" nader uitgewerkt.
- Het onderwerp koppeling pensioenuitvoering en vermogensbeheer is onderdeel van het project waarbij de conceptuele uitwerking door BSG is opgepakt. De verkoop van het vermogensbeheerbedrijf door BSG aan Achmea IM op 1 januari 2025 is geen beletsel geweest om te komen tot een effectieve inrichting en bijbehorende afspraken. Het fonds monitort de ontwikkelingen op dit onderwerp onder meer door een 3-wekelijks overleg met AIM waarin AIM aan de hand van een gedetailleerde planning, een update van de stand van zaken geeft.

.....

1.1.1 Werkstromen en betrokkenheid gremia in besluitvormingsproces

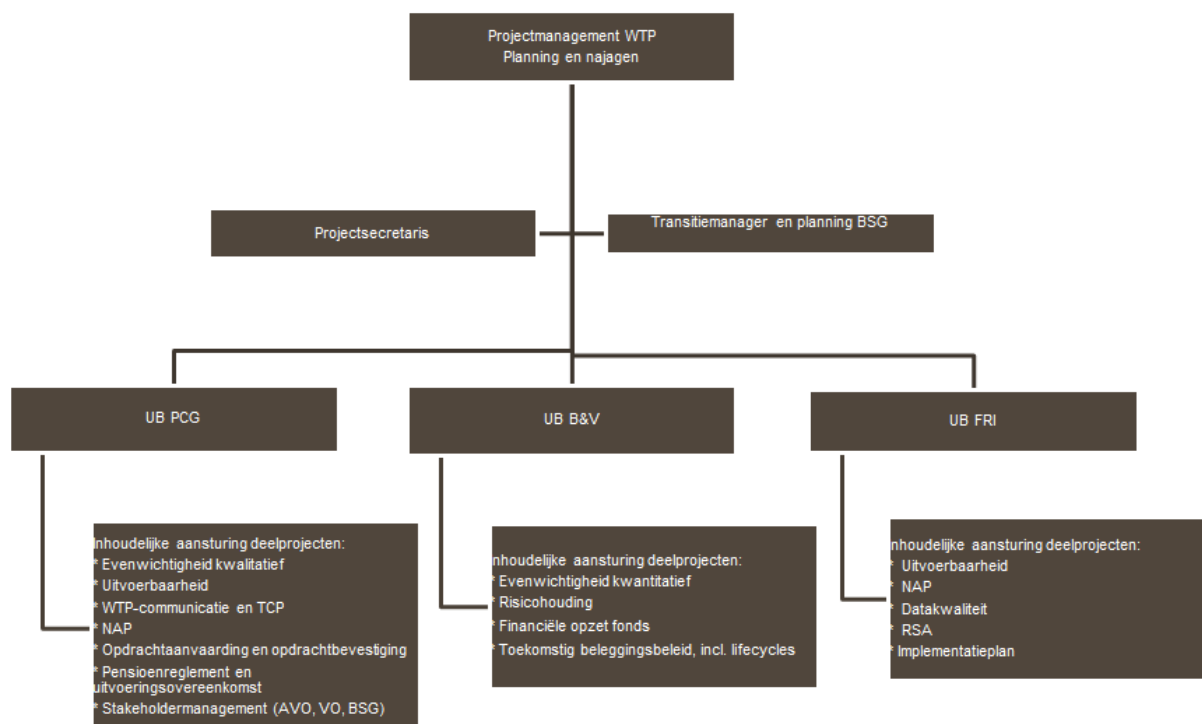
Werkstromen

De werkstromen geven richting aan specifieke inhoudelijke onderwerpen ten aanzien van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. De werkstromen zijn samengesteld uit één of meerdere UB, en één of meerdere (externe) medewerkers c.q. adviseurs. De UB is inhoudelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de betreffende werkstroom en heeft daarbij onder meer de volgende taken en bevoegdheden:

1. Opstellen van plannen van aanpak voor specifieke werkzaamheden van de werkstroom;
2. Regie voeren op de uitvoering van de plannen van aanpak voor specifieke werkzaamheden van de werkstroom;
3. Opstellen van een planning van de werkzaamheden;
4. Eerste aanspreekpunt voor bestuur en projectleiding;
5. Tijdig signaleren van risico's/knelpunten en informatie hierover verstrekken aan de projectleiding;
6. Op frequente basis rapporteren van de voortgang van de werkzaamheden van de werkstroom aan de projectleiding.

Afhankelijk van werkzaamheden kunnen externe medewerkers (bijvoorbeeld van BSG Pension Management BV ('BSG') en van Achmea IM Asset Management BV ('AIM')) participeren in de werkstroom.

Hierna is de toedeling van werkstromen aan de verschillende UB schematisch in beeld gebracht.

Intern toezicht

Het pensioenfonds kent een omgekeerd gemengd bestuursmodel. De NUB verzorgen het intern toezicht en daarmee ook op de uitvoering van het Wtp project. Dit doen zij zowel via het algemene toezicht als via specifieke toezichtthema's die betrekking hadden op de Wtp. Daarnaast zijn zij in hun rol als algemeen bestuurder medeverantwoordelijk voor de besluitvorming rondom de Wtp. Door deze combinatie van rollen zijn de NUB gedurende het heel traject nauw betrokken geweest bij de besluitvorming. De NUB hebben in maart 2025 een oordeel afgegeven over het Wtp-traject. Dit oordeel is als bijlage toegevoegd aan het implementatieplan (Bijlage Notitie intern toezicht inzake Wtp). Het intern toezicht is positief over het doorlopen traject en het oordeel bevat dan ook geen specifieke aanbevelingen voor het bestuur.

Sleutelfuncties

In alle verschillende stappen van het Wtp-traject zijn de sleutelfuncties betrokken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de risicohouding, de financiële opzet, de beoordeling van de evenwichtigheid, het implementatieplan en alle fasen in het traject datakwaliteit. De sleutelfunctiehouders werden voorzien van de informatie die in het bestuurlijke proces is gebruikt. Besluitvorming in het AB vond pas plaats na een proces in twee stappen met de sleutelfunctiehouders. In eerste instantie is een mening gevraagd over de door de UB uitgewerkte voorbereidingen. Vervolgens werd na (eventuele) verwerking van de aangedragen punten de definitieve opinie gevraagd aan de sleutelfunctiehouders. De opmerkingen van de sleutelfunctiehouders zijn gebruikt om beleid en documentatie te verbeteren en aan te scherpen.

Verantwoordingsorgaan

Het VO is vanaf het begin van het traject nauw betrokken bij het proces. Er zijn op regelmatige basis gedurende het gehele traject kennissessies georganiseerd voor het VO. Hierin werden de VO-leden door de projectleiders meegenomen in de stand van zaken van het traject en de discussies die in het bestuur gevoerd werden. Dit traject werd afgerond met de behandeling van de verschillende adviesaanvragen door het VO.

In juni 2024 hebben zij in het kader van het transitie-FTK een positief advies afgegeven over het overbruggingsplan van het fonds. Zij gaven het bestuur hierin mee veel aandacht te besteden aan de communicatie over het besluit, wat het bestuur ter harte heeft genomen.

Op 7 november 2024 ontving het VO de adviesaanvraag over invaren en verdeling van het fondsvermogen. Het VO heeft deze adviesaanvraag uitgebreid doorgenomen en in verschillende sessies, onder begeleiding van externe adviseurs, behandeld. Op 5 december 2024 heeft het VO een positief advies afgegeven over het invaren en verdeling van het fondsvermogen. Hierbij heeft het VO het bestuur de aanbeveling meegegeven om zich tot het uiterste in te spannen om de ingegane NAP uitkeringen op gelijke hoogte te houden na invaren. Het bestuur heeft in een reactie op 16 januari 2025 aangegeven dat het deze aanbeveling onderschrijft, maar dat eventuele compensatie fiscaal lastig lijkt te zijn. Het bestuur hoopt dat dit door arbeidsvoorwaardelijke partijen kan worden opgelost.

1.2 Grove schets belangrijkste mijlpalen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste gerealiseerde en nog te realiseren mijlpalen.

Tabel 1.1: Mijlpalen transitie naar Wtp

ST. PF. KLM CABINEPERSONEEL

TRANSITIE NAAR WTP

ST. PF. KLM CABINEPERSONEEL		MILPALEN																										
TRANSITIE NAAR WTP		2024												2025												2026		
		Q1			Q2			Q3			Q4			Q1			Q2			Q3			Q4			Q1		
PROJECTEN	Partij	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3
I.	<u>Transitie-FTK/overbruggingsplan</u>																											
	Besluit bestuur	AB																										
	Advies VO	VO																										
II.	Transitieplan	AVO																										
III.	Financiële opzet	AB																										
IV.	<u>Evenwichtigheid (invaren, verdeling fondsvermogen, SR)</u>																											
	Besluit bestuur	AB																										
	Advies VO	VO																										
V.	Data en datakwaliteit	AB																										
VI.	Toetsing uitvoerbaarheid (BSG)	AB																										
VII.	Implementatieplan, invaarsjabloon, documentatie	AB																										
VIII.	Transitiecommunicatieplan	AB																										
IX.	Opdrachtaanvaarding en bevestiging	AB																										
X.	Indiening bij DNB / AFM	UB																										
XI.	Toetsing DNB / AFM	DNB																										
<u>IMPLEMENTATIE</u>																												
XII.	Pensioenadministratie (aanpassen)	BSG																										
XIII.	Koppeling vermogensbeheer / pensioenadministratie	BSG																										
XIV.	Invaren (datatransitie)	BSG																										
XV.	Aanpassen fondsdocumenten	BSG/AB																										
XVI.	<u>NIEUWE PENSIOENREGELING VAN START</u>																										1	

Met de indiening bij DNB van dit implementatieplan, het invaarsjabloon en alle onderliggende stukken, plus het indienen van het (transitie)communicatieplan bij de AFM is een intensieve periode van ruim drie jaar afgesloten. De belangrijkste mijlpalen zijn hierboven te zien.

Nu breekt de fase van toetsing door DNB en AFM aan. De uitvoerend bestuursleden hebben tijd gereserveerd om tijdig vragen van DNB te kunnen beantwoorden. Ook zijn externen en sleutelfunctiehouders ingelicht over de mogelijkheid om aanvullende vragen te beantwoorden en opinies te geven.

Go/no-go momenten

De (kritische) mijlpalen die in de bijlage Cabine GoNoGoCriteria zijn opgenomen betreffen de go/no-go momenten voor het pensioenfonds. Op deze momenten besluit het pensioenfonds of de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen per 1 januari 2026 plaatsvindt of wordt uitgesteld. Voor de go/no-go momenten heeft het pensioenfonds op hoofdlijnen een volgend proces ingericht:

1. De uitvoerende bestuursleden monitoren in aanloop naar de go/no-go momenten de voortgang van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en rapporteren hierover aan de projectleiding;
2. De uitvoerende bestuurders adviseren het bestuur over het vaststellen van validatiecriteria voor ieder go/no-go moment;
3. Het bestuur stelt (uiterlijk 2 weken) voor ieder go/no-go moment de validatiecriteria vast op basis waarvan een besluit tot go/no-go wordt genomen;
4. De uitvoerende bestuurders verzamelen voor ieder go/no-go moment informatie ten aanzien van de door het bestuur vastgestelde validatiecriteria en analyseren deze criteria;
5. De uitvoerende bestuurders adviseren het bestuur over ieder go/no-go moment;
6. Het bestuur neemt een (voorlopig) besluit ten aanzien van ieder go/no-go moment en formuleert vervolgstappen;
7. Het besluit van het bestuur wordt gecommuniceerd aan stakeholders.

.....

1.3 Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan

Het besluitvormingsproces om te komen tot het definitieve implementatieplan was als volgt:

Tabel 1.2: Proces besluitvorming implementatieplan

Beschrijving	Datum
Transitieplan vastgesteld door sociale partners	04-07-2024
Opdrachtaanvaarding door bestuur	Aug tm dec 2024
Schrijven van eerste concept implementatieplan	Sept/Okt 2024
Bespreking eerste concept implementatieplan in bestuur	14-11-2024
Addendum op transitieplan vastgesteld door sociale partners	27-11-2024
Aanpassen/uitbreiden concept implementatieplan	04-12-2024
Bespreking aangepaste versie in AB	11-12-2024
Bestuur verleent mandaat aan UB voor vaststellen implementatieplan na verwerking wijzigingen	27-03-2025
Voorlopige opinie sleutelfunctiehouders ontvangen	April 2025
Definitieve opinies sleutelfunctiehouders	Begin mei 2025
Vaststellen implementatieplan door UB binnen mandaat AB d.d. 27 maart 2025 (inclusief definitieve opinies sleutelfunctiehouders)	8 mei 2025

Het bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het implementatieplan. Het bestuur maakt voor besluitvorming gebruik van het zogenoemde BOB-model (beeldvormend, oordeelsvormend, besluitvormend).

Het voorbereiden van besluiten heeft plaatsgevonden op de eerder beschreven werkwijze via werkstromen, ondersteund door externe deskundigen, ter versterking van de expertise en countervailing power. BSG is onder andere vanuit het oogpunt van (technische) uitvoerbaarheid en als adviseur op de aandachtsgebieden actuariaat, (pensioen)juridisch en communicatie steeds nauw betrokken geweest bij het voorbereiden van besluitvorming. Ook AIM is vanuit vermogensbeheer betrokken geweest.

In het implementatieplan zijn ook diverse eerdere besluitenvormingstrajecten vastgelegd, bijvoorbeeld het besluitvormingstraject omtrent datakwaliteit en omtrent invaren. Bij deze besluitvormingstrajecten is eveneens het BOB-model toegepast, zijn besluiten in lijn met onder meer de statutaire bepalingen daaromtrent genomen en zijn BSG en AIM waar relevant betrokken geweest bij de besluitvorming. De sleutelfunctiehouders hebben op deze eerdere trajecten, die separaat aan het bestuur ter besluitvorming zijn voorgelegd, eveneens opinies afgegeven, die door het bestuur beoordeeld en gewogen zijn in de besluitvorming.

Opinies sleutelfunctiehouders

De sleutelfunctiehouder risicobeheer ondersteunt het besluit van het bestuur van het pensioenfonds om de opdracht tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling te aanvaarden. Verder onderschrijft de sleutelfunctiehouder risicobeheer het besluit om uitvoering te geven aan het verzoek om de opgebouwde pensioenen in te varen in de nieuwe pensioenregelingen, conform de voorgestelde methode. Het pensioenfonds heeft naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer de beoogde nieuwe pensioenregelingen via een iteratief proces met deelbesluiten vormgegeven en heeft

.....

daarbij een zeer intensief, zorgvuldig en gedegen proces doorlopen. Bij de verschillende relevante deelbesluiten is de sleutelfunctiehouder risicobeheer betrokken geweest. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft daarbij aanbevelingen en suggesties gedaan, die het pensioenfonds expliciet en aantoonbaar heeft meegewogen bij de besluitvorming. Naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer is de integrale opzet passend en vormt dit een consistent geheel. Het pensioenfonds heeft de keuzes goed onderbouwd. In het besluitvormingsproces zijn expliciet alternatieven en diverse scenario's beoordeeld bij de onderbouwing van de gemaakte keuzes. Het pensioenfonds heeft naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer de belangen van zijn deelnemers expliciet afgewogen bij de besluitvorming en transparant getoetst aan haar evenwichtigheidskader. Ten slotte heeft het pensioenfonds geborgd dat de nieuwe pensioenregelingen op een beheerste en integere wijze kan worden uitgevoerd.

De sleutelfunctiehouder actuariael heeft tijdens het opstellen van het implementatieplan opinies gegeven over de risicohouding, de datakwaliteit, de plausibiliteit van de berekening van de transitie effecten en over het invaarbesluit en de opdrachtaanvaarding van het pensioenfonds. Het bestuur heeft deze opinies meegewogen in de besluitvorming. Naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de sleutelfunctiehouder actuariael op het implementatieplan, zijn daarnaast enkele tekstuele verduidelijkingen in het implementatieplan aangebracht.

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft een tweetal audits uitgevoerd. Deze audits zien op de opdrachtaanvaarding, implementatieplan en evenwichtigheid enerzijds, en op de beheersing van de transitierisico's anderzijds. De aanbevelingen die volgen uit die audits zijn voor zover relevant in dit implementatieplan verwerkt.

De sleutelfunctiehouders hebben op basis van de versie van 11 december 2024 een voorlopige opinie afgegeven. De verwerking van de door de sleutelfunctiehouders aangedragen punten zijn meegenomen in de finale versie van het implementatieplan. Deze versie is begin mei 2025 vastgesteld.

Het VO heeft geen adviesrecht op het implementatieplan, maar wel op de daarin aan bod gekomen onderwerpen 'invaren' en 'verdeling van het fondsvermogen'. Dit is in hoofdstuk 1.1.1 verder toegelicht. Het implementatieplan is ter informatie gedeeld met het VO voordat het op de website is geplaatst.

2 Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen

Het integraal risicomanagementbeleid van het pensioenfonds

Het goed beheersen van risico's is een kerntaak van het pensioenfonds, in casu het bestuur. Op grond van artikel 143 van de PW dient een pensioenfonds de organisatie zodanig in te richten, dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt. Om de beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen dient het pensioenfonds het risicomanagement op adequate wijze in te vullen.

Het risicomanagementproces van het pensioenfonds is gericht op het beheersen van risico's die het realiseren van de strategische doelstellingen kunnen belemmeren. Het bestuur heeft het risicomanagement zodanig vormgegeven dat de risicobeheersing in een integraal kader plaatsvindt. Alleen op die manier kan het bestuur de complexe materie in zijn totaliteit overzien en op efficiënte en effectieve wijze adresseren. De wijze waarop het bestuur het risicomanagement heeft ingevuld, is uitgewerkt in het Beleid Integraal Risicomanagement (hierna: "IRM-beleid") van het pensioenfonds en dit beschrijft het kader (doelstellingen, uitgangspunten, governance en processen), waarbinnen het pensioenfonds haar integraal risicomanagement uitvoert.

Doel IRM-beleid

Het IRM-beleid heeft de volgende doelstellingen:

- Het vertalen van de missie, visie en strategie van het pensioenfonds naar het risicoprofiel, de risicobereidheid en de uiteindelijke risicobeheersing (lees: risicomanagementbeleid) van het pensioenfonds;
- Het vormen van een handvat voor het bestuur en de verschillende gremia van het pensioenfonds in de uitvoering van hun risicomanagementtaken;
- Het bieden van inzicht aan belangrijke uitbestedingspartijen waaronder met BSG als de pensioenuitvoeringsorganisatie, toezichthouders en andere direct belanghebbenden in de wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan integraal risicomanagement.

Verder dient het IRM-beleid als basis voor de risicobeheerfunctie voor de toetsing en monitoring van de uitoefening van het risicobeheer binnen het pensioenfonds, en ten behoeve van de advisering van de eerste lijn (inclusief het bestuur) omtrent risicomanagement. Tot slot wordt het IRM-beleid gebruikt door de interne auditfunctie om inzicht te krijgen in hoe het risicomanagement binnen het pensioenfonds is ingericht, en om te toetsen of risicomanagement volgens het vastgestelde beleid wordt uitgeoefend.

Risicobereidheid

Op basis van de risicoprincipes uit het IRM-beleid inventariseert het bestuur aan welke risico's het pensioenfonds bloot staat (risicosoorten), wat de risicobereidheid en risicotoleranties zijn en wat de gewenste risk response is om de risico's binnen de risicobereidheid te krijgen, te vermijden, te verminderen, over te dragen en/of te accepteren. De strategie en de risicohouding van het pensioenfonds tezamen vormen het startpunt voor de vaststelling van de risicobereidheid. De risicobereidheid beschrijft op geaggregeerd niveau de risico's waaraan het pensioenfonds onderhevig is, en in welke mate het pensioenfonds deze risico's bereid is te nemen of wenst te beperken bij het nastreven van de missie, visie en de daarvan afgeleide strategische doelstellingen. Zo geldt dat voor de risico's op basis van de risicotaxonomie de risicobereidheid wordt vastgesteld.

De uitwerking van de risicobereidheid voor het pensioenfonds wordt uitgevoerd voor de risico's in de risicotaxonomie:

1. Kwalitatieve uitspraken die de inschatting ondersteunen (overtuigingen/beliefs)
2. Een (kwantitatieve) inschatting op basis van de indeling op een vijfpuntschaal (zie volgende tabel)

Risicobereidheid	Omschrijving
1. Volledig risico-afwijzend	Het bestuur wenst geen (rest)risico's te nemen. Het vermijdt risico's en/of is bereid om maximaal te investeren om risico's volledig te mitigeren of volledig over te dragen.
2. Risico-avers	Het bestuur accepteert een beperkt (rest)risico. Het is bereid om relatief veel te investeren om risico's te mitigeren.
3. Risico-neutraal	Bestuur is op korte termijn noch risico-avers, noch risicotolerant, maar bereid om strategieën en tactieken toe te passen die naar verwachting op langere termijn significante rewards opleveren.
4. Risicotolerant	Het bestuur is bereid om tot op zekere hoogte risico's te nemen omdat het bestuur ervan overtuigd is dat de gewenste rewards een relatief grote blootstelling aan (rest)risico's acceptabel maken.
5. Gemaximeerd	Het bestuur is bereid tot het nemen van grote tot zeer grote risico's omdat het bestuur ervan overtuigd is dat de gewenste rewards een maximale blootstelling aan risico's acceptabel maken.

Eigen Risico Beoordeling

Elke drie jaar vindt er een Eigen Risico Beoordeling (ERB) plaats die voor het laatst in 2023 is uitgevoerd. Hierbij wordt zowel gekeken naar het bestaande risicoraamwerk (opzet, inrichting, processen) als naar de belangrijkste scenario's en risico's die het pensioenfonds kunnen raken. De combinatie van beide geeft een goed inzicht in de belangrijkste risico's en de robuustheid van het pensioenfonds om deze te beheersen.

De conclusie uit de ERB van 2023 was:

“In deze Eigen Risico Beoordeling heeft het bestuur een beoordeling gemaakt van de risico's die het pensioenfonds loopt en de consequenties die deze risico's hebben voor de mate waarin het fonds haar missie, visie en strategie kan realiseren. Op basis van het bestaande beleid, risico-inventarisatie en bijbehorende beheersmaatregelen is het bestuur van mening dat het risicobeheer binnen Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel voldoende adequaat is ingericht.”

Three lines model

Het pensioenfonds hanteert in het risicomanagement het 'three lines model'. De drie lijnen beslaan de:

1. bestuurlijke verantwoordelijkheid voor reguliere processen en uitvoering (eerste lijn),
2. risicomanagement en compliancefunctie (tweede lijn) en
3. interne auditfunctie (derde lijn).

Het pensioenfonds hanteert de verdedigingslijnen om ervoor te zorgen dat de risico's worden gesignaleerd en gemitigeerd. De onafhankelijke risicomanagement- en compliancefuncties dragen aan deze signaalfunctie bij. Bij de implementatie van de nieuwe pensioenregelingen hanteert het pensioenfonds consistent het three lines model. Besluitvorming wordt voorbereid in de eerste lijn en vindt plaats nadat de tweede lijn en in voorkomende gevallen de derde lijn hun opinie daarover hebben afgegeven.

Risicomanagement bij BSG en AIM

Het pensioenfonds is tevens verantwoordelijk voor een beheerste en integere bedrijfsvoering van de door het pensioenfonds uitbestede activiteiten. Het pensioenfonds heeft de pensioenuitvoering uitbesteed aan BSG en het fiduciair vermogensbeheer uitbesteed aan AIM.

Binnen BSG wordt - net als bij het pensioenfonds - voor het risicomanagement het 'three lines model' toegepast. Het toepassen van het 'three lines model' stelt BSG in staat om proactief risico's te identificeren, te beoordelen en te mitigeren. BSG heeft tevens een Control Frame Work (CFW) ingericht. In het CFW zijn de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen opgenomen.

Ook AIM hanteert voor het risicomanagement het 'three lines model' en heeft een CFW ingericht. In het CFW zijn de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen opgenomen.

Monitoring risicomanagement

.....

In de risicorapportage van het pensioenfonds wordt door het bestuur per kwartaal zichtbaar gemaakt in hoeverre het actuele risicoprofiel nog in overeenstemming is met de gewenste risicobereidheid. Regelmatig, voor het laatst in maart 2025, wordt aan de hand van een risico self-assessment (RSA) de normatieve risico inschatting vergeleken met de risicobereidheid en door het bestuur opnieuw vastgesteld.

BSG rapporteert elk kwartaal aan het pensioenfonds door middel van de Rapportage Niet-Financiële Risico's over de risico's en beheersmaatregelen die relevant zijn voor het pensioenfonds. De beheersmaatregelen betreffen onder andere de beheersmaatregelen die onderdeel zijn van de Standaard (ISAE) 3402 type 2 rapportage die BSG jaarlijks aan het pensioenfonds verstrekt.

AIM rapporteert elk kwartaal aan het pensioenfonds door middel van de Rapportage Niet-Financiële Risico's over de risico's en de beheersmaatregelen die relevant zijn voor het pensioenfonds. De beheersmaatregelen betreffen onder andere de beheersmaatregelen die onderdeel zijn van de Standaard (ISAE) 3402 en Richtlijn 3000A type 2 rapportages die AIM jaarlijks aan het pensioenfonds verstrekt.

2.1 Risico's en beheersingsmaatregelen

Risicomanagement voor, tijdens en na transitie Wtp

Het hiervoor geschetste IRM-beleid vormt voor het bestuur het uitgangspunt bij de uitvoering van het risicomanagement in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen en blijft onverminderd van toepassing gedurende de gehele transitieperiode.

Het pensioenfonds onderkent verschillende risico's in het kader van de transitie naar Wtp. Het bestuur heeft de uitkomsten van de ERB (2023), waarin onder meer aan de hand van een scenario-analyse de risico's van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen zijn geïnventariseerd, daarbij meegewogen. Voor al deze risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Indien bestaande beheersmaatregelen niet adequaat zijn, dan worden deze aangescherpt. In dit hoofdstuk worden, gerelateerd aan de overgang naar de nieuwe pensioenregeling, risico's beschreven, beoordeeld en beheersmaatregelen benoemd. De risico's worden afgezet tegen de risicobereidheid om vast te stellen of en in welke mate aanvullende maatregelen gewenst zijn. Datakwaliteit wordt als apart onderdeel beschouwd en is beschreven in hoofdstuk 3.

Risico self-assessment (RSA)

Het bestuur van het pensioenfonds heeft jaarlijks een specifieke RSA gemaakt van de implementatie Wtp. In begin 2023 is er door het bestuur voor de eerste keer een dergelijke risicoanalyse opgesteld bij de start van de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe Pensioenwet. Nadat de wet van kracht is geworden per 1 juli 2023 en er stappen waren gezet bij de implementatie gedurende 2023 is dit eind 2023 herhaald. In de zomer van 2024 is dit voor de derde keer uitgevoerd. De meest recente risicoanalyse is vastgesteld door het bestuur in maart 2025

Het pensioenfonds gebruikt de RSA om in een vroegtijdig stadium financiële en niet financiële risico's die samenhangen of samen kunnen hangen met de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen te onderkennen en daarop beheersmaatregelen te treffen. Bij de RSA is eerst per geïdentificeerd risico de kwalitatieve risicobereidheid van het pensioenfonds bepaald. Vervolgens is per risico beoordeeld in hoeverre de beheersmaatregelen in opzet en bestaan voldoen. Voorts is in de RSA expliciet gemaakt welke acties het pensioenfonds op korte termijn heeft en dient te ondernemen om beheersmaatregelen – die nog niet volledig voldoen - in opzet en bestaan te laten voldoen.

Bij het uitvoeren van de RSA op de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen is rekening gehouden met aanbevelingen vanuit de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Daarnaast heeft de sleutelfunctievervuller de plausibiliteit van de RSA beoordeeld en waar nodig aangescherpt.

Opgemerkt wordt, dat het pensioenfonds meerdere specifieke RSA's heeft uitgevoerd (zie dit hoofdstuk) en daarmee heeft afgezien van een Wtp specifieke ERB.

.....

Three lines model (Wtp)

Sinds januari 2024 vindt er maandelijks afstemming plaats tussen de projectleiding en de drie sleutelfunctiehouders (tweede en derde lijn). Ook vindt er regelmatig overleg plaats tussen de projectleider en de sleutelfunctiehouder risicobeheer of actuarieel of internal audit om te kunnen verdiepen op relevante onderwerpen. Hierdoor is geborgd dat de sleutelfunctiehouders steeds in een vroeg stadium op de hoogte zijn van relevante onderwerpen, en dat vragen en/of opinies van de sleutelfunctiehouders bij besluitvorming door het bestuur geadresseerd zijn. De drie sleutelfunctiehouders hebben ook regelmatig onderling overleg.

Monitoring risicomanagement Wtp

De volledige RSA kan gezien worden als een terugkerende toets of er nieuwe risico's of valkuilen zijn ontstaan of dat risico's zijn veranderd in termen van kans en impact (prioritering risico's) en wordt tot aan afronding van de transitie periodiek opnieuw herijkt, omdat risico's continu in ontwikkeling zijn.

Het bestuur bespreekt periodiek de belangrijkste risico's uit de RSA op de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen en de daarbij getroffen beheersmaatregelen aan de hand van een rapportage die gebaseerd is op de periodieke herijking/actualisatie van de RSA. Voor het prioriteren van risico's worden criteria gehanteerd. De belangrijkste risico's uit de RSA op de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen zijn in de volgende paragrafen van dit implementatieplan opgenomen. Deze belangrijkste risico's volgen uit de RSA die in maart 2025 is herijkt door het pensioenfonds.

De sleutelfunctie risicobeheer ziet toe op de uitvoering van de risicoanalyse conform de kaders van het pensioenfonds, toetst het proces en de inhoud en adviseert het bestuur over de risicoanalyse en de kwaliteit van de beheersmaatregelen. De sleutelfunctie interne audit kan eventueel door middel van een audit aanvullende zekerheid bieden op de effectiviteit van het projectrisicomanagement en de beheersmaatregelen.

BSG

Het pensioenfonds monitort de werkzaamheden van BSG in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen en de daarmee samenhangende risico's aan de hand van onder meer de volgende rapportages:

1. Verantwoordingsrapportage BSG over Horizon (ieder kwartaal)
2. Voortgangsrapportage transitimanagement en implementatie (iedere maand)

De UB signaleren op basis van de hiervoor genoemde rapportages wanneer risico's buiten de risicobereidheid van het pensioenfonds (dreigen te) raken.

Daarnaast vindt vanaf juli 2024:

1. Een maandelijks risk-to-risk overleg plaats tussen de projectleider en adviseur risicomanagement van het pensioenfonds met de transitimanager en risicomanager van Horizon van BSG. Vaste bespreekpunten in dit overleg zijn (risico)rapportages vanuit BSG en een overzicht van de top-of mind risico's.
2. Wekelijks overleg plaats tussen het pensioenfonds en BSG. In dit overleg worden aan de hand van de verantwoordingsrapportage en de voortgangsrapportages van BSG onder meer de volgende zaken besproken:
 - a. voortgang en status van Horizon;
 - b. risico's en mogelijke beheersmaatregelen ten aanzien van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen.

Indien nodig stuurt het pensioenfonds (na afstemming met het bestuur) en/of BSG bij.

AIM

Het pensioenfonds monitort de werkzaamheden van AIM in het kader van de transitie naar de nieuwe

pensioenregelingen en de daarmee samenhangende risico's aan de hand van onder meer de volgende rapportage en afstemmingen:

1. Kwartaal update IPA. Op kwartaalbasis verstrekt AIM aan het pensioenfonds een update over de Program Risk Assessment (PRA) van IPA. De PRA betreft een risicoanalyse. De PRA wordt vastgesteld door het IPA team inclusief Project Quality;
2. Daarnaast vindt er iedere drie weken overleg plaats tussen de UB Balans- en Vermogensbeheer en AIM over de door AIM verrichte en nog te verrichten werkzaamheden in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen.

2.1.1 Operationele risico's en IT-risico's

De transitie naar de nieuwe pensioenregelingen onder de Wtp heeft impact op de operationele processen en IT en de daaruit voortvloeiende risico's voor continuïteit en betrouwbaarheid. De operationele en IT-risico's in de bestaande processen (lees: vóór transitie) worden afgedekt door het reguliere beheersingsmechanisme. In het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling steunt het pensioenfonds vrijwel volledig op uitbestedingspartij BSG. De pensioenuitvoerder is verantwoordelijk voor de technische implementatie van het nieuwe systeem, zoals het aanpassen van WINGS (pensioen-administratiesysteem van BSG voor het nFTK en de SPR) en het inrichten van nieuwe processen om te voldoen aan de Wtp. Daarnaast moeten zij rapporteren over de voortgang en belangrijke besluitvormingsmomenten (Go/No-Go momenten) vastleggen.

BSG heeft het project (programma Horizon) ingericht op om aantoonbaar "in-control" te zijn. Dit betekent dat het programma o.a. in staat is om op een transparante en verifieerbare manier aan te tonen dat risico's effectief worden beheerst en dat wordt voldaan aan de vereiste wet- en regelgeving. Als onderdeel hiervan stelt BSG zelf een RSA op waarbij de meest recente van 6 maart 2025 is (zie bijlage 2025.04.22 RSA WTP - schoon).

Dit brengt de volgende operationele (IT-)risico's voor het pensioenfonds met zich mee.

Operationeel risico - IT-expertise

Een belangrijk operationeel risico voor het tijdig en juist implementeren van de nieuwe pensioenregelingen is de beschikbaarheid van voldoende en deskundige resources bij het pensioenfonds, BSG en AIM. Het betreft hier de beschikbaarheid zowel voor, tijdens als na de transitie. Het operationeel risico kan zich voordoen ingeval van bijvoorbeeld:

- Onvoldoende capaciteit bij BSG en/of bij AIM;
- Gebrek aan kennis over de Wet toekomst pensioenen en/of de nieuwe pensioenregelingen;
- Onvoldoende resources bij BSG en AIM voor de werkzaamheden in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen en de continuering van de normale bedrijfsgang ('run');
- Onvoldoende competenties en vaardigheden bij medewerkers bij BSG en/of AIM voor, tijdens of na de transitie van de nieuwe pensioenregelingen.

Het pensioenfonds heeft de beschikbaarheid van resources en benodigde competenties en vaardigheden vooraf inzichtelijk gemaakt. De beschikbaarheid van resources wordt gemonitord door de Projectleiding en de UB. Om het key man risk te beperken, besteden zowel het pensioenfonds als BSG en AIM aandacht aan kennisoverdracht. Daarnaast houdt de projectleiding zich bezig met capaciteitsplanning en zorgt de stuurgroep voor afstemming tussen het pensioenfonds, BSG en AIM om de beschikbare resources zo goed mogelijk in te zetten en waar nodig externe expertise in te huren.

BSG heeft richting het pensioenfonds aangegeven de benodigde menskracht, kennis en kunde te kunnen leveren om de vereiste tijdigheid en juistheid van de aanpassing van administratieve systemen en processen te kunnen garanderen.

.....

AIM monitort de operationele risico's en stuurt indien nodig bij. Het Programma Risico Assessment (PRA) geeft inzicht in de aanwezige risico's in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen, de maatregelen waarmee AIM de risico's beheerst en de restrisico's (netto risico's). Een van de risico's die in de PRA terugkomt is de key man risk en wordt proactief gemonitord om de beschikbare kennis en resources te borgen.

IT-risico – Complexiteit nieuwe regeling

Een groot IT-risico is het tijdig en juist aanpassen van administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen om het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten en het uitvoeren van de nieuwe pensioenregelingen te kunnen realiseren. Het pensioenfonds is risicoavers in relatie tot de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. De transitie naar de nieuwe pensioenregeling kent een hoog risicoprofiel gezien de complexiteit en vraagt een 'first-time-right' benadering in het belang van alle betrokken partijen (naast BSG specifiek haar (aandeelhoudende) klanten en de hieraan verbonden pensioendeelnemers).

BSG is in relatie tot de transitie naar de nieuwe pensioenregeling eveneens risico avers. De door BSG gemaakte keuze omtrent de IT-doelarchitectuur sluit aan bij de risico aversie van zowel BSG als het pensioenfonds. De risico aversie vertaalt zich in het behouden van een stabiele omgeving alsmede een integere, gecontroleerde en beheerste overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

BSG heeft ervoor gekozen om een Wtp-omgeving te (gaan) realiseren met een brede generieke basis voor alle pensioenfondsklanten van BSG met behulp van een Product dienstencatalogus ('PDC'). Hiermee wordt in de basis een pensioenadministratie gerealiseerd die efficiënter te onderhouden is.

Bij de realisatie van de aanpassingen aan administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen en het bouwen van een generieke Front End oplossing, is veel aandacht voor testen. BSG voert testen uit om vast te stellen dat de aanpassingen aan administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen en het bouwen van een generieke Front End oplossing, juist en volledig gerealiseerd zijn. Het gaat om functionele tests, integrale/regressietests, procestests en ketentests. Alle tests worden uitgevoerd in separate IT-omgevingen, met maatmensen, een deel van of de gehele deelnemerspopulatie. Er is geen beïnvloeding van de reguliere administratiedatabase.

De proefrun voor het invaren wordt eveneens in een separate omgeving uitgevoerd, met de actuele deelnemerspopulatie. Het slagen van de proefrun wordt door BSG aangetoond door middel van een aansluitingsverslag.

Direct voor de daadwerkelijke transitie naar de nieuwe pensioenregeling wordt voor de laatste keer een volledige back-up van de bestaande administratiedatabase gemaakt. Tijdens de transitie geldt een softwarematig afgedwongen volledige mutatiestop. Direct na de transitie naar de nieuwe pensioenregeling volgt wederom een volledige back-up en wordt door BSG een aansluitingsverslag opgesteld en verstrekt aan het pensioenfonds. Op basis van de uitkomsten van het aansluitingsverslag wordt de mutatiestop opgeheven en worden de reguliere administratieve werkzaamheden weer opgepakt.

Voor de beheersing van de IT-risico's vóór de transitie (in de reguliere uitvoering van de huidige pensioenregelingen van het pensioenfonds, de 'run') gelden de reguliere beheersmaatregelen. Om te voorkomen dat de reguliere werkzaamheden en de beheersing daarvan "onder druk" komen te staan door een toenemende capaciteitsvraag vanuit de 'change', wordt alle 'WTP-change' binnen BSG aangestuurd vanuit Horizon. Naarmate de transitiedatum nadert wordt er steeds minder capaciteit gebruikt voor reguliere 'change' en worden in de FTK-omgeving alleen nog de strikt noodzakelijke aanpassingen doorgevoerd, bijvoorbeeld om verstoringen te verhelpen of beveiligingsissues te voorkomen.

.....

Het pensioenfonds heeft met BSG afspraken gemaakt over het verstrekken van waarborgen ten aanzien van:

1. de aanpassingen aan administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen en het bouwen van een generieke Front End oplossing;
2. het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten en het uitvoeren van de nieuwe pensioenregelingen.

IT-risico – Koppeling pensioenadministratie met vermogensbeheer

Een belangrijk IT-risico is dat de koppeling tussen de systemen van BSG en AIM niet tijdig gereed is. Om dit IT-risico te mitigeren werken BSG en AIM in projectvorm, waarbij strakke deadlines en duidelijke verantwoordelijkheden worden gehanteerd. Voortgangscntroles en tests zorgen ervoor dat eventuele knelpunten tijdig worden gesignaleerd en opgelost. Hierop wordt verder ingegaan in paragraaf 2.1.2.

IT-risico - Datakwaliteit

Het pensioenfonds moet kunnen aantonen dat de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie van de nieuwe pensioenregelingen voldoende geborgd is. Om de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie te borgen, heeft het pensioenfonds voor invaren het Kader Datakwaliteit vanuit de Pensioenfederatie gevolgd, waarbij het pensioenfonds risico- en data-analyses heeft uitgevoerd.

Tot het moment van invaren voert het pensioenfonds beheersmaatregelen uit om het zogenoemde 'stay clean' principe te borgen. De uitkomsten van het doorlopen van het Kader Datakwaliteit en de beheersmaatregelen in het kader van het 'stay clean' principe zijn in hoofdstuk 3 van dit implementatieplan beschreven.

Operationeel risico - Communicatie

Het pensioenfonds acht goede en open communicatie met stakeholders essentieel voor een succesvolle transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. Als deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden voor, tijdens en na de transitie onvoldoende worden geïnformeerd, bestaat er het risico dat het pensioenfonds niet in staat is om de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen uit te leggen en het risico dat deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden zich niet kunnen vinden in de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. Ook heeft het pensioenfonds sociale partners gewezen op het belang van communicatie vanuit sociale partners over de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. Communicatie wordt zo veel als mogelijk tussen het pensioenfonds en sociale partners afgestemd. Deze afstemming heeft betrekking op timing en inhoud van de over te brengen boodschap. Om het vorenstaande risico te beheersen heeft het pensioenfonds onder meer een transitiecommunicatieplan opgesteld, waarin dit verder is uitgewerkt.

RSA pensioenfonds

Het bestuur heeft o.b.v. de eigen RSA vastgesteld dat de hierna volgende operationele en IT-risico's zich voor, tijdens en/of na de transitie kunnen voordoen.

-
- IT-expertise
- Datakwaliteit
- Complexiteit nieuwe regeling

Hoe deze risico's in belangrijke mate worden beheerst is in het voorgaande uiteengezet. Daarnaast vindt er op maandbasis overleg plaats aan de hand van de rapportage uit het programma Horizon.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>IT-expertise</u> Het risico op onvoldoende IT-kennis en capaciteit om de uitwerking/implementatie uit te kunnen voeren.	- De specialistische kennis over WINGS is geconcentreerd bij een beperkt aantal betrokkenen. - Is er voldoende gekwalificeerd extern advies beschikbaar?	- Via projectgroep bij BSG aandacht vragen voor: - Inventariseren kennisbehoefte binnen het programma. - Tijdig afspraken met IT-leveranciers en consultants. - In het budget ruimte reserveren voor de inhuur van externe capaciteit. - De projectgroep komt maandelijks bijeen. - Externe expertise (bijv. Quint) inhuren indien nodig.	2	2	4	4
<u>Datakwaliteit</u> Datakwaliteit onvoldoende met als gevolg fouten zoals onjuiste verdeling van vermogens naar de persoonlijke pensioenvermogens, reserves en voorzieningen en/ of operationele problemen bij het invaren.	- Vertraging danwel afstel van transitie, als datakwaliteit onvoldoende is. - Datakwaliteitsraamwerk en analyses sluiten onvoldoende aan op het nieuwe stelsel.	- Separaat Dataproject met blijvende aandacht voor 'stay clean'. - Afstemmen met BSG over uitvoering beleid. Actualiseren datakwaliteitsbeleid en risicobeoordeling voor situatie na transitie.	2	2	4	4
<u>Complexiteit nieuwe regeling</u> Risico dat de nieuwe regeling dusdanig complex is dat deze niet uitvoerbaar wordt, danwel incompleet uitvoerbaar is na transitie	De regeling wordt complex door afspraken van sociale partners of bestuur, waardoor de regeling moeilijk uitlegbaar, foutengevoelig of duur wordt.	- Intensieve afstemming met uitvoerder en om eventuele complexiteit inzichtelijk te hebben en waar mogelijk te voorkomen. - Continue afstemming van (voorlopige) keuzes met de pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder, en direct terugkoppelen aan sociale partners als een voorlopige keuze op problemen stuit.	2	2	4	4

2.1.2 Procesbeheersing in de keten (koppeling pensioenadministratie met vermogensbeheer)

De pensioenuitvoerder en partijen in de vermogensbeheerketen krijgen nieuwe taken en verantwoordelijkheden in het kader van de transitie naar de Wtp. In de nieuwe beoogde SPR-regeling draait het om het persoonlijk pensioenvermogen van alle deelnemers. Deze vormen samen met de reserves het collectieve vermogen van het Cabine pensioenfonds. Als consequentie zullen in het nieuwe pensioenstelsel de pensioenuitvoeringsorganisatie (BSG), de fiduciair vermogensbeheerder (Achmea IM), de beleggingsadministrateur (Achmea IM, onderuitbesteed aan Caceis) en de LDI-manager (Cardano) meer en vaker met elkaar moeten afstemmen, doordat het pensioenvermogen van de deelnemer afhankelijk is van de resultaten van de vermogensbeheerketen. Dit houdt in dat er regelmatig tussen partijen gegevensuitwisseling zal gaan plaats vinden.

Er zijn drie hoofdrollen te onderscheiden:

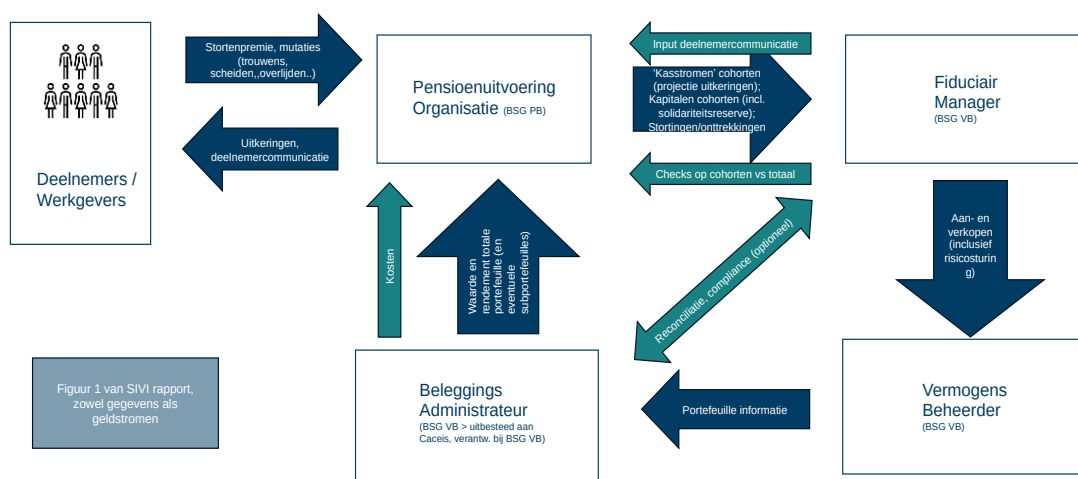
.....

- De pensioenuitvoeringsorganisatie (BSG) is waar de deelnemersadministratie wordt gedaan. In de nieuwe regeling stelt BSG straks voor elke deelnemer het beschermings- en overrendement vast, welke in de pensioenadministratie worden toegekend aan de deelnemers en reserves volgens afgesproken beleid. Maandelijks levert hiertoe de beleggingsadministrateur Caceis het beleggingsrendement op aan pensioenuitvoerder (BSG).
- De fiduciair vermogensbeheerder (Achmea IM) draagt zorg voor de uitvoering van het beleggingsbeleid. Hierbij is een speciale relatie met de custodian van de beleggingspools (Northern Trust), de custodian van het fonds (ook Northern Trust) en de LDI-manager (Cardano).
- De beleggingsadministrateur (contractueel verantwoordelijk AIM, door AIM onderuitbesteed aan Caceis) verzorgt de onafhankelijke beleggingsadministratie. Deze administratie wordt gevoed vanuit de afwikkeling van mutaties in de portefeuille, uitgevoerd door de operationele vermogensbeheerders. De beleggingsadministratie is tevens de basis voor DNB-rapportages en onafhankelijke toetsing van beleggingsrichtlijnen.

Het pensioenfonds, BSG, Achmea IM en Caceis hebben gezamenlijk een target operating model (TOM) beschreven dat aansluit bij en gebruik maakt van de landelijk afgesproken SIVI standaard. Die heeft impact op een aantal belangrijke processen en informatiestromen:

- BSG: Administratie van pensioentoezegging, de persoonlijke pensioenkapitalen en verwerking van mutaties, administratie van de leeftijdscohorten, administratie van de reserves, administratie en allocatie van kosten, het opstellen van de kasstromen van de 'pensioenkapitalen', toezichthouder rapportages, informatie uitwisseling met Achmea IM, Cardano en Caceis.
- Achmea IM: Aansturing van de beleggingsportefeuille, herbalancering, valuta-afdekking, de informatiestromen tussen BSG, Northern Trust en Cardano, beleggingsadministratie (via Caceis) en de rapportages en de uitvoering van de jaarlijkse evaluatie van de pools.
- Caceis (via Achmea IM): Rapportages (toezichthouders en rendementen (in euro en percentage)), maandelijks boeken van toekomstige kosten die achteraf en per kwartaal in rekening worden gebracht. Merk hierbij op dat Caceis geen contractuele dienstverlener is van het pensioenfonds..

Schematische weergave handshake Gegeven en geldstromen

De verkoop en overdracht van de aandelen BSG vermogensbeheer aan Achmea IM heeft per 1 januari 2025 plaatsgevonden en is succesvol afgerond. Consequentie hiervan is dat in bovenstaand

plaatje BSG VB vervangen kan worden door AIM. De afspraak die is gemaakt bij de verkoop is dat AIM de door BSG VB ingezette route t.a.v. de koppeling tussen PUO (BSG PB) en de fiduciair vermogensbeheerder (vanaf 1 januari 2025 AIM) voortzet (dus inclusief de relatie met Caceis).

Verantwoordelijkheden en/of taken in het kader van vermogensbeheer

De nieuwe pensioenregelingen brengen met zich mee dat de taken en verantwoordelijkheden van het pensioenfonds maar ook van uitbestedingspartijen met betrekking tot vermogensbeheer wijzigen.

AIM

De belangrijkste nieuwe of gewijzigde taken en verantwoordelijkheden van AIM na de implementatie van de nieuwe pensioenregelingen zijn:

- het voeren van een beleggingsadministratie die voldoet aan de vereisten van de Wtp;
- het maandelijks uitvoeren van stortingen in en/of onttrekkingen uit de rendements- en/of matchingportefeuille van het pensioenfonds op basis van het beleid dat door het pensioenfonds is vastgesteld en data die door BSG wordt aangeleverd in een daartoe overeengekomen format;
- het maandelijks rapporteren van rendementscijfers aan BSG conform het daartoe overeengekomen format waarvoor de SIVI-standaard de basis vormt;
- het verstrekken van een maandelijks toelichting op de rendementen aan het pensioenfonds en BSG, onder andere ten behoeve van deelnemerscommunicatie

Caceis

AIM heeft de beleggingsadministratie voor het pensioenfonds uitbesteed aan Caceis. De taken en verantwoordelijkheden van Caceis, als beleggingsadministrateur/asset service provider blijven grotendeels ongewijzigd en betreffen onder meer:

- het onder regie van AIM verzorgen van de beleggingsadministratie voor het pensioenfonds.
- berekenen van het totale rendement van de beleggingen en, indien nodig, het rendement van verschillende beleggings(sub)portefeuilles en het aanleveren van deze informatie aan AIM.

BSG

De taken en verantwoordelijkheden van BSG ten behoeve van het vermogensbeheer van het pensioenfonds blijven grotendeels ongewijzigd. De belangrijkste nieuwe of gewijzigde taken en verantwoordelijkheden na de transitie van de nieuwe pensioenregelingen zijn:

- het op basis van door AIM aangeleverde informatie over portefeuillerendementen toedelen van rendementen (en andere resultaten) aan de persoonlijke pensioenvermogens van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden conform de door het pensioenfonds vastgestelde toedelingsregels.
- het op basis van de stand van persoonlijke pensioenvermogens, volgens de uitgangspunten van het pensioenfonds, bepalen en projecteren van (verwachte) uitkeringen.
- het beheer voeren over de persoonlijke pensioenvermogens en maandelijks doorgeven aan AIM welke stortingen in en/of onttrekkingen uit de return- en/of matchingportefeuille van het pensioenfonds moet gaan plaatsvinden.

2.1.3 Wijzigingen in de belangrijkste bedrijfsprocessen

De transitie naar de nieuwe pensioenregelingen zorgt ervoor dat administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen bij BSG en bij AIM gewijzigd moeten worden.

Koppeling tussen pensioenadministratie en vermogensbeheer

BSG draagt in samenwerking met AIM zorg voor een koppeling op basis van het SIVI-format tussen de administratieve systemen van BSG en de vermogensbeheer systemen van AIM. Hierop is in de vorige paragraaf reeds ingegaan.

De uitwisseling en verwerking van gegevensbestanden tussen BSG en AIM wordt volledig getest in een testomgeving. De administratieve inrichting bij Caceis wordt gerealiseerd onder regie van AIM. Daarbij wordt de koppeling tussen BSG en Caceis grondig getest, waaronder de beoogde investment

.....

structuur met administratieve topmandaten voor de matching- en de rendementsportefeuille. In de laatste fase van de proof of concept wordt onderzocht hoe alle vermogensbeheerkosten – zowel directe kosten als overheadkosten – zo nauwkeurig mogelijk kunnen worden geboekt en toegerekend aan de juiste cohorten, in overeenstemming met de uitgangspunten van de ‘hand shake’. De proof of concept is naar verwachting in Q2 2025 afgerond. De ‘hand shake’ wordt opgeleverd na een integrale ketentest om de werking ervan te valideren. De geplande opleveringsdatum is 30 juni 2025. In januari 2025 is het eerste pensioenfonds bij BSG overgegaan naar een solidaire premieregeling. Daarmee is door BSG aangetoond dat BSG in staat is om gegevensbestanden uit te wisselen en te verwerken met een vermogensbeheerder. AIM toont het in staat zijn om gegevensbestanden uit te wisselen en te verwerken aan door operationele ketentestresultaten.

Administratieve systemen pensioenbeheer

Het pensioenfonds streeft ernaar dat BSG de administratieve systemen en processen volledig straight-through-processing (‘STP’) inricht. Daar waar dit niet gerealiseerd kan worden, zorgt BSG voor terugvalopties waarvan de opzet, het bestaan en een zekere mate van werking is aangetoond. Het pensioenfonds heeft tevens vastgesteld welke werkzaamheden in het kader van de aanpassingen aan de huidige administratieve (IT-)systemen, de huidige administratieve (IT-) processen en het bouwen van een generieke administratieve oplossing minimaal verricht moeten zijn voor de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. Begin 2025 vindt nadere afstemming plaats tussen het pensioenfonds en BSG over de meest kritische processen en over de werkzaamheden die minimaal verricht moeten zijn voor de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. Bij deze afstemming is aandacht voor de aspecten van de nieuwe pensioenregelingen die afwijken van de PDC van BSG (maatwerk).

BSG stelt een inrichtingsstappenplan op voor een beheerste en tijdige administratieve uitvoering van de nieuwe pensioenregelingen. In het inrichtingsstappenplan zijn onder meer de uitgangspunten en randvoorwaarden van de administratieve inrichting, de verschillende fasen in de administratieve inrichting, de mijlpalen voor de administratieve inrichting en de go/no-go momenten vanuit BSG opgenomen.

Daarnaast stelt BSG een interpretatiedocument op. In dit document wordt op basis van het pensioenreglement beschreven welke aanpassingen in administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen gemaakt dienen te worden, en welk maatwerk hierop van toepassing is. In dit document wordt ook beschreven of voor administratieve processen vóór (tot 31/12) of tijdens het invaren (1/1 - 15/1) een afwijkende werking geldt.

Door de invoering van de nieuwe pensioenregeling worden bij BSG circa 65 bedrijfsprocessen geraakt die nieuw dienen te worden ontwikkeld of moeten worden aangepast. In deze ontwikkelingen dan wel aanpassingen is in meerdere processen ook maatwerk voor het pensioenfonds voorzien. Deze bedrijfsprocessen zijn ingedeeld in prio klassen 1 t/m 4. In onderstaand overzicht staan de belangrijkste uitvoeringsprocessen weergegeven (prio 1 processen, aangevuld met de belangrijkste prio 2 processen, te weten waardeoverdracht, correctie/herziening/ingang partnerpensioen en wezenpensioen). In het overzicht staat voorts een indicatie van de omvang van de wijziging.

Belangrijkste bedrijfsprocessen	Categorie	Bestaand/ Nieuw	Omvang wijziging
Deelnemersprocessen			
Pensionering / uitstel / afkoop	Pensionering	Bestaand	Groot
Overlijden (gewezen) deelnemer	Pensionering	Bestaand	Midden
Overlijden (ex-)partner	Pensionering	Bestaand	Midden
Overlijden wees	Pensionering	Bestaand	Midden
Vrijwillige dekking	Dienstverband	Nieuw	Midden
Vrijwillige voortzetting partnerpensioen	Dienstverband	Nieuw	Groot
Inkomende waardeoverdracht individueel (regulier/automatisch/intern)	Dienstverband	Bestaand	Midden
Uitgaande waardeoverdracht individueel	Dienstverband	Bestaand	Midden
Correctie en herziening	Uitkeren	Bestaand	Groot
Ingang PP-Wzp	Uitkeren	Bestaand	Groot
Werkgeversprocessen			
Gegevensaanlevering en verwerking vanuit werkgevers	Dienstverband	Bestaand	Midden
Premieprolongatie	Premie en kosten	Bestaand	Midden
Inning pensioenpremie	Incasso en excasso	Bestaand	Klein
Fondsprocessen			
Toedelen resultaat	Beheer en onderhoud	Nieuw	Groot
Variabele uitkering herzien	Uitkeren	Nieuw	Midden
Maandelijkse cyclus Target Operating Model	Premie en kosten	Nieuw	Groot

Vermogensbeheersystemen

De primaire processen voor het vermogensbeheer ondergaan een beperkte aanpassing als gevolg van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. AIM introduceert een standaard maandrapportageproces, waarbij maandelijks het beleggingsresultaat middels administratieve topmandaten aan BSG wordt verantwoord, ten behoeve van de toedeling van resultaten en verantwoording aan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden. Daarbij wordt een uitsplitsing gemaakt tussen beschermingsrendement en rendement op de rendementsportefeuille. Voor beide portefeuilles worden zogenaamde topmandaten ingericht in de administratie.

TWK mutaties

Het standpunt van het pensioenfonds is dat bestaande vermogensbeheer- en toezichthouderrapportages ook na de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen uit de systemen kunnen worden gehaald. AIM heeft bevestigd dat de huidige rapportageprocessen behouden blijven en dat het systeem zo is ingericht dat er geen terugwerkende kracht mutaties ('TWK-mutaties') plaatsvinden, wat in lijn is met de marktstandaard. Hiermee wordt bedoeld dat resultaten niet met terugwerkende toegegedeeld worden. Dit voorkomt verstoringen in de waardering en verantwoording op deelnemersniveau, wat essentieel is voor de consistentie en betrouwbaarheid van de rapportages. Eventuele correcties worden in de daaropvolgende maand doorgevoerd.

2.1.4 Impact op uitvoeringskosten

De overgang naar de Wtp zal een aanzienlijke impact hebben op de kostenstructuur van pensioenfonds en uitbestedingspartijen. Ten eerste zullen bij pensioenuitvoerders de initiële

.....

investeringen in IT-systemen, zoals de aanpassing van WINGS bij BSG en de implementatie van een nieuw front-end systeem, hoge kosten met zich meebrengen. Daarnaast moeten er extra middelen worden vrijgemaakt voor het inhuren van externe experts, zoals IT-consultants en datakwaliteitsspecialisten, om de overgang soepel te laten verlopen. Een ander belangrijk kostenaspect is de continue monitoring van datakwaliteit. Tevens moeten pensioenfondsen rekening houden met mogelijke stijgingen in operationele kosten door de noodzaak van intensievere samenwerking met pensioenuitvoerders, vermogensbeheerders en sociale partners. In aanloop naar de transitie zal er sprake zijn van een tijdelijke stijging van de kosten. Deze kosten worden bewaakt door het fonds en gespecificeerd door BSG in de Horizon maandrapportages. Verzoek voor inzicht in de uitvoeringskosten voor na de transitie is aan BSG gedaan en hier zal dit jaar over worden gesproken. Doel van deze gesprekken is zicht te krijgen op de uitvoeringskosten in 2026 en 2027 waar we als Cabine fonds een geleidelijke daling verwachten. Gesprekken hierover worden gevoerd met BSG.

De transitie naar de nieuwe pensioenregelingen heeft op twee manieren invloed op de uitvoeringskosten van het pensioenfonds:

1. eenmalige kosten vanwege de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen, en
2. structurele kosten vanwege de uitvoering van de nieuwe pensioenregelingen vanaf de transitiedatum.

Eenmalige kosten vanwege de transitie

BSG maakt onderscheid tussen de reguliere uitvoering ('run') en alle activiteiten die plaatsvinden om de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen te kunnen realiseren ('change'). Het pensioenfonds betaalt aan BSG drie deelvergoedingen:

- Kosten voor fondsonafhankelijke (generieke) voorbereidingen die BSG moet treffen om de transitie in het kader van de Wtp te kunnen realiseren, op basis van een verdeelsleutel tussen alle pensioenuitvoerders die bij BSG hebben ingetekend op Horizon, ter financiering van activiteiten die plaatsvinden van 2021 tot 2026;
- Fondsspecifieke kosten voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, inclusief de kosten die verband houden met de werkzaamheden in het kader van het vermogensbeheer, maar exclusief maatwerk;
- Kosten voor maatwerk.

AIM brengt, naast de kosten die BSG Asset Management B.V. reeds in rekening heeft gebracht, geen extra kosten in rekening in het kader van de Wtp voor zover er geen sprake is van meerwerk.

Structurele kosten vanwege de uitvoering van de pensioenregeling van de transitiedatum

Medio 2025 verwacht het pensioenfonds de dienstverleningsovereenkomst (DVO) en SLA voor de pensioenuitvoering vanaf 1 januari 2026 met BSG en AIM overeen te komen. De kosten voor de reguliere uitvoering ('run') ná transitie maken hier onderdeel van uit. De verwachting is dat de uitvoeringskosten in de eerste jaren na de transitie ongeveer gelijk zijn aan de huidige "run" kosten.

RSA pensioenfondsen

Binnen de eigen RSA is hiervoor het volgende risico vastgesteld dat zich voor, tijdens en/of na de transitie kan voordoen.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Investeringskosten IT</u> Het risico dat de investering c.q. kosten benodigd voor IT-implementatie onvoldoende duidelijk zijn.	BSG bekostigt naast de reguliere activiteiten tevens de overgang naar het nieuwe contract. Hoe is de begrenzing tussen reguliere kosten en investering geregeld?	- Afspraken over kostenverdeling zijn gedeeld. - Het fonds is aandeelhouder en heeft daarmee zeggenschap over keuze en bijbehorende kosten. - BSG informeert het fonds maandelijks over voortgang project Horizon. De voortgang wordt beoordeeld door het fonds inclusief de kosten versus de begroting.	2	2	4	4

2.1.5 Governance

Binnen het pensioenfonds zijn er geen materiële veranderingen in de operaties of governance als gevolg van de overgang naar de Wtp te verwachten. Er wordt door het pensioenfonds gewerkt met een eigen projectstructuur waarbij naast de uitvoerend bestuurders een rol is weggelegd voor ingehuurd projectmanagers en specialisten. Vanaf het begin van het project hebben arbeidsvoorwaardelijke partijen in nauw overleg met het pensioenfonds via een projectmatige aanpak gewerkt aan een transitieplan.

RSA pensioenfonds

Mede daardoor zijn er slechts beperkte wijzigingen in operationele risico's binnen het pensioenfonds. De belangrijkste aanvullende risico's die het pensioenfonds in de eigen operaties ziet, staan in de volgende tabel.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Bestuurlijke complexiteit</u> Het risico is o.a. dat het bestuur zelf onvoldoende kennis opbouwt/heeft van de nieuwe pensioenwet.	- Het is een uniek en groot project waarbij veel instanties en pensioengremia zijn betrokken. - De onderlinge samenhang van de onderwerpen en de keuzemogelijkheden geven een complex beeld om te komen tot een goede evenwichtigheidsbeoordeling. - Risico is dat bestuurlijke processen vertragen.	- Er is een goede projectinrichting met een interne projectleider. - Er wordt gewerkt met een planning en maandelijks voortgangsrapportage. - Het bestuur heeft diverse kennissessies gehad van externe WTW pensioenskundige. - Bij vergaderpunten worden duidelijke uitgangspunten en beoogde besluiten geformuleerd.	2	2	4	4

<u>Overleg stakeholders</u> Het risico dat stakeholders zoals sociale partners, het verantwoordingsorgaan (VO) en/of pensioengerechtigden (VOC-KLM) niet of onvoldoende geïnformeerd, betrokken of besluitvaardig zijn.	Kans op afbreuk draagvlak en daardoor minder medewerking en imago schade fonds.	- Vanuit het bestuur vindt communicatie en afstemming met het VO en VOC-KLM op regelmatige basis plaats (waaronder ook geven van kennissessies). - Het VO en VOC-KLM ontvangen de maandelijkse voortgangsrapportage en overleg en zijn bijvoorbeeld bij de opzet van de vragenlijst voor het risicopreferentie-onderzoek actief betrokken.	1	2	2	4
<u>Bemensing project vanuit het fonds</u> Het risico van onvoldoende capaciteit en kwaliteit om project goed uit te voeren. Hierdoor kans op vertraging besluitvorming.	Key-personen betrekken onverwachts.	- Goede afvaardiging in het projectteam vanuit alle relevante stakeholders. - Bestuur heeft zelf interne en externe projectmanager aangesteld.	1	3	3	4

2.2 Oordeel op technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling

Het pensioenfonds streeft bij de invulling van de nieuwe pensioenregeling ernaar om maximaal te willen aansluiten op de basispropositie voor de solidaire premierregeling (SPR) van BSG. Deze basispropositie betreft een gestandaardiseerde en Wtp compliant pensioenregeling met een beperkt aantal keuzemogelijkheden (en in principe geen of beperkt maatwerk).

De basispropositie maakt zoveel mogelijk gebruik van de standaardproducten en -processen van de IT-pakketoplossing WINGS. Voor de toekomstige IT-infrastructuur is WINGS het vertrekpunt geweest. In aanvulling hierop is eerder vastgesteld dat een verandering nodig is binnen de bestaande infrastructuur om tegemoet te komen aan alle strategische uitgangspunten c.q. in de toekomst te verwachten klantwensen. In aanvulling op WINGS als de back-end toepassing is besloten om een nieuwe front-end (deelnemersportaal) oplossing te implementeren met hulp van IG&H.

De basispropositie is in dialoog met de klanten van BSG ontwikkeld en opgenomen in een productdienstencatalogus (PDC). Daar waar (onderdelen van) de nieuwe pensioenregeling niet standaard in WINGS voorhanden zijn, worden deze ontwikkeld aan de hand van een request-for-change proces. Een en ander vanuit een gestructureerd en beheerst productontwikkelingsproces met een daartoe ingerichte Product Design Board die hierover oordeelt en besluit.

Het pensioenfonds is over de voortgang hierover door BSG tussentijds geïnformeerd door middel van maandelijkse updates aan de klanten vanuit het programma Horizon. BSG heeft de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de nieuwe pensioenregeling nader uitgewerkt en beschreven in het Inrichtingsstappenplan (Bijlage Inrichtingsstappenplan PF KLMC_1.0).

.....

Voor de beoordeling van de technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling van het pensioenfonds is het door de sociale partners vastgestelde transitieplan door BSG tegen de product-diensten catalogus aangehouden. In een aantal werksessies tussen BSG, het pensioenfonds en de sociale partners, zijn de geconstateerde afwijkingen van de standaard PDC beoordeeld op uitvoerbaarheid, haalbaarheid en kosten. Dit heeft geleid tot een validatie op het beoogde maatwerk en enkele vereenvoudigingen (en meer standaardisering). Deze zijn door sociale partners vastgelegd in het op 27 november 2024 vastgestelde addendum op het transitieplan.

2.2.1 Haalbaarheidsanalyse (technische uitvoerbaarheid door BSG en AIM)

Om de technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregelingen te beoordelen, heeft het pensioenfonds aan BSG en AIM gevraagd om een analyse op de technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregelingen en de beoogde financiële opzet uit te voeren.

BSG

BSG heeft de technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregelingen (maakbaarheid en haalbaarheid) in een aantal stappen beoordeeld.

1. BSG heeft in januari 2023 een keuze gemaakt voor een passende IT-doelarchitectuur om de nieuwe pensioenregelingen onder de Wtp beheerst te kunnen implementeren en uitvoeren;
2. BSG heeft daarna een Product Diensten Catalogus (PDC) Pensioenbeheer ontwikkeld voor het kunnen uitvoeren van een solidaire premieregeling en een flexibele premieregeling. Het pensioenfonds heeft vastgesteld dat de nieuwe pensioenregelingen grotendeels zijn uit te voeren binnen de opties die de PDC kent voor de solidaire premieregeling.
3. Een aantal elementen van de nieuwe pensioenregelingen is niet (standaard of als optie) in te regelen binnen de PDC. In overleg met sociale partners is gezien welke complexiteitsreductie doorgevoerd kon worden. Van de resterende elementen die niet via de PDC zijn in te regelen is vastgesteld dat deze elementen als maatwerk door BSG gerealiseerd kunnen worden

Uit de beoordeling blijkt dat de nieuwe pensioenregeling technisch uitvoerbaar is voor BSG.

AIM

Daarnaast heeft het pensioenfonds een analyse uitgevoerd op de technische haalbaarheid van de het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Hierbij is de systeemtechnische inrichting van het beleggingsbeleid (het vermogensbeheer) bij AIM door het pensioenfonds beoordeeld op de volgende acceptatiecriteria:

1. De inrichting van het beleggingsbeleid voldoet aan de wettelijke eisen.
2. Het beleggingsbeleid, inclusief belangrijke onderdelen zoals herbalancering en renteafdekkingsbeleid, kan technisch worden uitgevoerd;
3. Gegevens die door BSG nodig zijn voor het administratief kunnen uitvoeren van de nieuwe pensioenregelingen kunnen tijdig en juist door AIM aangeleverd worden;
4. Vermogensbeheerrapportages en toezichthouderrapportages kunnen uit het systeem worden gehaald.
5. De inrichting is flexibel en kan kostenefficiënt worden aangepast. Uit de beoordeling volgt dat de processen bij AIM voldoen aan de acceptatiecriteria van het pensioenfonds.

Oordeel bestuur technische uitvoerbaarheid

Het pensioenfonds is nadrukkelijk betrokken geweest bij de beoordeling van de technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregelingen door BSG. Het pensioenfonds heeft niet alleen de technische uitvoerbaarheid beoordeeld, maar ook in de reguliere monitoring en gesprekken met BSG aandacht besteed aan:

- het beoogde implementatieproces en of dit proces voldoende waarborgen biedt om te kunnen concluderen dat het waarschijnlijk is dat de benodigde aanpassingen aan de administratieve

(IT-) systemen en administratieve (IT-)processen binnen de technische omgeving beheerst en tijdig dus voor 1 januari 2026 gerealiseerd (kunnen) worden;

- de terugvalopties in geval van bijvoorbeeld vertraging in de kritische onderdelen die gerealiseerd moeten zijn voor een beheerste transitie naar de nieuwe pensioenregelingen;
- de haalbaarheid en beheersbaarheid van de terugval opties en de aantoonbaarheid van de terugval opties in opzet, bestaan en werking;
- go/no go momenten van zowel het pensioenfonds als van BSG;
- de onderliggende voorgenomen planning, het voortbrengingsproces en de beheersmaatregelen;
- de afspraken en aansprakelijkheid tussen het pensioenfonds en BSG. Om de technische uitvoerbaarheid door BSG te kunnen borgen, heeft het pensioenfonds onder meer de volgende beheersmaatregelen getroffen:

1. BSG verstrekt generieke verantwoordingsrapportages over Horizon (iedere maand) en klant specifieke voortgangsrapportages over transitie management en implementatie (iedere maand);
2. het pensioenfonds rapporteert maandelijks over de risico's;
3. het pensioenfonds heeft go/no go momenten, met bijbehorende terugval opties vastgesteld
4. het pensioenfonds heeft afspraken met BSG gemaakt over de ondersteuning van de stabiliteit en functionaliteit van de aangepaste administratieve (IT)systemen en administratieve (IT) processen, waarbij met name aandacht is voor de processen incident management, change management en communicatie;
5. het pensioenfonds heeft een (governance)structuur tussen het pensioenfonds, BSG en AIM ingericht;
6. het verstrekken van inzicht door BSG in de opzet, bestaan en werking van de koppeling tussen BSG en AIM. Dit inzicht wordt naar verwachting medio Q3 2025 opgeleverd door BSG.

Alles overziend, heeft het pensioenfonds er op dit moment voldoende vertrouwen in dat het pensioenfonds de nieuwe pensioenregelingen per 1 januari 2026 beheerst en integer kan gaan uitvoeren.

2.2.2 Beschrijving technische wijzigingen (nog te nemen stappen)

Om de IT-systemen gereed te maken voor de transitie zijn wijzigingen nodig in de pensioen administratie, in de beleggingsadministratie en in de koppelingen met het bredere BSG IT- landschap, zoals de deelnemer- en werkgeversportalen.

Pensioenadministratie

BSG heeft ervoor gekozen om WINGS het hart te laten zijn van de uitvoering. Het systeem is functioneel al vele jaren in productie en wordt al die tijd ingezet als end-to-end oplossing voor de complexe huidige pensioenregelingen van de KLM-fondsen. Ten behoeve van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is uitbreiding nodig t.a.v. de collectief variabele uitkering en de nieuwe buffermogelijkheden binnen de SPR. Daarnaast is er gekozen voor een andere oplossing voor het deelnemersportaal ten behoeve van een passende en onderscheidende communicatie in de toekomst.

Het ontwikkelen en testen van nieuwe IT-omgeving is een traject waarin BSG conform de Agile Scrum standaarden zal ontwikkelen en opleveren.

Vermogensbeheer

.....

BSG vermogensbeheer heeft in 2024 aangegeven dat de technische uitvoering van het vermogensbeheer van een solidaire premieregeling met theoretisch beschermingsrendement niet zal leiden tot problemen in de uitvoering van de dienstverlening. Het pensioenfonds heeft op basis van berekeningen van haar ALM-adviseur reeds een strategische mix bepaald voor de lifecycle van de beleggingsportefeuille onder de nieuwe pensioenregeling, aan de hand van toedelingsregels naar de overrendementsportefeuille en de beschermingsportefeuille.

De overgang van BSG Vermogensbeheer naar Achmea IM heeft met ingang van 1 januari 2025 plaatsgevonden. Als onderdeel van deze overgang is er een project voor de koppeling tussen BSG pensioenbeheer en Achmea Vermogensbeheer via Caceis onderdeel van deze overgang. Het fonds zal gedurende 2025, als onderdeel van de monitoring op de technische haalbaarheid, de feitelijke werking van de koppeling via testresultaten beoordelen. Beoordelingscriteria zullen volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gegevensoverdracht zijn en indien fouten worden geconstateerd hoe deze zullen worden opgevolgd.

Beleggingsadministrateur

Op basis van het voorgestelde Target Operating Model (TOM) van het pensioenfonds, zie ook paragraaf 2.1.1, is de verwachting dat de huidige IT-inrichting voldoet aan de vereisten. In overleg met de betrokken partij(en) in de keten dient nog wel vastgesteld te worden dat de informatievoorziening vanuit de beleggingsadministrateur (custodian) inderdaad voldoet. Indien blijkt dat additionele of andere informatievoorziening gewenst is zal hier een separate aanvraag voor gedaan worden bij de custodian.

De aanpak en uitgangspunten voor de inrichting zijn:

- Met Caceis wordt een Proof of Concept uitgevoerd met als doel vast te stellen wat de impact is van de implementatie van de Wtp op de processen, systemen en rapportages.
- Op basis van de uitkomst van de Proof of Concept en eventuele aanvullende wensen van de klanten van BSG wordt de dienstverlening ingericht.
- In de koppeling ("hand shake") tussen de pensioen- en vermogensbeheeradministratie worden de gegevensstromen en geldstromen tussen de betrokken partijen formeel vastgelegd.
- BSG voldoet in haar inrichting van de "hand shake" aan alle wet- en regelgeving en voldoet aan de gestelde normen conform de SIVI standaarden.
- BSG draagt zorg voor een zo breed mogelijk standaard inrichting van het proces.

Realisatie van de generieke functionaliteiten in de Back End en de Front End

De volgende generieke functionaliteiten zijn gerealiseerd in de Back End (ontwerp, bouw, test) en worden in 2025 doorontwikkeld om de nieuwe pensioenregelingen uit te kunnen voeren: PDC administratie; Fondsadministratie; Regeling beheer; Deelname administratie; Premie administratie. De volgende generieke functionaliteiten worden gerealiseerd in de Back End (ontwerp, bouw, test) en worden in 2025 doorontwikkeld om de nieuwe pensioenregelingen uit te kunnen voeren: URM Wtp; Kapitaaladministratie; Transitie services; Koppeling vermogensbeheer; Reserve administratie; Actuariële analyse; Output services; Interfaces intern (binnen de Back End); processen.

De volgende generieke functionaliteiten zijn gerealiseerd in de Front End (ontwerp, bouw, test) en worden in 2025 doorontwikkeld om de nieuwe pensioenregelingen uit te kunnen voeren: WINGS services; Design system; Personal profile management; Identity & access management; Content management; E-mail; Notifications; Back End transaction; DigiD; Campaign management; Customer profile.

De volgende generieke functionaliteiten worden gerealiseerd in de Front End (ontwerp, bouw, test) en worden in 2025 doorontwikkeld om de nieuwe pensioenregelingen uit te kunnen voeren: Organisatiemanagement; Portaal; Cross-channel Management of the Customer Journey; Insight; Interaction ('what if'); Back End information; Calculation services.

.....

Het pensioenfonds monitort de voortgang via de voortgangsrapportage transitie management en implementatie vanuit BSG.

Vermogensbeheer

Voor het vermogensbeheer dienen aanpassingen plaats te vinden bij onderuitbestedingspartij Caceis. AIM is met Caceis overeengekomen een Proof of Concept (PoC) vast te stellen waaruit blijkt dat AIM de vermogensbeheeractiviteiten uit kan voeren die nodig zijn voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregelingen. De PoC bestaat uit de volgende fasen:

Opzet

Vaststellen of de portefeuilles correct zijn opgesplitst in E&R; Per topmandaat een cashrekening; Berekenen rendementen; Verdelen kosten over de topmandaten.

Interfacing Uitwisseling rapportages met BSG; Kosten verder verdelen en opzetten in Caceis en intern systeem ; Afstemmen met BSG, aanlevering door BSG en aanlevering door AIM; Vaststellen changes aan items/services intern en bij Caceis.

Maandeinden

Twee maandeinden testen (deze testen kunnen uitgevoerd worden nadat door de hele keten de Wtp SIVI standaarden zijn geïmplementeerd); Kwartaalrapportages; Vaststellen changes aan rapportages intern en bij Caceis.

Daarnaast worden binnen het vermogensbeheerdomein de volgende acties uitgevoerd: Impactanalyse kwartaalprocessen; Impactanalyse VB rapportages; Systeemimplementatie Wtp met Caceis.

Uitbesteding

Het pensioenfonds heeft een belangrijk deel van de werkzaamheden die moeten plaatsvinden in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling uitbesteed aan BSG en aan AIM. Deze twee partijen besteden op hun beurt ook (delen van) werkzaamheden uit. Vanuit het perspectief van het pensioenfonds is dan sprake van onderuitbesteding. Het pensioenfonds heeft BSG en AIM in een vroeg stadium ingelicht over en meegenomen in de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Vanaf januari 2025 werken het pensioenfonds, BSG en AIM samen op basis van de governance structuur zoals beschreven in paragraaf hierover in dit implementatieplan.

Het pensioenfonds blijft - ondanks het uitbesteden van werkzaamheden - verantwoordelijk voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen nemen heeft het pensioenfonds met BSG en AIM afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst met een bijbehorend dienstenoverzicht en Service Level Agreement afspraken (SLA). De dienstverleningsovereenkomst is voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling aangevuld met specifiek voor de transitie gemaakte afspraken.

BSG bewaakt via project Horizon dat de gemaakte afspraken ook als zodanig worden nagekomen. Horizon heeft de werkzaamheden in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling verdeeld in aandachtsgebieden, die gerelateerd zijn aan specifieke onderwerpen: Advies en Beleid; Inrichtingskeuzes Pensioenbeheer en Klantbediening; Inrichtingskeuzes Vermogensbeheer; Communicatie; Datakwaliteit; Contractering; Implementatie; Migratie en Conversie. Per aandachtsgebied heeft een expert vanuit Horizon de lead op het specifieke onderwerp. Deze expert werkt nauw samen met het pensioenfonds in de oplevering van de werkzaamheden waarvoor de expert verantwoordelijk is.

Het pensioenfonds bewaakt de gemaakte afspraken en deadlines en stuurt bij/escaleert indien nodig. Het ontvangt pensioenfonds vanuit BSG maandelijks de voortgangsrapportage transitie management en implementatie. Deze rapportage bevat de actuele status van de voortgang van de te realiseren mijlpalen voor de geldende projectfase. Daarnaast bevat de voortgangsrapportage

.....

transitiemanagement en implementatie een actueel overzicht van de belangrijkste risico's die een succesvolle transitie naar de nieuwe pensioenregelingen bedreigen en eventueel aanvullende beheersmaatregelen die BSG voorstelt.

Van AIM ontvangt het pensioenfonds een voortgangsrapportage gebaseerd op de Achmea standaard. Die rapportage wordt besproken in het periodieke afstemmingsoverleg tussen het pensioenfonds met AIM. Daarnaast wordt de realisatie van de mijlpalen met betrekking tot het vermogensbeheer gevolgd door de UB.

Overzicht (onder)uitbestedingspartijen betrokken bij de transitie

In de volgende tabel zijn alle kritieke (onder)uitbestedingspartijen opgenomen die betrokken zijn bij de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen.

Uitbestedings-partij	Dienst-verlening	Onderuit-bestedingspartij	Dienstverlening
BSG Pension Management B.V.	Pensioen-administratie en -communicatie	Compet&t	Gegevensuitwisseling: • (Saas-oplossing om veilig en uniform informatie uit te wisselen met (basis)registraties zoals BRP) • leverancier van koppeling met het pensioenregister (PR Service), alsmede WOW (waardeoverdracht via het web).
		Paragon	Opmaak en verzending deelnemerscommunicatie: • opmaak en verzending UPO's, collectieve mailings
			• dagelijks notificeren en versturen van magazine's
		Visma Idella	Uitkeringen/excasso: • Applicatie software P&B core en Youforce • Technisch beheer/support • Platform hosting, netwerkbeheer en security services • Projectteam voor het migratie project; productteam voor realiseren van BSG requirements.
		Cegeka Microsoft	IT-omgeving BSG: • Cegeka is de partij die het beheer voert voor en namens BSG. 1e lijns support verloopt via Cegeka, overige support verloopt via Microsoft. • Microsoft levert Azure, Microsoft 365 en Microsoft Dynamics (de laatste voor het versturen van (wettelijke) deelnemercommunicatie (o.a. nieuwsbrieven en UPO)
		Expansion	Digitaal archief: • Applicatie software Xtendis • Technical support • Projectteam voor het migratieproject
		Truston	Front End: • Beheercontract voor nieuwe Front End op basis van Outsystems, Microsoft Azure en Microsoft Dynamics. • IG&H Platform Services B.V., IG&H Consulting B.V. en Servicenow zijn betrokken bij de uitvoering van diensten van Truston.
		Signicat	Routeringsdiensten ten behoeve van Authenticatie: • Authenticatie ten behoeve van de opdrachtgever door middel van DigiD en/of eIDAS.
AIM	Fiduciair en operationeel Vermogensbeheer	AIM FM B.V.	Fondsenbeheer
		Schuberg Philis	Technisch applicatiebeheer vermogensbeheerapplicaties
		Schuberg Philis	Beheer Azure omgeving
		State Street Bank International	Asset Server Provider diensten

Uitbestedings-partij	Dienst-verlening	Onderuit-bestedingspartij	Dienstverlening
		Achmea Strategie & Transformatie	Algemene ICT ondersteuning, werkplekken, netwerkverbinding naar Schuberg Philis
		Achmea Financiën	Reporting, fiscale ondersteuning, cashmanagement en betalingsverkeer
		Achmea Internal audit	Derdelijns auditactiviteiten
		Achmea Compliance	Tweedelijns operational, information risk en compliance activiteiten
		CACEIS	• Administratie diensten: • Portfoliomanagement • Cash management • Financial accounting • Fund & mandate management • Asset servicing • Derivatives administration • Fund accounting • Overlay management & treasury • Position keeping • Performance & Risk calculations • Investment reporting • Trade support • Datamanagement
		Northern Trust	• Custodian en Depositary voor de relevante AIM fondsen
Northern Trust	Custody		Custodian voor stukken op naam van het pensioenfonds

Ieder kwartaal ontvangt het pensioenfonds van AIM de niet-financiële risico rapportage. Onderdeel van deze rapportage is een bijlage met daarin een overzicht van alle voor het pensioenfonds relevante (onder-)uitbestedingen.

2.2.3 Oordeelsvorming

Voor het vormen van een algemeen overkoepelend oordeel over de haalbaarheid van de transitiedatum van 1 januari 2026 gebruikt het bestuur een aantal aspecten. Het pensioenfonds heeft als werkhypothese dat BSG slaagt in de beoogde migratieplanning en dat het pensioenfonds op 1 januari 2026 voor de eigen transitie Wtp inclusief invaren, gebruik kan maken van een uitgebreid getest en gedurende enige tijd operationeel IT systeem. In dat verband helpt het dat er reeds één BSG klant per 1 januari 2025 is overgegaan naar het nieuwe stelsel.

Acceptatiecriteria

In de eerste plaats wordt voor de beoordeling van de haalbaarheid de realisatie van de planning gevolgd zoals die in het Inrichtingsstappenplan met BSG is overeengekomen. Dit plan beschrijft de stappen van het geschikt maken van de applicatie Wings. Er zijn mijlpalen en go/no-go momenten gedefinieerd en deze vormen de acceptatiecriteria. De centrale vraag bij deze mijlpalen en momenten is de inschatting van de mate van realisatie van een SPR administratie volgens de basispropositie met eventuele aanvullende keuzes. Deze planning kan in de loop der tijd aangepast worden naarmate de oplevering vordert.

Beoordelingscriteria

De hoogste mate van zekerheid dat IT systemen adequaat ontworpen zijn is door voorafgaand aan de go live assurance te verkrijgen over de opzet, het bestaan en de werking van de processen en interne controlemaatregelen. Er is een mijlpalenplanning opgesteld door BSG, die voorziet in hiertoe relevante mijlpalen, zie hiervoor document Mijlpalen kritiek pad en overall planning. Er is een onafhankelijke derde lijns assurance functie voor het Horizon programma opgezet die voortgang, mijlpalen en budget/realisatie zal gaan beoordelen die rechtstreeks rapporteert aan de BSG directie. Rapportages van deze derdelijns functie zullen met het Cabine pensioenfonds worden gedeeld.

Naast assurance zijn de uitkomsten van ketentesten een belangrijk beoordelingscriterium. Het pensioenfonds zal van BSG tijdig het ketentestplan ontvangen en een planning voor de invaarsimulaties. Deze testen zijn ingepland en deze planning is vastgelegd in het inrichtingsstappenplan.

Daarnaast is een belangrijk beoordelingscriterium de mate van handmatige processen (End-User Computing) die nodig zijn in de nieuwe pensioenomgeving. Handmatige processen zullen zoveel mogelijk worden voorkomen omdat het uitgangspunt is om zoveel mogelijk processen en controls te automatiseren.

Maandelijks zal het Horizon programma rapporteren over de voortgang van de realisatie welke het pensioenfonds kritisch zal bewaken.

Verder gaat het bestuur de realisatie van het Inrichtingsstappenplan monitoren en gebruiken als een instrument om periodiek een eigen analyse te maken van de stand van zaken. Naast technische aspecten worden hierbij ook andere invalshoeken betrokken in de oordeelsvorming zoals kwalitatieve argumenten, juridische aspecten en financiële impact.

RSA pensioenfonds

In de eigen RSA onderkent het pensioenfonds ten aanzien van de transitie de volgende risico's bij de technische uitvoerbaarheid:

- Aanpassing huidig IT (back-end) pensioenadministratiesysteem (WINGS)
- Implementatie nieuw deelnemerscommunicatie (front-end) systeem

Deze risico's alsmede de beoordeling van het bestuur zijn hieronder nader toegelicht.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Aanpassing huidig IT systeem WINGS</u> Het risico dat WINGS de technische uitwerking van de nieuwe contractvorm niet aan kan.	De door BSG gehanteerde software voor pensioenuitvoering dient zodanig te worden aangepast dat het de nieuwe contractvormen als onderdeel van het Wtp aan kan.	- Het fonds heeft beoordeeld dat het IT systeem WINGS het nieuwe stelsel aan kan. - BSG informeert het fonds maandelijks over voortgang project Horizon. De voortgang wordt beoordeeld door het fonds inclusief de kosten versus de begroting. - Via projectgroep bij BSG aandacht vragen voor: - Inventariseren kennisbehoefte binnen het programma. - Tijdig afspraken met IT-leveranciers en consultants. - In het budget ruimte reserveren voor de inhuur van externe capaciteit. - De projectgroep komt maandelijks bijeen. - WINGS maakt onderdeel uit van het IT-traject dat via het aandeelhouderschap loopt. - De haalbaarheid en maakbaarheid is getoetst door BSG en beoordeeld door het fonds. - Er is een Plan B is opgesteld in geval van vertraging (doorgaan huidige FTK). - Go/no go criteria, waaronder ketentesten, minimum viable product, en voldoen aan DNB controls.	2	2	4	4

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Nieuw front-end systeem</u> Het risico dat het nieuwe IT front-end systeem niet tijdig of correct geïmplementeerd kan worden.	- Het implementeren van een nieuw systeem kost veel tijd en geld. - Mogelijke reputatieschade door fouten.	- BSG informeert het fonds maandelijks over voortgang project Horizon. De voortgang wordt beoordeeld door het fonds inclusief de kosten versus de begroting. - Dit onderwerp maakt onderdeel uit van de IT-strategie waarvan via het aandeelhouderschap informatie wordt verkregen. - Het fonds gaat niet als eerste klant van BSG over, zodat kinderziekten zijn opgelost. - De haalbaarheid en maakbaarheid is getoetst door BSG en beoordeeld door het fonds. - Go/no go criteria, waaronder ketentesten en voldoen aan DNB controls.	2	2	4	4

Ter borging van de risico's is aantoonbare beheersing van de Wtp verandering noodzakelijk. In aanloop naar het transitiemoment op 1 januari 2026 zal het bestuur moeten vaststellen dat de Wtp transitie bij de uitbestedingspartijen BSG, AIM en Cardano doeltreffend is georganiseerd, haalbaar is en de mijlpalen / opleveringen voldoen aan de eisen van het fonds. BSG heeft voor het borgen van de project opzet en -voortgang criteria geformuleerd waarlangs de verandering wordt beoordeeld. Deze zogenoemde Kritische Risico Indicatoren worden door middel van de Quality Assurance monitoring bij BSG getoetst. Naast de doorlopende beoordeling van de projectopzet en -voortgang zijn er mijlpalen in de tijd waarop een breder oordeel moet worden geveld. Denk bijvoorbeeld aan het invaarmoment waarop aan expliciete acceptatiecriteria moet worden voldaan. Er is een voorstel voor de bestuurlijke go/no-go momenten en de op die momenten te toetsen acceptatiecriteria.

Vanuit de sociale partners is de uitdrukkelijke wens geuit om alle drie de KLM-pensioenfondsen, (Stichting Algemeen Pensioenfonds KLM, Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel en Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM) per dezelfde datum te transiteren naar het nieuwe stelsel. . Voor een gezamenlijke go live van de drie KLM-pensioenfondsen ontstaat onderlinge afhankelijkheid met betrekking tot de snelheid van het ontwikkelen en testen van maatwerk. Over de realisatie en het testen hiervan vindt maandelijkse afstemming met BSG plaats.

Naast een go live op 1 januari 2026 wordt met BSG gesproken over mogelijke alternatieve go live data van 1 juli 2026 of 1 januari 2027, mocht 1-1-2026 niet haalbaar blijken.

BSG heeft het programma Horizon ingericht om de Wtp-transitie te organiseren. Door BSG is een inrichtingsstappenplan opgeleverd waarin een fasering is aangebracht in de Wtp-transitie.

Go/no-go momenten

De afronding van de projectfasen van de uitbestedingspartijen zijn door het pensioenfonds vertaald in bestuurlijke go/no-go momenten. Naast de opleveringen van beide partijen worden op deze momenten door het pensioenfonds ook andere elementen meegewogen in het oordeel over de go/no-go. Deze go/no-go momenten zijn afgestemd met BSG.

Het pensioenfonds heeft met BSG afgesproken dat partijen met elkaar in overleg treden zodra duidelijk is dat de planning (naar alle waarschijnlijkheid) niet gehaald wordt. De centrale vraag tijdens deze go/no-go momenten betreft de gezamenlijke inschatting van de mate van realisatie van een

.....

compliant SPR-pensioenadministratie opdat een beheersbare transitie mogelijk is inclusief invaren. De go/no-go momenten zijn:

Go/no go moment	Toelichting	Deadline
Analyse van de uitgangspunten van het transitieplan met de PDC (basispropositie en eventueel maatwerk)	Gap analyse ter validatie van de juistheid en compleetheid van de basisregeling.	1 februari 2025
Go Live: BSG pensioenadministratie gerealiseerd	Uitien moet duidelijk worden of en met welke functionaliteit de nieuwe administratie in productie gaat en wat dat betekent voor de transitie van het fonds per 1 januari 2026	1 juli 2025
Werkgeveraanelevering gerealiseerd	De benodigde aanpassingen in het systeem voor aanlevering van de werkgever zijn klaar en het systeem kan draaien. De aanpassingen zijn zowel technisch als functioneel getest met positieve uitkomst.	Start uiterlijk 1/7/2025 en opgeleverd uiterlijk 1/10/2025
Get Clean: datakwaliteit gerealiseerd	De dataconstatering uit de eenmalige rapportage en het plan van aanpak zijn geanalyseerd en waar nodig opgelost.	1 oktober 2025
Koppeling pensioenbeheer en vermogensbeheer	Van de koppeling tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer moet een positief testresultaat beschikbaar zijn.	1 oktober 2025
Uitbestedingsovereenkomst met BSG en andere uitbestedingspartners vastgesteld	De uitbestedingsovereenkomst incl. SLA, opgeleverd	Getekend 1/10/2025 Van kracht 1/1/2026
Finaal oordeel over de haalbaarheid transitiedatum 2026; volledig beeld beheerste oplevering	Duidelijkheid over oplevering ketentesten van alle noodzakelijke (rest)functionaliteit in de administratie zodat een finaal oordeel kan worden gegeven over de haalbaarheid transitiedatum 1 januari 2026.	1 oktober 2025
Productieomgeving SPR administratie gereed en positief ge(keten)test	Acceptatie productieomgeving SPR-administratie voor het fonds implementatie gereed, inclusief werkende koppeling met vermogens-beheerketen en invaarstraat o.b.v. positieve test.	Acceptatie op 1/10/2025
Voorlopig (invaar)besluit	Geen bezwaar op implementatieplan (door DNB) afgegeven en invaarbesluit Cabine (door bestuur), inclusief sociale partners hebben besloten over financiële haalbaarheid invaren.	Geen bezwaar uiterlijk 1/10/2025, financieel haalbaar uiterlijk 15/10/2025

Toetsingscriteria gereed	Vooraf bepaalde toetsingscriteria (datakwaliteit) voor definitieve besluitvorming invaren zijn gerealiseerd, inclusief finale assurance op data en datakwaliteit.	15/10/2025 – 1/12/2025 (ultimo)
Finaal (invaar) besluit	Finale besluitvorming akkoord invaren en transitie Wtp door bestuur.	1/12/2025
Go Live nieuwe regeling in administratie en invaren	In productie nieuwe administratie (door BSG) en invaren (door BSG).	1/1/2026 – 15/1/2026 (ultimo gereed)

Dit betekent live gaan van de bedrijfskritische processen (minimaal viable product) inclusief door BSG uitgevoerde en geaccepteerde gebruikers acceptatie testen (inclusief koppeling AIM, archief en portalen). Het minimal viable product moet in staat zijn de kernprocessen en controls uit te voeren van de pensioenadministratie. Hieronder wordt verstaan:

- Het kunnen administreren van deelnemers inclusief rechten en opbouw.
- Het kunnen berekenen van aanspraken door middel van de inrichting van de rekenregels voor ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.
- Het kunnen uitkeren van bestaande en in te gane pensioenen op pensioendatum.
- Rapportage voor bewaking van de interne controle en voor de toezichthouders.

Tijdens de ontwikkeling van het maatwerk door BSG zal op deze vier criteria worden beoordeeld of de minimaal benodigde functionaliteit tijdig gereed is. Wij sluiten aan bij de mijlpalen zoals opgenomen in het document Mijlpalen en kritiek pad KLM (Bijlage Inrichtingsstappenplan PF KLMC_1.0).

Acceptatiecriteria IT-systeem en infrastructuur

Onderstaand zijn de acceptatiecriteria gedefinieerd voor het WINGS systeem en de onderliggende IT-infrastructuur, zowel voor wat betreft de basisfunctionaliteit van de SPR als voor het maatwerk.

Deze acceptatiecriteria zijn cruciaal om ervoor te zorgen dat het systeem voldoet aan de behoeften van het pensioenfonds en voldoet aan wet- en regelgeving.

Functionaliteit:

- Het systeem moet in staat zijn om SPR van het pensioenfonds uit te voeren.
- Het systeem moet de berekening van premies en pensioenuitkeringen specifiek voor de regeling van het pensioenfonds kunnen berekenen en hierop zorgvuldig zijn getest en geaccepteerd.
- Gegevensuitwisseling tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer moet conform de acceptatiecriteria van het pensioenfonds zijn gewaarborgd. Zie notitie WTP inrichting “hand shake” (Bijlage Notitie WTP inrichting handshake tbv PF KLM-Cabinepersoneel).
- Het moet rapportages kunnen genereren voor zowel de interne organisatie als externe partijen zoals DNB, de AFM en de extern accountant.

Beveiliging:

- Het WINGS systeem moet voldoen aan DORA wat betreft beveiligingsnormen en – voorschriften, zowel qua logische toegangsbeveiliging en informatiebeveiliging op database en infrastructuurniveau.
- Privacy gevoelige gegevens moeten versleuteld worden opgeslagen en overgedragen tussen systemen, zowel binnen BSG als met externe partijen.

.....

Toekomstige capaciteit en schaalbaarheid

- Het systeem moet snel en efficiënt werken, ook bij piekbelastingen.
- Het moet schaalbaar zijn om toekomstige groei te ondersteunen.

Integratie:

- Het systeem moet naadloos kunnen integreren met andere systemen en databases binnen de BSG organisatie.
- Het moet compatibel zijn met bestaande en voor zover in te schatten toekomstige software en hardware.

Naleving:

- Het systeem moet voldoen aan alle relevante wet- en regelgeving met betrekking tot pensioenadministratie en uitvoering.
- Het moet qua functionaliteit regelmatig worden bijgewerkt om te kunnen blijven voldoen aan nieuwe wettelijke vereisten.

Ondersteuning en onderhoud:

- Er moet een plan zijn voor continuïteit qua ondersteuning en onderhoud van het systeem zowel functioneel als technisch voor de informatiebeveiliging.
- Er moeten duidelijke procedures zijn voor het oplossen van problemen en het uitvoeren van updates zowel functioneel als technisch voor de informatiebeveiliging.

Deze criteria helpen ervoor te zorgen dat het IT-systeem voor pensioenadministratie betrouwbaar, veilig en gebruiksvriendelijk is, en voldoet aan de behoeften van de organisatie en haar gebruikers.

Mijlpalen

Mijlpalen voor de aanpassingen van het pensioenadministratiesysteem WINGS vanuit het FTK ten behoeve van de Wtp:

Ontwikkeling WINGS:

- Codering en Configuratie: Ontwikkel en configureer de functionele en technisch benodigde softwareaanpassingen.
- Integratie: Zorg voor integratie met bestaande IT systemen, datastromen en onderliggende IT-infrastructuur.

Testen:

- Unit Tests: Test individuele componenten (o.a. masterdata, verwerken ontvangen premies, (her)berekening aanspraken, pensioenuitkeringen) om ervoor te zorgen dat ze correct functioneren.
- Integratietests: Test het volledige proces, het systeem en de uitkomsten uit het systeem op volledigheid, juistheid en tijdigheid om te garanderen dat alle onderdelen samenwerken zoals bedoeld.

Migratie:

- Gegevensmigratie: Migreer bestaande gegevens naar het doelsysteem, waarbij volledigheid, juistheid, tijdigheid, consistentie en integriteit worden gecontroleerd en daar zorg voor een adequate audit trail (reperformable).

.....

- Back-up en Herstel: Zorg voor adequate fall-back en herstelprocedures om continuïteit en gegevensverlies te voorkomen.

In de BSG documenten Inrichtingsstappenplan en Mijlpalen en kritiek pad zijn data opgenomen waarop deelopleveringen gereed moeten zijn waarop het fonds zal bewaken dat deze tijdig en conform specificaties gereed zijn. Het fonds zal hierop monitoren.

Escalatieprocedure

Als pensioenfonds streven wij naar een open en transparante werkrelatie met onze uitvoerder BSG. Mocht die relatie onder druk komen te staan gedurende het ontwikkel- en implementatietraject, dan is er een escalatieprocedure opgesteld waar beide partijen zich aan conformeren. De handelwijze staat beschreven in het document Escalatieprocedure Horizon implementatie.

2.3 Uitbestedingsrisico

Goede communicatie was al belangrijk voor de pensioenuitvoering, maar dit wordt in het nieuwe pensioenstelsel nog belangrijker. Het is dus van belang om de uitbestedingspartners te betrekken bij de voorbereidingen op de transitie.

Het pensioenfonds acht de leveringszekerheid en de complexiteit van de uitbestedingsrelaties een essentieel uitbestedingsrisico. De leveringszekerheid kan in gevaar komen doordat een (onder)uitbestedingsrelatie in gebreke wordt gesteld en de werkzaamheden moet staken. Het bestuur stelt daarom onder meer eisen aan de solvabiliteit van uitbestedingspartijen. Ook is en wordt bij het uitbestedingsproces aandacht besteed aan het track record van de uitbestedingspartij waarbij referenties worden nagegaan. Ten aanzien van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen zijn met uitbestedingsrelaties extra afspraken gemaakt om de leveringszekerheid te waarborgen. Het bestuur is zich ervan bewust dat de capaciteit bij potentiële vervangende partijen bij het uitvallen van een uitbestedingspartij beperkt is.

Er is bij de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen een onderlinge afhankelijkheid tussen de deelgebieden. In het bijzonder geldt dat voor de deelnemersadministratie, de beleggingsadministratie en het vermogensbeheer. Om een goede samenwerking met BSG en AIM te waarborgen heeft het pensioenfonds met BSG en AIM een gezamenlijke governance ingericht (zie paragraaf 1.3 van dit implementatieplan). Het doel van de gezamenlijke governance is het tijdig in kunnen spelen op risico's inclusief mogelijke terugval opties bij het niet realiseren van de planning. Het bestuur ziet erop toe dat uitbestedingspartijen ook onderling veelvuldig contact hebben, overleggen en onderling (samen met het pensioenfonds) afspraken maken over opleveringen. Onderling afhankelijke wijzigingen krijgen extra aandacht bij het testproces om zekerheid te hebben over de compatibiliteit.

Het pensioenfonds monitort en evalueert in het kader van de uitbestedingscyclus van het pensioenfonds periodiek de belangrijkste uitbestedingspartijen. Deze belangrijkste uitbestedingspartijen verschaffen het pensioenfonds inzicht in de onderuitbesteding.

2.3.1 Procesbeschrijving voorbereiding uitbestedingspartners

Alle uitbestedingspartners zijn in een vroeg stadium ingelicht over en betrokken bij de projectgroep voor de transitie. Er is een projectgroep structuur opgezet waarin de uitbestedingspartners worden betrokken bij de voorbereiding van de transitie. In het bijzonder is BSG in grote mate betrokken bij het project en is daar samen met het pensioenfonds opgetrokken waarbij de inbreng van BSG richtinggevend is geweest in het zoeken naar uitvoerbare oplossingen.

Naast de pensioenuitvoering is een belangrijk aandachtspunt de vermogensbeheerketen in het licht van de verkoop van het BSG vermogensbeheerbedrijf aan Achmea IM die per 1 januari 2025 heeft

.....

plaatsgevonden. BSG heeft hierin een leidende rol en informeert het pensioenfonds over de voortgang. Iedere drie weken is er, aan de hand van een planning, een voortgangsoverleg over de stand van zaken en vorderingen tussen AIM en het fonds. Door de overgang van de BSG-medewerkers naar Achmea IM in samenhang met adequate contractuele afspraken over de dienstverlening voor het fonds is de continuïteit van de dienstverlening geborgd. Het pensioenfonds heeft met Achmea IM reeds afspraken gemaakt in een dienstverleningsovereenkomst voor het vermogensbeheer.

2.3.2 Belangrijkste afspraken kritieke uitbestedingspartijen

De pensioenuitvoeringsorganisatie participeert in de projectgroep van het pensioenfonds. Er zijn afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van medewerkers zowel ten behoeve van de projectgroep, als voor het testen en de implementatie van de nieuwe programmatuur. De pensioenuitvoeringsorganisatie heeft contracten gesloten met de onder-uitbestedingsrelaties op het gebied van de IT-systemen, de software en het beleggingsbeheer met als doel de transitie goed en tijdig te laten verlopen.

Naar de huidige inzichten van de betrokken partijen leidt de omzetting naar een nieuwe pensioenregeling - voor zover op dit moment wordt overzien - niet tot veranderingen in de uitbestedingen en/of onder-uitbestedingsrelaties van BSG. Wel heeft BSG een lopende change van haar IT-uitbesteding van Solvinity naar Cegeka in 2024 reeds gerealiseerd. Als bijlage is een overzicht van kritische leveranciers van BSG toegevoegd, zie bijlage KLMC - Schematische weergave onderuitbestedingsketen BSG Pension Management B.V..

2.3.3 Overzicht (onder)uitbestedingspartijen

Tabel met overzicht conform tabel in paragraaf 2.2.2.

2.3.4 Uitbestedingsrisico's (RSA pensioenfonds)

In de eigen RSA onderkent het pensioenfonds ten aanzien van de transitie de volgende uitbestedingsrisico's:

- Afhankelijkheid van BSG
- Wendbaarheid van BSG
- Multi-client impact
- Toekomstige uitvoeringskosten
- Afspraken in keten van onder-uitbesteding
- Tijdige realisatie transitie mijlpalen in IT landschap

Deze risico's, alsmede de beoordeling van het bestuur zijn hierna nader toegelicht.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Afhankelijkheid van BSG</u> Het risico is dat succesvolle implementatie niet lukt en/ of dat de run onder druk komt te staan vanwege niet nakomen afspraken door BSG.	Het fonds is eindverantwoordelijk voor de implementatie maar is sterk afhankelijk van de oplevering en overall performance van BSG.	- Via diverse overleggen vanuit UB en met KLM zusterfondsen en het aandeelhouderschap is betrokkenheid en invloed groot op BSG. - Prioriteit en programma aanpak van BSG beoordelen via de horizon maandrappportages. - Beoordelen NFR en SLA van BSG op mogelijke capaciteitsproblemen in de run. - Er is een specifiek contract overeengekomen tussen BSG en het fonds over de afspraken t.a.v. de transitie en implementatie.	2	2	4	4
<u>Realisatie project BSG</u> Het risico dat BSG onvoldoende wendbaar is om aanpassingen te realiseren c.q. onvoldoende capaciteit heeft om naast het reguliere werk tevens een implementatieproject te doen.	BSG zit zelf in een strategisch verander traject.	- BSG informeert het fonds maandelijks over voortgang project Horizon. De voortgang wordt beoordeeld door het fonds inclusief de kosten versus de begroting. - BSG is betrokken in projectgroep van het fonds.	2	2	4	4
<u>Multi-client impact</u> Risico dat door multi-client model BSG er een afhankelijkheid van andere fondsen is waardoor BSG de mijlpalen en tijdslijn die het fonds voor ogen heeft bij transitie niet kan faciliteren.	Tijdige afstemming over transitie van het fonds met BSG is noodzakelijk, zodat de planning niet verstoord wordt door andere klanten.	- BSG informeert het fonds maandelijks over voortgang project Horizon. De voortgang wordt beoordeeld door het fonds inclusief de kosten versus de begroting. - Het fonds stemt de multi-client impact met BSG af in de projectgroep. De projectgroep komt maandelijks bijeen. - Daarnaast heeft de UB ook direct contact met BSG. - Het bestuur en AVO hebben in het transitieprogramma een duidelijke tijdslijn gecommuniceerd wanneer het fonds wil overgaan naar het nieuwe stelsel (1/1/2026).	2	2	4	4
<u>Toekomstige uitvoeringskosten</u> Risico dat de toekomstige uitvoeringskosten hoger uitvallen dan verwacht.	De keuze tussen en binnen het solidaire en flexibele contract maakt dat de kostenallocatie er anders uit kan komen te zien tussen klanten onderling.	- Het bestuur vraagt van BSG een overzicht van de contractkeuzes van andere klanten van BSG en inzage in het investerings- en kostenplaatje. - Opvragen en beoordelen van toekomstige kostenverdeling en target niveau uitvoeringskosten.	2	2	4	4

.....

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Gegevensuitwisseling PUO en vermogensbeheer (ketensamenwerking)</u> Het risico dat de ketenpartners onvoldoende in staat zijn om de WTP keten te realiseren.	- Nieuw manier van samenwerking. Brengt nieuwe operationele en juridische uitdagingen mee. - Overname AIM van BSG vermogensbeheer voegt complexiteit toe.	- De koppeling tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer (waaronder de onderuitbestede beleggingenadministratie) is onderdeel van de werkzaamheden van de projectgroep - Gebruik van standaard (sivi) - Afspraken vastleggen.	2	2	4	4
<u>Toekennen rendementen</u> Operationeel risico van onjuistheid van processen na transitie (toekennen rendementen).	Deelnemers krijgen onjuiste rendementen toegekend a.g.v. onjuistheden in processen of systemen.	- Uitwerken operationele keten opgenomen in planning. - Testen operaties opgenomen in planning.	2	2	4	4

2.4 Risicoanalyse en beheersing financiële risico's

2.4.1 Beschrijving van financiële risico's die van belang zijn voor de transitie

Het belangrijkste risico op financieel gebied is dat het pensioenfonds onvoldoende financiële middelen heeft om de door sociale partners overeengekomen afspraken, zoals opgenomen in het transitieplan, na te kunnen komen.

Voorts bestaat het risico dat de kosten van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling meer bedragen dan vooraf begroot. De kans hierop is verkleind door de begroting prudent vast te stellen, waarbij ruime kostenposten zijn meegenomen ten behoeve van onvoorziene kosten. Desondanks zijn kostenoverschrijdingen niet volledig uit te sluiten. Deze moeten dan gefinancierd worden uit het vermogen van het pensioenfonds.

Ook is er het financiële risico na de transitie. Dit risico ziet op eventuele claims van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden of andere aanspraakgerechtigden. Dit risico wordt gemitigeerd door een zo juist en volledig mogelijke, zeer goed geteste transitie naar de nieuwe pensioenregelingen uit te voeren. Instemming van de diverse (fonds)gremia op de transitie is ook van belang voor de juridische onderbouwing van de (methode van de) transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. De initiële voorziening operationele risico's wordt hoger vastgesteld dan naar het inzicht van het bestuur voor de reguliere pensioenuitvoering noodzakelijk, teneinde een kleine stroppenpot te hebben.

Bij de financiële risico's draait het met name om de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De financiële risico's zijn niet nieuw, maar het belang in combinatie met het transitiemoment is gewijzigd. Hierdoor wegen neerwaartse risico's nu sterker dan verlies van opwaarts potentieel. Afhankelijk van de invaardekkingsgraad kunnen de geformuleerde transitiedoelen in meer of mindere mate worden bereikt.

Om de bestaande pensioenaanspraken over te kunnen dragen naar de solidaire premieregeling is een minimale dekkingsgraad vereist op de overgangsdatum. Hierbij is het beleggingsrisico ten opzichte van de verplichtingen één van de belangrijkste financiële risico's van het pensioenfonds tijdens dit proces. De marktrisico's (zowel op zichzelf staand als ten opzichte van de verplichtingen) worden gediversifieerd over verschillende activaklassen en dagelijks gemonitord. Naast het marktrisico is de beleggingsportefeuille blootgesteld aan andere financiële risico's zoals, maar niet beperkt tot, liquiditeitsrisico en tegenpartijrisico.

Gegeven de relatief hoge dekkingsgraad ten tijde van de besluitvorming omtrent het nieuwe contract kunnen naar verwachting alle doelen (deels) vervuld worden.

2.4.2 Financiële risico's (RSA pensioenfonds)

In de eigen RSA onderkent het pensioenfonds ten aanzien van de transitie de volgende financiële risico's:

- Bescherming niveau dekkingsgraad
- Impact van renteniveau bij beoordeling evenwichtigheid
- Financiële schok na transitie
- Modelrisico
- Transactiekosten rondom invaren

Deze risico's, alsmede de beoordeling van het bestuur zijn hieronder nader toegelicht.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Bescherming niveau dekkingsgraad</u> Het risico dat door ongunstige economische ontwikkelingen de dekkingsgraad ontoereikend is om aan alle wensen op het gebied van verdeling fondsvermogen tegemoet te komen op invaarmoment.	• Past dit binnen het strategische beleid. • Aanvullende complexiteit.	• De renteafdekking is verhoogd naar 85% van de verplichtingen. • De stand en ontwikkeling van de dekkingsgraad wordt nauwkeurig gevolgd. • Er zijn voorrangsregels opgesteld bij het invaarmoment.	2	2	4	4
<u>Impact van rente bij beoordeling evenwichtigheid</u> Het risico dat door een (sterke) renteontwikkeling de beoordeling van de evenwichtigheid significant kan veranderen	• Afspraken uit het transitieplan zijn niet meer passend.	• De evenwichtigheidsbeoordeling heeft plaatsgevonden a.d.h.v. hoge en lage dekkingsgraad standen. • De renteafdekking is verhoogd (naar 85%) om renterisico te verkleinen. • Uitkomsten van toekomstige scenario's worden op verschillende momenten en met verschillende rentestanden getoetst.	2	2	4	4

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Financiële schok na transitie</u> Het risico dat door ongunstige economische ontwikkelingen de persoonlijke pensioenkapitalen en/of verwachte pensioenuitkeringen significant dalen na transitie.	Is vooral een reputatierisico.	- Gebruikmaken van afbouw naar defensieve beleggingsstijl op oudere leeftijd. - Rendement spreiden in uitkeringsfase. - Gebruikmaken van solidariteitsreserve.	2	1	2	4
<u>Modelrisico</u> Het risico op onjuistheden in berekeningen t.b.v. beleid, evenwichtigheid en/of compensatie.	Onjuiste berekeningen leiden tot onjuiste besluitvorming/ beleid.	- Gebruik gerenommeerde adviseurs (uitbestedingsbeleid). - Plausibiliteitscontroles op uitkomsten. - Assuranceverklaringen leveranciers. ISAE 3000 type I verklaring ALM provider. - Opinie SFH actueel op ALM-uitkomsten.	2	2	4	4
<u>Transactiekosten rondom invaren</u> Het risico dat door beperkte marktluiditeit de bestaande beleggingsportefeuille niet (of alleen tegen zeer hoge kosten) omgezet kan worden naar de beoogde portefeuille in het nieuwe stelsel.	- Veel fondsen gaan per 1 januari 2026 invaren en gaan daardoor op hetzelfde moment handelen. - Fors hogere transactiekosten dan vooraf ingeschat.	- De inrichting van de portefeuille in het nieuwe stelsel is onderbouwd en vastgesteld. - Transactiekosten is een criterium dat een rol speelt bij de besluitvorming over het beleggingsbeleid onder de Wtp - Transitieplan beleggingen opstellen en monitoren.	2	1	2	4

2.5 Juridische en privacy risico's

Het juridische risico kan volgen uit ontevredenheid over de transitie naar en de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. De belangrijkste risico's voor het pensioenfonds zijn:

- Wijzigingen op de wet- en regelgeving
- Claims ten aanzien van het invaarbesluit
- Evenwichtige verdeling bij verdeling vermogen wordt betwist
- Niet tijdig ontvangen van "Verklaring van geen bezwaar" van DNB en/of de AFM
- Onbegrip over uitlegbaarheid nieuwe regeling leidt tot negatief sentiment
- Uitbestedingscontracten voldoen niet aan wet- en regelgeving

Het bestuur acht het risico dat de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen (onder meer het invaren) leidt tot (een toename van) klachten en juridische procedures het belangrijkste juridische

.....

risico. Klachten en juridische procedures kunnen in het uiterste geval tot herziening van genomen bestuurlijke besluiten leiden. Dit kan tot vertraging in de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen leiden.

Het bestuur draagt zorg voor een transparant en zorgvuldig transitieproces mede met als doel aan te kunnen tonen dat alle wettelijke regels en bepalingen gevolgd zijn. Tevens wordt belang gehecht aan en goede informatievoorziening aan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden om te voorkomen dat zij zich 'overvallen' voelen. De medewerkers van BSG worden extra getraind in het geven van informatie over de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen. Het bestuur heeft onder meer via de Pensioenfederatie regelmatig contact met andere pensioenuitvoeringsorganisaties om ervaringen met klachten uit te wisselen en ontwikkelingen vroegtijdig te kunnen onderkennen.

Met de uitbestedingsorganisaties kunnen conflicten ontstaan over leveringstermijnen en -kwaliteit. Daarom zijn aparte overeenkomsten voor de transitie gesloten waarin zoveel mogelijk is geprobeerd de potentiële conflictsituaties te voorkomen.

Het bestuur meent dat het risico op privacy schendingen voldoende is gemitigeerd door de bestaande afspraken met uitbestedingspartijen. Met alle uitbestedingspartijen zijn verwerkersovereenkomsten overeengekomen. In deze verwerkersovereenkomsten is tevens geborgd dat uitbestedingspartijen aan onderuitbestedingspartijen dezelfde verplichtingen inzake gegevensbescherming opleggen die voortvloeien uit de verwerkersovereenkomst tussen het pensioenfonds en de betreffende uitbestedingspartij.

BSG is gevraagd om het privacy risico te beoordelen. Hierin verandert niets ten opzichte van huidige bescherming conform privacy beleid van het fonds. In geval van uitbesteding aan een derde partij wordt een verwerkersovereenkomst afgesloten. Ten aanzien van het klantportaal en de ontwikkeling is de Privacy Officer van het fonds doorlopend aanwezig om te bewaken dat er aan de privacy voorwaarden voldaan is.

RSA pensioenfonds

In de eigen RSA onderkent het pensioenfonds ten aanzien van de transitie de volgende risico's bij de juridische en privacyrisico's; eze risico's, alsmede de beoordeling van het bestuur zijn hierna nader toegelicht.

Risico	Aandachtspunten	Maatregel	Netto kans	Netto impact	Netto risico	RBH
<u>Wet wijzigingen</u> Risico dat onzekerheden en wijzigingen in wet- en regelgeving later bekend worden.	Vertraging besluitvorming en aanpassing planning.	- Actualiteit wordt gevolgd vanuit projectgroep en participatie van WTW daarin. - Wet is inmiddels aangenomen, maar nieuwe ontwikkelingen kunnen tot wijzigingen leiden, bijv. individueel instemmingsrecht. Het fonds monitort uitingen vanuit toezicht en wetgeving	1	3	3	4

<u>Risico van claims</u> Risico van claims door individuele deelnemers (of groepen) m.b.t. het besluit tot (collectief) invaren.	Het voorgenomen besluit wordt aangevochten i.v.m. vermeende strijdigheid met Nederlandse of Europese wetgeving.	- Wet is inmiddels aangenomen, maar nieuwe ontwikkelingen kunnen tot wijzigingen leiden, bijv. individueel instemmingsrecht. Het fonds monitort uitingen vanuit toezicht en wetgeving - Behoud van bestaande systeem voor enkele jaren maakt “terugdraaien” mogelijk. - Borging in wetgeving via externe Geschillencommissie.	3	1	3	4
<u>Evenwichtigheid betwist</u> Risico dat evenwichtigheid bij invaren en het verdelen van het collectief vermogen wordt betwist.	- Het bestuur wordt juridisch aansprakelijk gesteld. - Vastlegging afwegingen van evenwichtigheid in een besluitvormingsdossier.	- Eerste kwantitatieve vergelijking huidige en nieuwe stelsel in vroege fase van het project opnemen voor sociale partners zodat bestuur indruk kan krijgen van opdrachtaanvaarding. - Daarnaast zit het fonds bij het AVO aan tafel zodat het fonds kan bijsturen indien nodig.	2	2	4	4
<u>Verklaring van geen bezwaar niet tijdig ontvangen</u> Risico dat DNB en/of AFM niet tijdig een verklaring van geen bezwaar afgeven voor de transitie en het invaren.	Tijdig indienen van het implementatieplan en het communicatieplan.	- Zoveel mogelijk werken met DNB Good Practice aandachtspunten en gebruikmaken van best-practice aanpak uit de pensioenmarkt. - Zorgen voor een volledig besluitvormingsdossier. - WTW is in projectteam als externe adviseur.	2	3	6	4
<u>Uitlegbaarheid nieuwe regelgeving</u> Het risico dat de nieuwe regeling en beleidskeuzes niet of onvoldoende uitlegbaar zijn aan de deelnemers.	De Wtp is complex om te begrijpen en als gevolg van onwetendheid kan er een verkeerd gevoel (negatief sentiment) ontstaan.	- Een uitgewerkt en door AFM geaccepteerd transitie communicatieplan. - Herhaalde communicatie door inzet van verschillende middelen en vormen. - Goede afstemming met de werkgever om communicatie te bundelen en elkaar te ondersteunen hierbij.	4	1	4	4

Uitbestedingscontracten n Risico dat uitbestedingscontracten niet voldoen aan wet- en regelgeving met juridische procedures en/ of financiële schade als gevolg.	- Hoe worden de afspraken in de keten geregeld. - Is er voldoende oog voor privacy nu er meer gegevens worden uitgewisseld tussen partijen.	- Juridische controle op uitbestedingscontracten. - Herzien verwerkersovereenkomsten.	1	2	2	4
--	--	--	---	---	---	---

2.6 Concluderend oordeel betrokkenen

De wijziging van de Pensioenwet is een majeure verandering voor het pensioenfonds en de sector in de volle breedte. Een succesvolle implementatie is afhankelijk van vele interne en externe factoren die soms op elkaar inwerken en soms stand-alone zich manifesteren. Het gehele transitieproces vergt veel van alle direct betrokkenen en het nieuwe stelsel heeft bovendien veel impact op alle stakeholders en in de eerste plaats de deelnemers. Het bestuur van het pensioenfonds onderkent dat er verschillende grote risico's worden gelopen tijdens het gehele traject.

Het bestuur is van mening dat het de risico's goed heeft geïnventariseerd, geanalyseerd en op een adequate wijze beheerst. Er is sprake geweest van een lange doorlooptijd waarbij het bestuur vanaf het begin risicoscenario's heeft vastgesteld en onderzocht. Het proces heeft zich in een goede samenhang met sociale partners, de uitvoerder en adviseurs voltrokken waarbij transparantie en gestructureerde overlegvormen en plannings de basis vormden.

Oordeel bestuur

Het bestuur oordeelt als volgt over de risico's en de beheersingsmaatregelen: De transitie is een groot, complex project dat afhankelijk is van externe factoren als de economische omstandigheden en dat tegelijkertijd onvermijdelijk is, gezien de invoering van de Wtp. Het project vergt de inzet van veel partijen die daarvoor over voldoende menskracht en expertise moeten beschikken. In beginsel gaat een dergelijke transitie gepaard met veel en grote risico's. Het bestuur meent dat de risico's op een adequate manier worden beheerst. Daarvoor is gezorgd door een lange voorbereidingstijd te nemen waarin veel scenario's zijn onderzocht. Een zorgvuldig stappenplan met vooraf gedefinieerde (kritische) mijlpalen zorgt voor een beheerste overgang. Beslissende mijlpalen worden zowel apart als in samenhang uitvoerig getest. De inzet van een hogere voorziening operationele risico's en de inzet van terugval opties, zorgen ervoor dat in realistisch scenario's de risico's voldoende beperkt en eventueel gecompenseerd kunnen worden. Het bestuur is derhalve van mening dat de risico's voldoende beheerst worden om de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen te kunnen verweltelijken.

Mocht de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen onverhoopt niet per 1 januari 2026 kunnen worden verweltelikt, omdat bijvoorbeeld de administratieve (IT-)systemen en administratieve (IT-)processen niet tijdig gereed zijn dan kan het bestuur besluiten om de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen uit te stellen. Ondanks dat uitstel een ultimatum remedium is, onderzoekt het pensioenfonds, na vaststelling van dit implementatieplan, de gevolgen van een eventueel uitstel evenals de vorm waarop uitstel kan worden vormgegeven.

Belangrijke keuzes en besluiten zijn apart en in samenhang besproken en beoordeeld door de sleutelfunctiehouders actuarieel en risicobeheer en zij reflecteren hierop in hun opinies.

.....

De risicoanalyse geeft een inzicht in de beheersingsmaatregelen en restrisico's voor de komende periode om te komen tot afronding van de gehele implementatie. Al met al is het bestuur ervan overtuigd dat de risico's in voldoende mate worden gemitigeerd om een beheerste en succesvolle transitie te realiseren.

Oordeel sleutelfunctiehouder risicobeheer

Naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft het pensioenfonds voldoende oog voor de risico's die samenhangen met de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Het pensioenfonds heeft passende beheersmaatregelen genomen om de beheerste overgang te kunnen borgen. De uitgevoerde risicoanalyses zijn daarbij geïntegreerd in de systematiek van het risicoraamwerk van het pensioenfonds. De risico's en de effectiviteit van de beheersmaatregelen worden periodiek opnieuw beoordeeld door het bestuur. Het pensioenfonds is daarbij deels afhankelijk van adequate beheersing van de risico's bij haar uitbestedingsrelaties. Het pensioenfonds is, naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer, in staat om op basis van de verstrekte en nog te verstrekken informatie de effectiviteit van de beheersmaatregelen te beoordelen vóór en na de transitie. Het pensioenfonds is zich daarbij terdege bewust dat de tijdslijnen kort zijn en dat veel (maat)werk nog verder moet worden ingericht. Op basis van de huidige inzichten en de aan de sleutelfunctiehouder risicobeheer beschikbare informatie heeft de sleutelfunctiehouder risicobeheer geen reden om aan te nemen dat de beheersmaatregelen van het pensioenfonds en de resulterende restrisico's een beheerste overgang naar de nieuwe pensioenregelingen belemmeren.

3 Data en datakwaliteit

Een goede datakwaliteit vraagt om een professionele, betrouwbare uitvoering die binnen duidelijk vastgestelde kaders plaatsvindt. Tekortkomingen in data kunnen leiden tot miscommunicatie, inefficiënte processen en mogelijke (reputatie)schade voor het pensioenfonds. Inzicht hebben in de uitgevoerde datacontroles helpt het pensioenfonds bij de waarborging van de datakwaliteit. Het is belangrijk dat deelnemers erop kunnen vertrouwen dat het pensioenfonds op beheerste en robuuste wijze de pensioenuitvoering vormgeeft. Om dit te kunnen waarborgen dient het pensioenfonds te waarborgen dat de data die gebruikt worden ten behoeve van de pensioenuitvoering, geschikt, volledig en juist zijn.

Op grond van artikel 46 Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling ('Besluit PW') dient het pensioenfonds een analyse op te nemen van onder meer:

- 1) de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij;
- 2) de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij;
- 3) de procesbeheersing en de beheersing van de risico's hierbij waarbij tevens de onderbouwing van de risicoanalyse die na de inwerkingtreding van de Wtp is uitgevoerd wordt opgenomen.

Het pensioenfonds acht datakwaliteit van essentieel belang om opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten in te varen in de nieuwe pensioenregelingen. Deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden moeten erop kunnen vertrouwen dat het invaren correct gebeurt en dat zij een persoonlijk pensioenvermogen krijgen waar zij recht op hebben. De Pensioenfederatie heeft in afstemming met DNB een Kader Datakwaliteit gepubliceerd. Dit Kader Datakwaliteit heeft als doel pensioenuitvoerders, die wensen in te varen, te faciliteren om de datakwaliteit op een consistente en aantoonbare wijze te onderbouwen en te borgen. Het Kader Datakwaliteit richt zich op het vaststellen van de datakwaliteit als voorbereiding op het totale proces van invaren.

Het pensioenfonds heeft bij het vaststellen van de datakwaliteit gebruik gemaakt van het Kader Datakwaliteit. Aangezien het pensioenfonds de pensioenadministratie heeft uitbesteed aan BSG, speelt BSG een belangrijke rol in de datakwaliteit. Het pensioenfonds heeft daarom samen met BSG de borging en zekerstelling van de datakwaliteit vormgegeven.

Het Kader Datakwaliteit onderscheidt zes fasen met daarbinnen verschillende uit te voeren stappen:

Fase 1 – Opzet Datakwaliteit

Fase 2 – Risico- Inventarisatie en -beoordeling

Fase 3 – Data-Analyses en Deelwaarnemingen

Fase 4 – Rapportage en beoordeling

Fase 5 – Verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant (AuP)

Fase 6 – Besluit over Datakwaliteit voor Invaren.

Tijdens en na de transitie worden de pensioendata van het pensioenfonds onderworpen aan het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk van BSG. Op basis van dit raamwerk vinden controles plaats en worden checks uitgevoerd, beide gericht op het waarborgen van de datakwaliteitsdimensies zoals die zijn opgenomen in het datakwaliteitsbeleid van het pensioenfonds. Ten behoeve van het invaren is het relevant dat dit datakwaliteitsbeheersingsraamwerk van BSG aantoonbaar functioneert. BSG rapporteert hierover op kwartaalbasis aan het pensioenfonds. In de rapportages worden ook eventuele incidenten gemeld die betrekking hebben of kunnen hebben op het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk van BSG.

Datakwaliteitsbeleid

Om de kwaliteit van de data te borgen heeft het pensioenfonds een datakwaliteitsbeleid opgesteld. Dit beleid beschrijft o.a. de doelstellingen in het kader van datakwaliteit, de risicobereidheid rondom datakwaliteit, de datagovernance vanuit het pensioenfonds en in relatie tot de uitbestedingspartijen en verschillende processen die moeten zorgdragen dat de kwaliteit van de data geborgd is en blijft.

Het pensioenfonds streeft met het beleid met name de volgende doelen na:

- Gegevens dienen te allen tijde compleet, juist en onderling consistent te zijn.
- Er worden geen onnodige gegevens verwerkt.
- Vertrouwelijke en geheime gegevens kunnen niet ongeautoriseerd worden geraadpleegd.
- Er wordt voldaan aan de vigerende wet- en regelgeving.

Het bestuur heeft het datakwaliteitsbeleid opnieuw vastgesteld in de bestuursvergadering van 4 april 2024, zie bijlage Datakwaliteitsbeleid Cabine vastgesteld AB 04.04.2024. Als onderdeel van de integrale besluitvorming hebben de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariael hiervoor een opinie opgesteld. In het geactualiseerde Datakwaliteitsbeleid zijn de onderdelen risicobereidheid, kritische data-elementen en MTA (Maximaal Toelaatbare Afwijking) als belangrijkste onderdelen toegevoegd aan het reeds bestaande beleid.

Daarnaast heeft het pensioenfonds ook een correctie- en herzieningenbeleid vastgesteld in dezelfde bestuursvergadering van 4 april 2024, zie bijlage Correctie- en herzieningenbeleid vastgesteld AB 04.04.2024.

BSG heeft beide stukken beoordeeld op uitvoerbaarheid en verklaard dat het datakwaliteitsbeleid en het correctie- en herzieningenbeleid uitvoerbaar zijn. Beide beleidsstukken zijn daarmee actueel en geschikt om als basis te dienen voor het datakwaliteitsonderzoek dat in 2024 heeft plaatsgevonden.

Om de kwaliteit van de data op een consistente en aantoonbare wijze te onderbouwen en te borgen heeft het pensioenfonds het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie (hierna: het Kader) gevolgd. Het Kader is specifiek gericht op toetsmoment 1 (dat wil zeggen: vóór invaren) en omvat zes fasen met diverse stappen die door het pensioenfonds moeten worden uitgevoerd. Door deze stappen te doorlopen kan het pensioenfonds:

- duidelijk inzicht verwerven in de datakwaliteit; en
- een oordeel vormen over de datakwaliteit die nodig is om in te varen.

Door het toepassen van het Kader levert het pensioenfonds tevens aantoonbare inspanningen om de datakwaliteit te waarborgen vóór het invaren. Ter afronding en ten behoeve van de besluitvorming in het bestuur is er een rapport datakwaliteit opgesteld om de uitkomsten van de data-analyses inzichtelijk te maken, ten opzichte van de door het pensioenfonds gestelde normen.

3.1 Beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en beheersing risico's

Data van deelnemers moeten actueel, juist en volledig zijn. Dat is geregeld in het Datakwaliteitsbeleid en ook in het IT beleid. In dit beleid worden daarnaast onder andere ook de gewenste beschikbaarheid van de verschillende data beschreven.

Operationele risico's

Bij het invaren worden de deelnemersgegevens verplaatst van de bestaande regeling, waar jaarlijks op basis van de premie een aanspraak wordt ingekocht die in de administratie wordt vastgelegd, naar de nieuwe regeling. In overeenstemming met de nieuwe wetgeving wordt in de nieuwe regeling een opgebouwd persoonlijk pensioenvermogen gecommuniceerd, inclusief verwachtingen met betrekking tot de pensioenuitkering op het moment van pensionering.

.....

Gedurende de invaarperiode kan niet op elk moment worden gegarandeerd dat de gegevens voor deelnemers volledig actueel, correct en beschikbaar zijn. Naast een tijdelijke stop in mutaties, zal de nauwkeurigheid van de persoonlijke pensioenvermogens pas volledig 'juist' zijn na afronding van het jaarwerk en uitgebreide controles van de migratie. In het tweede kwartaal van 2025 zal hiervoor een separaat conversieplan (inclusief aanpak gedurende de freeze-periode) worden opgesteld.

Effectieve communicatie met de deelnemers is essentieel, waarbij duidelijk moet worden gemaakt hoelang de invaarperiode zal duren, in hoeverre de gegevens tijdens deze periode actueel zijn en wanneer de gegevens met betrekking tot de opgebouwde persoonlijke pensioenvermogens in de nieuwe regeling als 'juist' kunnen worden beschouwd.

Het feit dat het pensioenfonds tijdens de invaarperiode gebruik kan maken van het huidige systeem (WINGS) reduceert de migratierisico's aanzienlijk. Er zijn dan ook geen data-elementen die door de transitie verloren gaan. Voor terugwerkende kracht mutaties in relatie tot de datakwaliteit is het cruciaal dat de gegevens van de oude regeling beschikbaar blijven voor het pensioenfonds.

Het invaarproces kent op hoofdlijnen de volgende stappen:

#	Omschrijving
0	Testen en proefdraaien van het proces. Op basis van voorlopige standen wordt 'proef'-ingevaren. Alle uitbestedingspartijen hebben alle controls op orde en geven inzicht in het pensioenfonds.
1	AIM stelt samen met de UB vast hoe de omzetting van het vermogen naar de nieuwe portefeuille zo efficiënt mogelijk ingeregeld kan worden.
2	BSG stelt de voorziening vast per 30 september 2025 en levert het deelnemersbestand per 30 september 2025 op bij WTW.
3	BSG stelt de aanspraken en voorzieningen van het oud en nieuw kapitaal vast voor de omzetting naar persoonlijke pensioenvermogens en reserves. WTW controleert deze.
4	Formeel invaarmoment op papier (voorlopige standen)
5	Huidige uitkeringen blijven doorlopen.
6	BSG zet op basis van de voorlopige eindstand 2025 de persoonlijke pensioenvermogens om.
7	De reguliere gegevensuitwisseling tussen BSG, AIM en Caceis gaat van start.
8	Vervroegd jaarwerkproces 2025
9	Accountingsverklaring op de jaarwerkcijfers en eindstand 2025
10	BSG levert geaccordeerd definitieve deelnemersbestand per 31 december 2025 op aan WTW.
11	BSG stelt op basis van de definitieve standen de definitieve kapitalen vast.
12	BSG rekent met terugwerkende kracht door wat de werkelijke stand per 1 januari 2026 zou moeten zijn.
13	BSG rekent in de pensioenadministratie uit wat met terugwerkende kracht de uitkeringen hadden moeten zijn en hoe de persoonlijke pensioenvermogens zich hadden moeten ontwikkelen. Er volgt een correctie op de persoonlijke pensioenvermogens.
14	Eventuele effecten van de freeze en de terugwerkende kracht mutaties worden verrekend met de operationele reserve.
15	Communicatie van definitieve vermogens/uitkeringen en toelichting op de correctie van de reeds uitgekeerde uitkeringen.

16	Start nieuwe uitkering
17	Nabetaling van de daadwerkelijke uitkering
18	Vanaf hier een normaal proces
19	Nieuwe uitkering op basis van de standen per 31 december 2026

Toelichting bij de verschillende onderdelen van de invaartabel:

1. AIM stelt een document op met risicoanalyse voor financiële risico's. Het gaat hierbij om marktrisico's, maar ook om transitiekosten. Hierbij wordt ook gekeken naar de daadwerkelijke effectuering van de wijziging van de portefeuille.
2. De voorlopige voorziening is benodigd voor de inregeling bij AIM. Tevens worden op basis van de voorziening per 30 september 2025 de voorlopige conversiefactoren vastgesteld.
3. BSG stelt de aanspraken en voorzieningen van het oud en nieuw kapitaal vast op basis van het deelnemersbestand per 30 september 2025 en het vermogen en voorziening per 30 november 2025. WTW voert een controle uit.
4. Het formele invaarmoment: vanaf dit moment gaan ook de processen formeel van start in de nieuwe omgeving.
5. Tot de definitieve standen zijn vastgesteld en de terugwerkende kracht mutaties hebben plaatsgevonden, blijven de huidige uitkeringen 1-op-1 doorlopen, conform de opgebouwde aanspraken en rechten per 31 december 2025. Ook bij pensioneren tussen 1 januari 2026 en 30 juni 2026 gaat de uitkering in op basis van het opgebouwde pensioen in het huidige FTK tot en met 31 december 2025. Middels een nabetaling wordt dit rechtgezet.
6. De voorlopige beginstand wordt vastgesteld. Hierin zijn alle aanspraken en rechten omgezet naar persoonlijke pensioenvermogens. Vanaf hier worden de voorlopige persoonlijke pensioenvermogens gecommuniceerd. Hier worden ook de solidariteitsreserve, minimaal vereist eigen vermogen, voorziening operationele risico's en overige voorzieningen gevuld.
7. Afspraken conform het reguliere proces treden in werking. Vooralsnog is de basis hiervoor de SIVI. Beleggingsbeleid en toedeling van de rendementen conform de solidaire premiereregeling zijn van toepassing.
8. Er worden afspraken gemaakt dat het jaarwerkproces meer naar voren kan worden getrokken. Er dient in het proces ruimte te zijn voor uitloop, maar waarbij wel de eindstand getekend kan worden per eind april.
9. Definitieve vaststelling van de eindstand 2025 incl. de accountantsverklaring.
10. BSG levert de bestanden waarop de definitieve conversiefactoren moeten worden vastgesteld.
11. De definitieve conversiefactoren zijn op basis van de definitieve beginstand.
12. De (werkelijke) beginstand per 1 januari 2026 wordt vastgesteld.
13. Op basis van de maandelijkse rendementen, overige actuariële resultaten en mutaties wordt het persoonlijk pensioenvermogen per maand met terugwerkende kracht vastgesteld. Op basis hiervan wordt de definitieve uitkering per 1 januari 2026 vastgesteld.
14. Als gevolg van de terugwerkende krachtberekening en het daadwerkelijk belegd vermogen kunnen er verschillen ontstaan. Deze worden verrekend met de voorziening operationele risico's.
15. Er vindt een aankondiging plaats van de definitieve pensioenvermogens en er vindt een toelichting van de nabetaling plaats als aanvullende uitkering in het geval dat een deelnemer reeds gepensioneerd is.
16. Vanaf 1 juli 2026 worden de nieuwe uitkeringen conform de definitieve standen uitgekeerd.
17. De herrekenende uitkeringen worden nabetaald. Dit zal altijd een surplus zijn aangezien een van de voorwaarden (zoals opgesteld in het transitieplan) bij de transitie zal zijn dat de lopende uitkeringen niet omlaag gaan. Er wordt gedurende 2025 gemonitord op de dekkingsgraad.
18. Regulier proces van start (waarbij op basis van de maandelijkse rendementen, overige actuariële resultaten en mutatie is het persoonlijk pensioenvermogen per maand wordt vastgesteld).

.....

19. De uitkering wordt per jaar eenmalig vastgesteld. Dit is onderdeel van het toekomstige reguliere proces.

De 'oude' data van het pensioenfonds gaan niet verloren. De data blijven bestaan in de huidige Wings omgeving. Alle data binnen Wings zullen de komende periode beschikbaar blijven.

Datakwaliteit voor invaren

Als beheersmaatregelen heeft het pensioenfonds de datakwaliteit van het verleden onderzocht. Dit is gebeurd aan de hand van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Hieruit zijn geen noemenswaardige bevindingen voortgekomen. Daarnaast heeft het pensioenfonds capaciteit bij BSG gereserveerd voor het eventueel oplossen van dataproblemen. Het pensioenfonds heeft een risicoassessment uitgevoerd om risico's in kaart te brengen. Het pensioenfonds heeft geconcludeerd dat de huidige datakwaliteit er goed uitziet.

Operationele risico's inzake koppeling BSG/AIM/Caceis

Na het invaren is het noodzakelijk dat de aansluiting tussen de administratieve IT-keten van BSG, AIM en Caceis is ingeregeld, aangezien er gegevensuitwisseling op maandbasis plaatsvindt. Het toepassen van de SIVI-standaard is hierbij het uitgangspunt.

De drie partijen hebben ruime ervaring met frequent uitwisselen van informatie binnen de DC-ketens die al bestaan. De betrokken partijen hebben overeenstemming over het dataformat van de uit te wisselen bestanden, maar er wordt nog gesproken over de exacte inhoud van de verschillende bestanden. Dit heeft echter vooralsnog geen impact op de planning. Door regelmatig overleg tussen het pensioenfonds, BSG, AIM en Caceis houdt het pensioenfonds zicht op de voortgang van dit proces en de mate van assurance die erop verkregen kan worden. AIM heeft een uitwerking van het Target Operating Model van het fonds gedeeld met de ketenpartners.

BSG

Het huidige bronsysteem (WINGS) blijft operationeel. BSG blijft een aantal pensioenfondsen bedienen met het huidige nFTK. Alle data binnen WINGS zullen beschikbaar blijven. Voor de operationele transitie van het pensioenfonds naar de Wtp zijn binnen het programma Horizon go- /no-go-momenten ingebouwd voor een beheerste en integere transitie. Bij BSG zijn er twee momenten waarbij deze besluitvorming genomen moet worden

- resultaat van ketentest front- en backend (IT-delivery);
- resultaat van proefconversie (actuariaal).

AIM

De overgang van BSG vermogensbeheer naar Achmea Investment Management per 1 januari 2025 is inmiddels afgerond. Kwaliteit van de vermogensbeheerdata is in het huidige stelsel eigenlijk geen/nauwelijks een issue gebleken bij AIM, blijkend uit de jaarlijkse accountantscontroles en ISAE 3402 rapportages. De bestaande datakwaliteitscontroles via Caceis als leidende beleggingsadministrateur blijken sinds 2023 goed te werken. De beperkte issues bij de start kwamen snel aan het licht en werden altijd snel en adequaat verholpen. Echter, de omzetting naar het nieuwe stelsel zorgt wel voor enkele aandachtspunten in de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie. Als gevolg van de omzetting van het collectieve pensioenvermogen naar individuele pensioenkapitalen is de waardering van het vermogen op het moment van verdelen cruciaal. Dit betekent dat op dit moment alle vermogensbestanddelen goed gewaardeerd en verwerkt moeten zijn. Voor het overgrote deel van het vermogen verwacht AIM dat dit niet of nauwelijks tot issues zal leiden.

Na de transitie speelt het feit dat er individuele pensioenkapitalen worden gerapporteerd aan deelnemers. Dit betekent dat mogelijke data-issues ook op structurele wijze opgelost moeten worden, omdat correcties op pensioenkapitalen tot een minimum beperkt moeten worden, omdat deze naar verwachting tot onevenredig veel individuele vragen zullen leiden. Ook zullen heldere afspraken

.....

gemaakt moeten worden over gebruik maken van dagelijkse waarderingen op basis van AIM-systemen (un-audit NAVs) versus maandelijkse audited NAVs. Vooralsnog gaat AIM uit van de huidige situatie waarin gehandeld wordt op basis van dagelijkse un-audited figures.

De portefeuillemanagers van AIM hebben toegang tot research, gegevens, tools en analyses om inzichten te integreren in hun beleggingsproces. AIM heeft een eigen besturingssysteem dat de gegevens, mensen en technologie die nodig zijn om portefeuilles in real-time te beheren, met elkaar verbindt en is tevens de motor achter de analyse- en rapportagemogelijkheden van AIM. De portfoliomanagers van AIM gebruiken dit systeem om investeringsbeslissingen te nemen, portefeuilles te monitoren en toegang te krijgen tot materiële gegevens. Datasets zijn o.a. afkomstig van externe dataleveranciers en zijn opgenomen in tools die beschikbaar zijn voor portefeuillebeheerders en gebruikt worden in de beleggingsstrategieën van AIM. Dergelijke tools ondersteunen het volledige beleggingsproces, van onderzoek en portefeuilleconstructie tot modellering en rapportage.

Caceis

Belangrijkste is om te bepalen vanaf welke datum de aangepaste informatievoorziening vanuit BSG gewenst is. Indien er, in aanloop naar de startdatum, een wijziging in de beleggingsallocatie plaatsvindt, dan is het wenselijk om tijdig te worden geïnformeerd over de verwachte volumes en eventueel gebruik van transitie managementrekeningen. Hierbij is het vooral van belang om te onderkennen dat juiste en tijdige afstemming rondom het aanpassen van de portefeuille een soepele doorloop van het proces ten goede komt.

3.2 Risicoanalyse van de datakwaliteit

Het pensioenfonds heeft om de kwaliteit van de data voorafgaande aan de transitie te bepalen de volgende drie stappen (fase 2 van het Kader Datakwaliteit) uitgevoerd:

1. Het algemene risicoprofiel van het pensioenfonds is vastgesteld aan de hand van de pensioenregelingen en het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk.
2. De specifieke (gecombineerde) deelnemers-risico-indicatoren ('DRI's') voor de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds zijn vastgesteld.
3. Aan de hand van de uitkomsten van fase 1 van het Kader Datakwaliteit en de voorgaande twee stappen is door het pensioenfonds een overall risicobeoordeling per kritisch data element ('KDE') opgesteld.

Bij het uitvoeren van de hiervoor genoemde stappen heeft het pensioenfonds gebruik gemaakt van onder meer de volgende informatie: het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk, de historie van het pensioenfonds en de incidenten- en klachtenregeling en incidenten- en klachtenrapportages.

Voor het uitvoeren van stap 1 en stap 2 heeft het pensioenfonds gebruik gemaakt van de bijlagen A1 (Pensioenuitvoerderrisico-indicatoren), A2 (Datakwaliteitsbeheersingsraamwerk) en A3 (Deelnemer risico-indicatoren) van het Kader Datakwaliteit. Vanuit deze werkzaamheden zijn verhoogde risico's in kaart gebracht op onjuistheid en onvolledigheid van data.

Voor het uitvoeren van stap 3 heeft het pensioenfonds gebruik gemaakt van bijlage A6 (Risicobeoordelingstemplate) van het Kader Datakwaliteit. Het pensioenfonds heeft hierbij input ontvangen vanuit BSG om inzicht te verkrijgen in de beheersmaatregelen die BSG 'in place' heeft. Het pensioenfonds heeft vervolgens per KDE het risico beoordeeld betreffende de domeinen financieel, reputatie en uitvoerbaarheid. Daarbij is eerst het bruto risico bepaald in termen van kans en impact op deze domeinen. Vervolgens zijn de beheersmaatregelen en de gegevensgerichte werkzaamheden van BSG beoordeeld en vertaald naar het netto risico per KDE, wederom in termen van kans en impact. Bij de risicobeoordeling is gebruik gemaakt van de scoringsmethodiek zoals vastgelegd in het IRM-beleid van het pensioenfonds.

Risicoanalyse datakwaliteit tijdens de transitie

.....

Het pensioenfonds verricht structureel risicoanalyses om de kwaliteit van de data tijdens de transitie te blijven bepalen. Concreet betekent dit dat het pensioenfonds op periodieke basis de risico's per KDE bekijkt en beoordeelt. Het pensioenfonds neemt maatregelen indien een netto risico niet (meer) voldoet aan de norm die het pensioenfonds wenst te hanteren.

Risicoanalyse datakwaliteit na de transitie

Het pensioenfonds blijft structureel risicoanalyses verrichten om de kwaliteit van de data tijdens de transitie te blijven bepalen.

Het pensioenfonds heeft op basis van:

1. de door het pensioenfonds vastgestelde risicoprofielen, voor het pensioenfonds en de deelnemers;
2. de deelnemersrisico-indicatoren
3. de uitgevoerde risicoanalyses, vastgesteld dat er geen risico-indicatoren en/of risicogroepen zijn waarop specifieke aanvullende data-analyses of deelwaarnemingen dienen te worden uitgevoerd

Ten behoeve van het “get clean”- principe heeft het pensioenfonds diverse rapportages (onder meer datakwaliteit, klachten, NFR, ISAE3402) beoordeeld.

Om een soepele overgang naar de nieuwe pensioenregeling te bewerkstelligen en de oude rechten correct te kunnen invaren, is een hoge mate van datakwaliteit van cruciaal belang. Het omzetten van onjuiste gegevens in de nieuwe regeling kan leiden tot inaccuraat opgebouwde bedragen.

Het pensioenfonds heeft projectmatig het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie gevolgd om de huidige kwaliteit van de gegevens te beoordelen. Het bestuur had een werkgroep ingericht waaraan namens het bestuur de uitvoerend bestuurder finance, risk & IT leiding gaf. De werkgroep bestond verder uit bestuursondersteuning, 2 specialisten vanuit BSG en de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

Het bestuur heeft in de vergadering van 14 november 2024 de rapportage Datakwaliteit vastgesteld en daarmee bepaald dat alle stappen t/m fase 4 van het Kader goed zijn doorlopen.

Het bestuur heeft vervolgens in de vergadering van 11 december 2024, na ontvangst en bespreking van de uitkomsten van fase 5 (AUP) geoordeeld dat de datakwaliteit op niveau is en bruikbaar is voor het invaren (toetsmoment 1).

3.3 Overzicht belangrijkste risico's en getroffen beheersmaatregelen

Het pensioenfonds heeft in de werkgroep de events in kaart gebracht alsmede de bijzondere groepen welke invloed hebben gehad op de pensioenadministratie. Daarnaast heeft het pensioenfonds in kaart gebracht welke pensioenreglementen in deze perioden zijn uitgevoerd, hoe de datakwaliteit beheerst is, hoe dit aantoonbaar gemaakt is en hierover een beoordeling gemaakt. Hierbij heeft het pensioenfonds vastgesteld dat er geen events zijn die buiten de risicobereidheid van het pensioenfonds vallen.

Tot slot heeft het fondsspecifieke deelnemersrisico's onderkend aan de hand van de bekende complexe dossiers zoals de verwerking van arbeidsongeschiktheidspercentages, pensioenvereveningen, voorwaardelijke rechten en overgangsregelingen.

Op basis van deze beoordeling heeft het bestuur vastgesteld dat er twee specifieke risicogroepen zijn, namelijk:

- Mate van arbeidsongeschiktheid (tijdslijn)
- Administratieve afkoop NAP (i.c.m. arbeidsongeschiktheid)

Het pensioenfonds heeft bij het vaststellen van de risicogroepen een iteratief proces gevoerd en heeft uiteindelijk na het uitvoeren van de risicoanalyse besloten deze risicogroepen definitief vast te stellen.

3.4 Risicobereidheid en de maximale toegestane afwijking

Voor het Kader Datakwaliteit (in verband met invaren in de nieuwe pensioenregelingen) heeft het pensioenfonds de risicobereidheid ten aanzien van datakwaliteit opnieuw vastgesteld. De risicobereidheid van het pensioenfonds is laag (risico avers). Het bestuur beseft dat volledige beheersing van alle risico's ten aanzien van datakwaliteit buitenproportioneel kostbaar is en ook onhaalbaar is, omdat niet alle relevante factoren binnen de invloedssfeer van het pensioenfonds liggen. Het bestuur van het pensioenfonds accepteert derhalve een beperkt (rest)risico ten aanzien van datakwaliteit.

Het bestuur heeft in fase 1 van de uitwerking van het Kader het datakwaliteitsbeleid opnieuw vastgesteld en hierbij aanvullingen gedaan op het gebied van risicobereidheid en de maximaal toelaatbare afwijking. De risicobereidheid voor datakwaliteit wordt gekenmerkt door de wens dat er geen risico's worden genomen, met name gedreven vanuit de visie dat het voor onze deelnemers het nemen van risico's in dit domein niet zal leiden tot -bijvoorbeeld- lagere kosten dan wel andere voordelen. Conclusie van het bestuur is dat uitsluitend een minimale exposure aan risico's wordt geaccepteerd en dat alle maatregelen gericht moeten zijn op het zoveel mogelijk beheersen van het datakwaliteitsrisico.

De Maximaal Toelaatbare Afwijking (MTA) is gekoppeld aan een individuele aanspraak en daarmee aan individuele uitkeringen. De MTA is niet gekoppeld aan de som van de aanspraken, ofwel de technische voorziening van het pensioenfonds. In het verlengde van dit uitgangspunt hanteert het pensioenfonds bij toepassing van de MTA in geval van individuele fouten alleen afrondingsverschillen. In de praktijk gaat het pensioenfonds hier als volgt mee om:

- Afrondingsverschillen worden vastgesteld op 1 euro per maand en 12 euro op jaarbasis.
- Fouten die leiden tot een effect boven de MTA worden hersteld volgens het correctie en herzieningen beleid.
- Het pensioenfonds kan besluiten een risico te accepteren in plaats van te verminderen.

3.5 Werkzaamheden vaststellen datakwaliteit voor het invaren

Het pensioenfonds heeft gebruik gemaakt van het Kader Datakwaliteit dat op 11 oktober 2022 is gepubliceerd door de Pensioenfederatie. Dit kader bestaat uit zes stappen. Per stap is beschreven welke werkzaamheden uitgevoerd zijn. Het pensioenfonds heeft, in een daartoe samengestelde werkgroep, samen met BSG dit Kader gevolgd en uitgevoerd.

De onderzoeken zijn ondersteund en uitgevoerd door WTW. Dit vanwege het borgen van de onafhankelijkheid van het dataonderzoek. Het pensioenfonds heeft gekozen voor WTW als partij die de onderzoeken uit zou voeren op basis van een aantal argumenten:

- Preferred supplier van BSG: WTW is door BSG aangemerkt als 'preferred supplier' voor deze dienstverlening. Dit betekent dat de uitwisseling van gegevens en afstemming daarover ten behoeve van fase 3, de data analyse, op een efficiënte wijze is ingeregeld.
- Kosten: een informele uitvraag bij vergelijkbare pensioenfonds leverde de informatie op dat de kosten bij WTW niet hoger waren dan bij andere partijen. Daarnaast was het de verwachting dat bevindingen door de korte lijnen tussen WTW en BSG efficiënter konden worden opgepakt en daarmee konden ook kosten worden beheerst
- Beschikbare capaciteit: op basis van de kengetallen van het pensioenfonds en de omvang van de deelnemerspopulatie kon WTW de benodigde werkzaamheden verrichten met een voor het pensioenfonds acceptabele doorlooptijd.

Stap 1. Opzet datakwaliteit

Het pensioenfonds heeft het datakwaliteitsbeleid opgesteld/geactualiseerd. Het concept beleid is door BSG beoordeeld op uitvoerbaarheid. Het pensioenfonds heeft de kwalitatieve risicobereidheid in het datakwaliteitsbeleid opgenomen/geactualiseerd. Daarnaast heeft het pensioenfonds het correctie- en herzieningenbeleid opgesteld/geactualiseerd. Deze is ook door BSG beoordeeld op uitvoerbaarheid. Tenslotte heeft het pensioenfonds samen met BSG de Kritische Data Elementen (KDE's) ten behoeve van invaren opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van de voorbeeldlijst van KDE's zoals opgenomen in bijlage A.4 van het Kader. De documenten zijn beoordeeld door de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel en vastgesteld door het bestuur.

Stap 2. Risico-inventarisatie en –beoordeling

In stap 2 heeft het pensioenfonds ervoor gezorgd dat de risico-inventarisatie uitgevoerd is. Zo zijn de vragenlijsten ten aanzien van pensioenuitvoerder risico-indicatoren opgesteld volgens bijlage A.1 van het Kader en t.a.v. datakwaliteitsbeheersingsraamwerk conform bijlage A.2 van het Kader. Daarnaast zijn de belangrijkste risicovolle events in kaart gebracht. Ook zijn de klachten van deelnemers in kaart gebracht en is nagegaan tot welke mogelijke risico's dit leidt voor invaren. Tot slot is op basis van het bovenstaande bepaald wat de tijdschorsing van het beoordelen van de data voor invaren is. Deze uitkomsten zijn in samenwerking met BSG opgesteld en afgestemd. Bovenstaande uitkomsten zijn beoordeeld door de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel en vastgesteld door het bestuur.

Naast het profiel van het pensioenfonds zijn ook de risicogroepen binnen de deelnemerspopulatie bepaald. Hierbij is gebruik gemaakt van de voorbeelden zoals genoemd in bijlage A.3 van het Kader. Ook deze zijn beoordeeld door de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel en vastgesteld door het bestuur.

Ten aanzien van de risicobeoordeling (stap 2.2) heeft het pensioenfonds in de werkgroep de risico's per KDE bepaald, welke beheersmaatregelen getroffen zijn, wat de bruto en netto risicobepaling is en, bij afwijking van de risicobereidheid, welke aanvullende controles uitgevoerd moeten worden. Deze risicobeoordeling is in een aantal gezamenlijke sessies opgesteld en is beoordeeld door de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel en vastgesteld door het bestuur.

Gezien de risicoprofielen heeft het bestuur, mede gebaseerd op al eerder uitgevoerde controles/audits, vastgesteld dat een beperkt aantal aanvullende data-analyses/deelwaarnemingen nodig zijn. Ook dit is beoordeeld door sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel en vastgesteld door het bestuur. De activiteiten ten behoeve van de stay clean fase zijn benoemd.

Stap 3. Data-analyses en deelwaarnemingen

In deze stap heeft WTW, met behulp van de analysetool DataValidator, een fijnmazig controlefilter gelegd over de aangeleverde dumps van bestanden met de relevante data. Dit benadert een integrale controle van deze bestanden over de overeengekomen tijdsperiode. Tijdens de eerste iteratie heeft de fine-tuning plaatsgevonden van de relevante data-elementen. Hiermee is gelijk (al dan niet gedeeltelijk) invulling gegeven aan de verschillende onderdelen uit fase 3:

- onderzoek op compleetheid;
- onderzoek op juistheid van data type;
- onderzoek naar de verwachte domeinwaarden;
- onderzoek naar de datadistributie.

Deze stap geeft een initieel overzicht (nulmeting) van de datakwaliteit van de KDE's op basis van dataprofilering.

Stap 4. Rapportage en beoordeling

De werkgroep heeft als vervolg op fase 3 een rapportage opgesteld waarin bovenstaande stappen inclusief de uitkomsten uitgebreid beschreven zijn. Hierin zijn ook de bevindingen t.a.v. de eerdere uitgevoerde werkzaamheden opgenomen. De uitkomsten van de diverse werkzaamheden zijn

.....

geanalyseerd en er is beoordeeld in hoeverre de datakwaliteit toereikend is. Tevens is vastgesteld welke risico's geaccepteerd worden

Deze rapportage diende als nadere onderbouwing voor het voorlopige besluit inzake de datakwaliteit.. De rapportage is beoordeeld door de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel en vervolgens vastgesteld door het bestuur in de vergadering van 14 november 2024. Het bestuur heeft daarmee toen een voorlopig oordeel gegeven over de datakwaliteit.

Stap 5. Overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant

De verrichte werkzaamheden inclusief de resultaten van de externe accountant zijn beschreven in paragraaf 3.8.

Stap 6. Besluit over invaren datakwaliteit

Op basis van voorgaande stappen inclusief de rapportage van feiten van de externe accountant heeft het bestuur op 11 december 2024 een definitief besluit genomen over de datakwaliteit voor invaren. Dit besluit luidt: op basis van de datakwaliteitsrapportages, diverse risico opinies en de aanwezige beheersmaatregelen en met inachtneming van het rapport van de externe accountant besluit het bestuur dat de kwaliteit van de data van adequaat niveau is om 'mee in te varen'.

3.6 Bevindingen voortkomend uit de uitgevoerde werkzaamheden

In de eindrapportage door WTW over het DataValidator onderzoek, zie bijlage 2024 10 16 E240102 - 659769 - DataValidator rapportage - KLM Cabine - Versie 16-10, zijn de resultaten van de uitgevoerde controles vastgelegd. De controles middels DataValidator zijn uitgevoerd met de datadump uit de pensioenadministratie van BSG. Er zijn geen controles uitgevoerd met externe databronnen, zoals het BRP of SUAG. Dit betekent voor verschillende KDE's dat de data wel gecontroleerd zijn op format en samenhang met andere KDE's (denk hierbij aan verbandcontroles en plausibiliteitscontroles), maar niet zijn geverifieerd met de externe bron van die betreffende KDE.

In het rapport beschrijft WTW de uitgevoerde controles over de verschillende datadomeinen waar de KDE's onder vallen. Voor het domein 'natuurlijk persoon' zijn er verbandcontroles en plausibiliteitscontroles uitgevoerd. Door deze controles is het risico dat deze KDE's invloed hebben op de aanspraken in de aanpak van WTW beheerst. Een aparte controle op basis van gegevens met het BRP is niet uitgevoerd. In het reguliere proces voert BSG jaarlijks bestandscontroles uit waarin dit wordt gecontroleerd. Deze zijn onderdeel van het ISAE 3402 raamwerk.

Op basis van de rapportage heeft het bestuur geconstateerd dat er aansluiting is tussen de KDE's en de uitgevoerde controles. Het bestuur acht de toelichting van BSG als reactie op de toelichting van WTW plausibel. Op basis van dit overzicht heeft het bestuur geoordeeld dat de data toereikend zijn voor verdere data-analyse.

Uitkomsten van de analyses

In de Rapportage DataValidator Onderzoek zijn alle uitkomsten van de uitgevoerde testen opgenomen. Hieronder volgt daarvan een beknopte samenvatting.

WTW heeft 2.279.230 testen uitgevoerd over de controleperiode, waarvan 99,7% is geslaagd. Op basis van deze testen heeft WTW geconcludeerd dat de datakwaliteit binnen de gecontroleerde periode van hoog niveau is.

WTW heeft 7.759 bevindingen gedaan uit de testen, waarvan er 7.151 uniek zijn. Het overgrote deel van de bevindingen had een plausibele verklaring. De bevindingen laten zich als volgt onderverdelen:

- Reeds gecorrigeerde onjuistheden (5)
- Meldingen onder MTA grens van € 2 en boven een MTA van € 12 (53)
- Melding met plausibele verklaring (7160)
- Meldingen voor deelwaarneming (541)

.....

3.7 Stappen om datakwaliteit op niveau te krijgen voor het invaarbesluit

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde analyses heeft het bestuur geoordeeld dat de benodigde kwaliteit van de data (in relatie tot de MTA) toereikend is. Aanvullende analyse is op basis van de resultaten niet opportuun.

Er zijn geen issues aangetroffen met een structureel karakter. De geconstateerde onjuistheden betreffen relatief kleine fouten die inmiddels door BSG zijn gecorrigeerd. Er hoeven geen correcties doorgevoerd te worden en een actieplan is daardoor niet nodig.

Op basis van benoemde beheersmaatregelen is het bestuur van mening dat de stay clean fase op een beheerste en integere manier is ingericht.

3.8 Rapportage specifieke werkzaamheden externe accountant

3.8.1 Beschrijving van de opdracht en werkzaamheden van de accountant/IT-auditor

Het pensioenfonds heeft PwC als externe accountant opdracht gegeven de datakwaliteit van de deelnemersadministratie te onderzoeken.

Het pensioenfonds heeft tijdens het proces van het datakwaliteitsonderzoek een aantal keren overleg gevoerd met PwC over de ontwikkelingen rondom de Agreed Upon Procedures (AUP) die in de loop van 2024 zijn ontwikkeld voor de sector in relatie tot het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Het Kader is als basis gebruikt voor de AUP.

PwC heeft vastgesteld dat de in het Kader beschreven fasen en onderliggende stappen door de pensioenuitvoerder zijn uitgevoerd en gedocumenteerd. PwC heeft bij de vastlegging van de bevindingen in het rapport van feitelijke bevindingen de onderliggende werkstappen op inclusief verwijzingen naar de relevante documentatie met versienummer of datum opgenomen.

De gedetailleerde werkzaamheden van de AUP staan beschreven in het document in de bijlage.

3.8.2 Uitkomsten van de werkzaamheden en bevindingen van de accountant/IT-auditor

PwC heeft de 35 stappen van de AUP doorlopen en hierover gerapporteerd, zie het AUP rapport in de bijlage.

3.8.3 Beoordeling van de uitkomsten door het pensioenfonds en de conclusies van het pensioenfonds hierover

Het bestuur heeft in de vergadering van 11 december 2024 de eindrapportage van PwC behandeld en geconcludeerd dat de datakwaliteit voldoende is voor invaren op basis van de volgende argumenten:

- Door de accountant is vastgesteld dat het datakwaliteitsonderzoek op de juiste wijze en volledig is verlopen.
- Er was na het onderzoek geen sprake van structurele fouten in de administratie.
- De geconstateerde bijzonderheden worden door het bestuur als acceptabel gezien.
- De geconstateerde onjuistheid is al gecorrigeerd door BSG.
- Afspraken zijn gemaakt over rapportage inzake de werking van de beheersmaatregelen ten behoeve van de stay clean fase.

- De sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel betrokken zijn geweest bij het proces in fase 1 tot en met 4.
- De opinies van de sleutelfunctiehouders onderschrijven dat processen goed zijn doorlopen en de datakwaliteit op orde is.

3.9 Onderzoek van de datakwaliteit na het invaarmoment

3.9.1 Beschrijving van de opdracht van de externe accountant

Het pensioenfonds verstrekt na het invaren, conform de door DNB voorgeschreven procedure vóór het invaren, een audit opdracht aan de externe accountant. De externe accountant wordt daarbij gevraagd om een oordeel te vellen over de juistheid en volledigheid van de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen, waaronder tenminste de berekeningen die ten grondslag liggen aan het invaren.

3.9.2 Werkwijze hoe het pensioenfonds omgaat met de bevindingen van de externe accountant

De rapportage van de assurance-opdracht na de daadwerkelijke transitie inclusief het invaren kan aanleiding zijn voor het opstarten van een project de gevonden omissies en onvolkomenheden te herstellen. Er zal in ieder geval capaciteit bij BSG zijn voor nawerk, maar het pensioenfonds kan besluiten dit op te schalen.

3.10 Afspraken na invaren

Direct na de transitie zullen met voorrang de mutaties met terugwerkende kracht worden verwerkt die een mutatiedatum kennen voor de transitiedatum.

Het pensioenfonds hecht eraan dat deelnemers krijgen waar ze recht op hebben. Het pensioenfonds verwerkt dan ook terugwerkende kracht mutaties, ongeacht de periode waar de terugwerkende kracht mutaties betrekking op hebben. De administratie bij BSG waarin de pensioenaanspraken en pensioenrechten zijn geadministreerd voor, tijdens en na de transitie blijft ook na het invaren beschikbaar.

Als deze correcties en TWK-mutaties financiële impact hebben, dan zal deze ten gunste en ten laste komen van de tijdelijk verhoogde operationele reserve. Er zal een terughoudend beleid zijn om onvolkomenheden die ten gunste van deelnemers hebben gewerkt, te corrigeren. Het pensioenfonds is van mening dat de verhoogde voorziening, gezien de voor de transitie vereiste mate van datakwaliteit, de inspanningen zoveel mogelijk 'bij' te zijn met de administratie en de tests van de transitieprogrammatuur, voldoende moet zijn om deze impact op te kunnen vangen.

Als mutaties betrekking hebben op de periode vóór invaren, maar pas bekend worden ná het invaren, worden deze verwerkt volgens het pensioenreglement dat van toepassing was vóór de datum van invaren. Daartoe worden bij BSG bestaande processen en systemen in stand gehouden. Het pensioenfonds streeft ernaar de terugwerkende kracht mutaties zo beperkt mogelijk en de tijdspanne zo kort mogelijk te houden. Terugwerkende kracht mutaties die betrekking hebben op de periode na invaren worden verwerkt conform de laatste versie van het pensioenreglement middels de processen en systemen die dan actueel zijn bij BSG.

Het pensioenfonds bewaart alle historische gegevens die betrekking hebben op deelnemers en hun pensioenrechten conform de daarvoor vastgestelde bewaarregels.

Het pensioenfonds hecht veel waarde aan het structureel waarborgen van de kwaliteit van de data (stay clean). Eventuele data issues die na invaren ontstaan, worden opgelost door het volgen van:

- datakwaliteitsbeheersingsraamwerk;
- het correctie- en herzieningsbeleid van het pensioenfonds.

4 Invaren

Het implementatieplan beschrijft het waarom en het hoe van het invaren op hoofdlijnen. Het uitgangspunt van de transitie naar een pensioenregeling onder de Wtp is invaren. De sociale partners (het AVO) dienen het verzoek tot invaren in bij het bestuur van het pensioenfonds en stellen een transitieplan op. Het bestuur besluit het verzoek tot invaren en de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling al dan niet te aanvaarden. Op het moment dat sprake is van invaren komt naast de initiële inrichting van de nieuwe regeling onder de Wtp ook de verdeling van het (bestaande) fondsvermogen bij transitie om de hoek. Deze worden daarmee onlosmakelijk met elkaar verbonden. Om tot een evenwichtige verdeling van het fondsvermogen te komen, heeft het pensioenfonds rekening te houden met wettelijke bepalingen, de eigen (transitie)doelstellingen van het pensioenfonds die het pensioenfonds aan de transitie naar de Wtp als vereisten stelt en het transitieplan van het AVO. Hierna wordt op deze aspecten op hoofdlijnen ingegaan. Verdere onderbouwingen, de financiële opzet en precieze berekeningen e.d. worden meegeleverd bij de invaarmelding.

4.1 Werkwijze: voorbereidingen (tot aan beoordeling door pensioenfonds)

In de eerste helft van 2022 is door het AVO gestart met het in kaart brengen van de gevolgen van de transitie naar de Wtp. Voor de inhoudelijke punten is overleg geweest in het TTO en het AVO en vond ondersteuning plaats vanuit het pensioenfonds op het gebied van kennis, projectmanagement en planning. Door het AVO is op 5 oktober 2022 de intentie tot invaren uitgesproken.

Gedurende het jaar 2023 is het transitieplan inhoudelijk vormgegeven door het AVO. In de eerste helft van 2024 heeft na de vaststelling van een definitief concept van het transitieplan de raadpleging van de achterbannen plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een definitief transitieplan, getekend door het AVO op 4 juli 2024. Met dit transitieplan is door het AVO het verzoek bij het pensioenfonds ingediend om de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten in te varen naar het nieuwe pensioenstelsel door een interne collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet. Voor een uitgebreide toelichting op het transitieplan van het AVO wordt verwezen naar hoofdstuk 6 van dit implementatieplan.

Op 4 juli 2024 is ook een verzoek tot opdrachtaanvaarding gedaan bij het pensioenfonds. Het AVO verzoekt het bestuur om over te gaan tot opdrachtaanvaarding van de afspraken over de nieuwe pensioenovereenkomst en de transitie, waaronder ook het invaren van de bestaande pensioenregelingen per transitiedatum 1 januari 2026.

Het bestuur heeft de wettelijke verplichting om te onderzoeken of sprake is van een evenwichtige en uitvoerbare transitie naar de Wtp. DNB verlangt van het pensioenfonds een eigen verantwoordelijkheid, waarbij (vanuit de transitiedoelstellingen van het AVO) de transitiedoelstellingen van het pensioenfonds zijn opgesteld en dat deze nader zijn geconcretiseerd in kaders. Na de indiening van het definitieve transitieplan door het AVO is het bestuur met deze eigen evenwichtigheidsbeoordeling gestart. Op basis van deze beoordeling was er een aantal punten waarop het bestuur afweek van het transitieplan. Het betrof de volgende aspecten:

- De berekeningswijze voor de vaststelling van de compensatie.
- De aanpassing van het solidariteitsbeleid door het pensioenfonds.
- De toepassing van bandbreedtes op de berekeningsresultaten.

De afwijkingen/aanpassingen zijn besproken met het AVO. Op 7 november 2024 was hierover overeenstemming met het AVO. Aanpassingen in het transitieplan als gevolg hiervan zijn verwerkt in het addendum bij het transitieplan wat op 27 november 2024 is vastgesteld.

Binnen de genoemde kaders is door het bestuur een objectieve evenwichtige belangenafweging gemaakt. De kaders en de afwegingen worden door DNB gedetailleerd getoetst op consistentie, prudentie en haalbaarheid.

.....

Het bestuur ziet invaren als een logische stap in de transitie naar de Wtp. Voorwaarde hiervoor is dat het invaren en het verdelen van het fondsvermogen zowel volgens het AVO als het pensioenfonds op een evenwichtige wijze plaatsvindt.

In de tweede helft van 2024 heeft het bestuur in meerdere inhoudelijke sessies de evenwichtigheid van de afspraken in het transitieplan getoetst, waarbij gebruik is gemaakt van aanvullende berekeningen, welke door BSG zijn uitgevoerd. Op basis van de integrale evenwichtigheidstoetsing is het bestuur van mening dat het invaren uitlegbaar, uitvoerbaar en evenwichtig is. Daarom heeft het bestuur op 24 oktober 2024 het besluit van evenwichtigheid genomen, onder voorbehoud van het advies van het VO.

Het VO heeft adviesrecht op het (voorlopige) bestuursbesluit tot invaren en het aanwenden van het bestaand vermogen. Het bestuur heeft na het bestuursbesluit op 7 november 2024 een adviesaanvraag uitgezet richting het VO.

Het VO is in de afgelopen twee jaar overal in meegenomen en hebben veel kennissessies gehad. Daardoor heeft het VO snel advies kunnen afgeven. Het VO heeft op 5 december 2024 een positief advies afgegeven aan het bestuur. Hierbij heeft het VO het bestuur de aanbeveling meegegeven om zich tot het uiterste in te spannen om de ingegane NAP uitkeringen op gelijke hoogte te houden na invaren.

4.2 Beschrijving hoe pensioenfonds wenst om te gaan met opgebouwde rechten

Wettelijke vereisten

Het AVO heeft gekozen voor een Solidaire Pensioenregeling (SPR). In de wet- en regelgeving is beschreven dat er bij een SPR verplicht een aantal reserves moet worden aangehouden. Dat zijn de volgende:

- Minimum vereist eigen vermogen (hierna: MVEV). Dit is het minimale vermogen dat het pensioenfonds verplicht is wettelijk aan te houden.
- Operationele Reserve (OR). Deze collectieve reserve moet worden aangehouden ter dekking van de operationele risico's die kunnen ontstaan als gevolg van de transitie. De OR is gescheiden van de Solidariteitsreserve.
- Solidariteitsreserve. Dit is een verplichte collectieve reserve van de SPR. Uit de Solidariteitsreserve kunnen pensioenvermogens en -uitkeringen worden aangevuld en risico's collectief worden gedeeld. Het AVO bepaalt de doelen waarvoor de Solidariteitsreserve mag worden ingezet.

Daarnaast wordt in de wetgeving gesproken over een adequate compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek.

Het pensioenfonds houdt bij het verdelen van het fondsvermogen rekening met bovenstaande reserves. Evenals met enkele collectieve technische voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de kostenvoorziening, de voorziening voor lopende premievrijstellingen en de ziekenvoorziening.

Doelstellingen

Het AVO en het pensioenfonds hebben vooraf aan de transitie een aantal doelstellingen en criteria opgesteld, waaraan het AVO en het bestuur vinden dat de transitie moet voldoen om tot een goede overgang naar de solidaire premieregeling onder de Wtp te komen. De doelstellingen die het pensioenfonds heeft opgesteld betreffen de aspecten: een goede start van de SPR, het beschermen van de opgebouwde uitkeringen/pensioenaanspraken en een evenwichtige verdeling van het fondsvermogen.

.....

De doelstellingen zijn als volgt:

- Bescherming opgebouwde uitkeringen/pensioenaanspraken:
 - Elke deelnemer ontvangt op de transitiedatum tenminste zijn technische voorziening behorend bij het opgebouwde pensioen;
 - De ingegane pensioenen (uitkeringen) blijven op transitiedatum ten minste gelijk;
 - De verwachte pensioenen van actieven en slapers (per jaarlaag) blijven op transitiedatum ten minste gelijk.
- Goede start van de regeling:
 - Het initieel vullen van de Solidariteitsreserve;
 - Adequate compensatie voor de impact van de afschaffing van de doorsneesystematiek voor de actieve deelnemers;
 - Een kleine kans op verlaging ingegane pensioenen in de eerste 5 jaren.
- Evenwichtige verdeling, in enigszins gelijke mate op vooruit / achteruit (geen uitschieters):
 - De verschillen in transitie-effecten/netto profijt tussen groepen deelnemers zijn verklaarbaar en proportioneel;
 - Evenwichtige verdeling collectief vermogen.

De doelstellingen van het pensioenfonds zijn vergelijkbaar met de doelstellingen van het AVO. Er is geen sprake van afwijkende doelstellingen. Met de toetsing van de doelstellingen van het pensioenfonds worden de doelstellingen van het AVO afgedekt.

Om te kunnen toetsen of sprake is van evenwichtigheid op basis van voorstaande doelstellingen, zijn de doelstellingen omgezet in kwantitatieve maatstaven. Deze worden geïntroduceerd en nader toegelicht bij de onderbouwing van de evenwichtige belangenafweging in paragraaf 4.2.9 van dit implementatieplan. Daarin worden tevens de door het AVO geformuleerde bandbreedtes meegenomen.

Voorrangsregels verdelen fondsvermogen

Bij het invaren wordt het gehele fondsvermogen opnieuw verdeeld naar verschillende, nieuwe doelen die passend zijn in het nieuwe pensioenstelsel. Deze verdeling zal afhangen van de hoogte van de actuele dekkingsgraad op de transitiedatum. Het pensioenfonds bepaalt uiteindelijk hoe de verdeling van het fondsvermogen eruit komt te zien. Op basis van de wettelijke reserves en de (transitie)doelstellingen van het pensioenfonds zijn de volgende voorrangsregels gedefinieerd voor de verdeling van het fondsvermogen (zie ook de grafische weergave):

1. Initiële vulling individuele pensioenvermogens

Allocatie van 100% van de individuele technische voorzieningen naar de persoonlijke pensioenvermogens; de invaardekkingsgraad is dan 100%).

2. Vulling reserves (MVEV en OR)

Voor het MVEV en de OR geldt dat deze wettelijk verplicht zijn bij een SPR.

3. Initiële vulling Solidariteitsreserve – basis

De initiële vulling van de Solidariteitsreserve is niet wettelijk verplicht. Vulling van de Solidariteitsreserve vanuit het invaren zorgt ervoor dat deze reserve niet over de tijd hoeft te worden opgebouwd en direct na de transitie effectief kan zijn om een daling van reeds ingegane uitkeringen zoveel mogelijk te voorkomen.

.....

4. Compensatie

De financiering van de eenmalige compensatie voor het vervallen van de doorsneesystematiek.

5. Extra vulling Solidariteitsreserve – extra

Een extra initiële vulling van de Solidariteitsreserve zorgt bij de start van de nieuwe regeling voor een verbeterde evenwichtigheid onder de deelnemers.

6. Verdeling resterend fondsvermogen

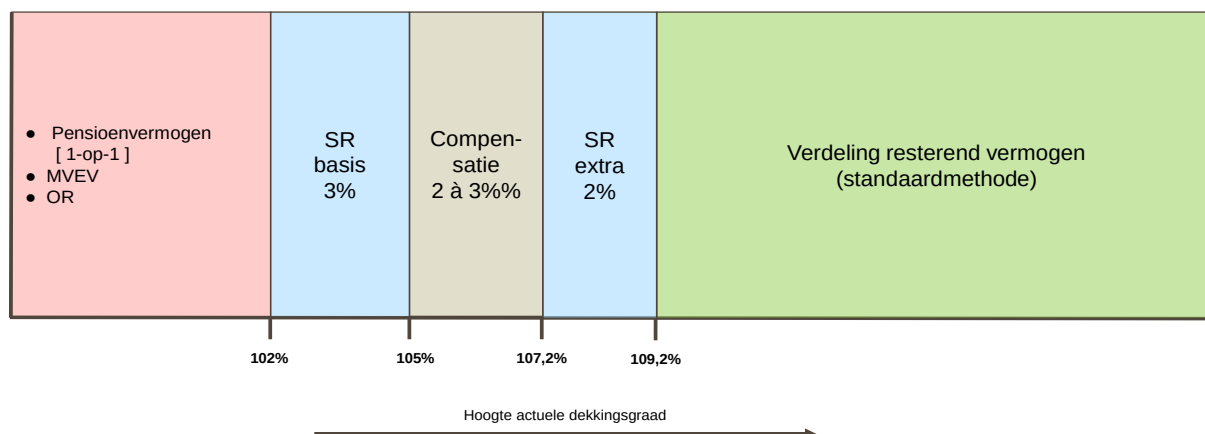
Dit betekent een verhoging van het persoonlijk pensioenvermogen en daarmee een verhoging van de (verwachte) uitkeringen.

7. Herverdeling fondsvermogen (met wettelijk maximum van 5%)

Deze herverdeling is wettelijk mogelijk gemaakt om onevenwichtigheden die ontstaan bij de transitie het hoofd te kunnen bieden.

In de tweede stap (vulling wettelijke MVEV en OR) zal (in het vervolg van dit implementatieplan) ook de vulling van enkele collectieve technische voorzieningen worden bedoeld, zoals bijvoorbeeld de kostenvoorziening, de voorziening voor lopende premievrijstellingen en de ziekenvoorziening.

De voorrangsregels worden successievelijk toegepast, totdat er geen ruimte binnen de dekkingsgraad meer is om aan de volgende regel invulling te geven. Deze wordt dan gedeeltelijk gevuld. Stap 6 en 7 vinden tegelijkertijd plaats.

Dit sluit inhoudelijk aan met het transitieplan in combinatie met het addendum op het transitieplan. Er is daarmee volledige overeenstemming tussen het pensioenfonds en het AVO over de verdeling van het fondsvermogen.

De bandbreedte waarbuiten partijen opnieuw met elkaar rond de tafel moeten, is vastgesteld op een 'invaardekkingsgraad' van 109,6%¹ tot 140%. De invaardekkingsgraad is hier gedefinieerd als de dekkingsgraad waarbij voldaan wordt aan de gestelde doelen en een evenwichtige transitie mogelijk is.

¹ De genoemde percentages van de minimale startdekkingsgraad en de 'huidige' dekkingsgraad zijn in de afgelopen jaren bij de berekeningen af en toe gewijzigd als gevolg van update van gegevens dan wel voortschrijdend inzicht. De genoemde percentages uit het transitieplan van het AVO zijn veelal gebaseerd op 'oudere' berekeningen.

4.2.1 Gedeelte van vermogen ten aanzien van het minimale vereiste eigen vermogen

Specifiek ten aanzien van de SPR geldt:

- **Op het invaarmoment** is er sprake van een MVEV en de OR.
- **Na het invaarmoment** zijn deze samengevoegd als “Overige reserves” die minimaal gelijk moeten zijn aan het MVEV.

Het MVEV dat het pensioenfonds op grond van de Europese pensioenrichtlijnen verplicht is wettelijk aan te houden, zou naar de situatie per 31 december 2023 onder de Wtp 0,32% van de som van het persoonlijk pensioenvermogen bedragen. Hierbij is verondersteld dat de risicokapitalen bij overlijden en voor arbeidsongeschiktheidspensioenen ongewijzigd blijven en dat de beheerslasten voor minder dan vijf jaar worden vastgelegd.

De OR (die o.a. wordt aangehouden voor operationele kosten (‘geen premie, wel recht’), resultaten op de risicodekking (nabestaanden- en/of arbeidsongeschiktheidspensioenen), TWK-mutaties en kosten van juridische procedures) is eigen vermogen van het pensioenfonds dat alleen specifiek voor de toepassing van de omrekenmethoden wordt gevormd. Na het moment van invaren is het onderscheid tussen de OR en de ‘Overige reserves’ niet relevant. Er is een inschatting gemaakt voor een realistische hoogte van de onderdelen van de OR en deze zijn uitgedrukt als percentage van de som van de persoonlijke pensioenvermogens. In totaal tellen de afzonderlijke componenten op tot 1,33%.

Vanuit prudentie wordt het totaal van MVEV en OR in het vervolg van het transitieproces afgerond op 2,00% van de persoonlijke pensioenvermogens. Vlak voor het transitiemoment zal de adequate hoogte van de afzonderlijke componenten worden getoetst aan de hand van actuele informatie en eventueel worden bijgesteld.

4.2.2 Methode waardering pensioenaanspraken en pensioenrechten en het aanwenden van het vermogen

Voor het omrekenen van bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten naar persoonlijke pensioenvermogens bij invaren, staan twee omrekenmethoden ter beschikking: de ‘*value based asset & liability management*’-methode (de vba-methode) en de standaardmethode. De vba-methode is complexer qua achterliggende berekeningen, maar het is bij deze methode mogelijk om nauwkeurig aan te sluiten bij fonds specifieke eigenschappen. De standaardmethode is relatief eenvoudig qua berekeningswijze en is algemener qua invulling.

De standaardmethode is in de wetgeving aangewezen als ‘default methode’. Als het pensioenfonds de vba-methode wens te gebruiken, dan moet worden onderbouwd waarom deze methode passender is voor het invaren en de verdeling van het fondsvermogen.

Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om niet af te wijken van de default en gebruik te maken van de standaardmethode met toepassing van de standaardregel voor het uitsmeren van het in te varen (extra/resterend) fondsvermogen over 10 jaar. De overwegingen van het bestuur voor de keuze voor de standaardmethode zijn de volgende:

- De standaardmethode is door de wetgever als default aangewezen;
- De standaardmethode is gebaseerd op de verdeling van het vermogen op basis van de huidige voorziening pensioenverplichtingen en gebruikt een vereenvoudiging van de regels uit het huidige stelsel (het huidige FTK). De methode wordt toegepast op het vermogen (overschot of tekort) dat resteert nadat andere doelen volgens de voorrangsregels uit het totaalvermogen zijn gehaald;
- De standaardmethode is eenvoudiger uitlegbaar dan de vba-methode. Het pensioenvermogen wordt op een eenvoudige, intuïtieve, transparante en uitlegbare manier verdeeld over de aanwezige deelnemers;

.....

- Door uit te gaan van de standaardregel en doordat het overschot of tekort wordt verdeeld over 10 jaar, is er sprake van meer robuuste uitkomsten bij verschillende dekkinggraden;
- Het pensioenfonds heft geen kenmerken die toepassing van de vba-methode (dan wel het afwijken van de standaardmethode) rechtvaardigen;
- De standaardmethode is een objectieve methode zonder fonds specifieke veronderstellingen en daardoor minder gevoelig voor aannames (modelrisico's);
- De standaardmethode biedt flexibiliteit als het gaat om het verdelen van het onverdeelde fondsvermogen. Het vermogen mag (binnen grenzen) ook anders worden verdeeld, als dat tot een evenwichtigere verdeling van het onverdeelde vermogen leidt.

4.2.3 Invulling bestuurlijke ruimte binnen gekozen methode

Volgens de Wtp geldt dat na invaren het persoonlijk pensioenvermogen voor elke deelnemer ten minste gelijk dient te zijn aan het minimum van: 95% van het kapitaal bij invaren volgens de standaardmethode en de waarde van de technische voorziening. Op het moment dat daaraan wordt voldaan, mag volgens de Wtp maximaal 5% van het onverdeelde vermogen worden verschoven tussen de deelnemers, mits dit bijdraagt aan de evenwichtigheid van de transitie.

Het pensioenfonds zal, indien nodig voor de evenwichtigheid, gebruik maken van deze in de Wtp geboden mogelijkheid. Het bestuur heeft hiermee een effectief middel om geconstateerde relatieve onevenwichtigheden tussen leeftijdsgroepen, die niet op een andere manier kunnen worden uitgevlakt, tot een acceptabel niveau te reduceren. Het gebruik van die ruimte biedt de mogelijkheid om de maatstaven (netto profijt uitkomsten en de uitkomsten van de gewogen vervangingsratio) binnen de door het AVO en pensioenfonds vastgestelde kaders en bandbreedtes te krijgen voor een plausibele en uitlegbare kwantitatieve maatstaf op de evenwichtigheid.

Vanaf een dekkinggraad waarbij de persoonlijke pensioenvermogens voor 100% zijn gevuld, het MVEV en de OR (samen de 'Overige reserves') en de Solidariteitsreserve (basis + extra) zijn gevuld en de compensatie heeft plaatsgevonden, wordt het resterend vermogen verdeeld.

Tussen het AVO en het pensioenfonds is overeenstemming bereikt, conform hetgeen is beschreven in het addendum bij het transitieplan van het AVO, een herverdeling van het resterend fondsvermogen toe te passen. Hierbij wordt binnen de wettelijke ruimte van 5% gebleven en slechts voor een beperkte, specifieke groep (de 45- tot 60-jarigen) ten hoogste 0,5% van de persoonlijke pensioenvermogens onttrokken en (via een verdeelsleutel) toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van de jongere actieven.

De oorspronkelijk beoogde methodiek met een vooraf vastgestelde verdeelsleutel per geboortejaar (waarbij ook een alternatief was onderzocht) werkte effectief om onevenwichtigheden weg te nemen, maar voldeed uiteindelijk niet geheel aan het beoogde doel.

Na verder onderzoek is om deze redenen besloten om de herverdeling als volgt vorm te geven:

- **Actieven van 45 tot 60 jaar:** Voor deze specifieke groep wordt een zodanig percentage (maximaal 0,5%) van het persoonlijk pensioenvermogen direct na toepassing van de standaardmethode / voorrangsregels op het invaarmoment minder toegevoegd zodanig dat dit deel voldoende is om de aanvullingen voor de jongere deelnemers zoals onderstaand beschreven te kunnen financieren.
- **Jongere actieven:** Voor de jongere actieve deelnemers wordt per geboortejaar in twee stappen een aanvulling gedaan:
 - een aanvulling van het pensioenvermogen dat ertoe leidt dat het netto profijt uitkomt op de ondergrens van 0%. Het netto profijt begeeft zich na de reguliere verdeling van het fondsvermogen dus onder de ondergrens (van 0%).
 - een aanvulling van het pensioenvermogen dat ertoe leidt dat de gewogen vervangingsratio uitkomt op de ondergrens van 0%. De gewogen vervangingsratio

.....

begeeft zich na de reguliere verdeling van het fondsvermogen dus onder de ondergrens (van 0%).

Deze methodiek kent de volgende voordelen:

- Er is minder herverdeling nodig. Op deze wijze is het hoogstwaarschijnlijk mogelijk om evenwichtigheid te behalen binnen het maximaal beschikbare deel (0,5% van de pensioenvermogens van de oudere deelnemers).
- De methodiek is volledig transparant qua uitvoering.
- Een aanvulling tot precies de ondergrens is goed uitlegbaar.
- Het blijkt een effectief middel: een grote stap voorwaarts voor de jongere actieven, terwijl de oudere actieven vrijwel geen nadeel ondervinden van deze herverdeling.

4.2.4 Hoogte initiële vulling compensatie(depot)

De grond voor compensatie wordt veroorzaakt door negatieve gevolgen van de afschaffing van de doorsneesystematiek ten aanzien van de toekomstige opbouw. Dit is vooral het geval bij de groep oudere actieve deelnemers. Het bestuur ziet de waarde van het toekennen van compensatie, aangezien de afschaffing van de doorsneesystematiek op zichzelf leidt tot een achteruitgang in de verwachte pensioenopbouw voor een deel van de actievenpopulatie. Eén van de doelstellingen van het pensioenfonds is een gelijkwaardige start voor iedereen. Daarnaast zijn er gewekte verwachtingen over het verlenen van compensatie.

Het pensioenfonds en het AVO wensen de toekenning en financiering van de compensatie direct bij de transitie plaats te laten vinden (via een compensatiedepot, maar slechts op één moment in de tijd). De redenen hiervoor zijn:

- De actieve deelnemers weten direct waar ze aan toe zijn en hoeven niet een aantal jaren af te wachten totdat hun compensatie is toegekend;
- Voor het pensioenfonds is een directe, eenmalige toekenning beter uitvoerbaar dan een over de tijd gespreide toekenning vanuit een compensatiedepot;
- De situatie dat een overschot of tekort van een compensatiedepot ontstaat door toekomstige onvoorziene omstandigheden, bijvoorbeeld door tegenvallende beleggingen of een veranderende samenstelling van het deelnemersbestand in de compensatieperiode, wordt voorkomen.

De compensatie wordt op het transitiemoment vastgesteld en gefinancierd vanuit het fondsvermogen (nádat de persoonlijke pensioenvermogens voor 100% zijn gevuld en het MVEV, de OR en de Solidariteitsreserve (basis) zijn gevuld, conform de door het pensioenfonds vastgestelde voorrangsregels).

Methodiek initiële vulling

Het bestuur en het AVO zijn overeengekomen dat de compensatie wordt vastgesteld door middel van de bepaling van de actuariële waarde van het naar verwachting mislopen van toekomstige opbouw als gevolg van het vervallen van de doorsneesystematiek, zoals is vastgelegd in het transitieplan van het AVO. De actuariële waarde is een maatstaf voor het zogeheten enkele transitie-effect, waarbij de positieve of negatieve invloed van andere factoren buiten beschouwing wordt gelaten en alleen naar het effect van het vervallen van de doorsneesystematiek wordt gekeken.

In het transitieplan is aangegeven dat het AVO bij de berekening uit wenst te gaan van een te verwachten gemiddelde pensioenleeftijd van 61 jaar en 8 maanden. Het bestuur hanteert voor de compensatie de reglementaire normpensioenleeftijd van 60 jaar.

Het bestuur heeft zich op dit standpunt gesteld, want de normpensioenleeftijd is onderdeel van de (standaard)methodiek en aannames die zijn gehanteerd voor alle berekeningen in het kader van de transitie naar de Wtp. Deze leeftijd is ook gehanteerd voor de (huidige) pensioenopbouw en

.....

financiering van de pensioenen (en dus voor de huidige doorsneepremie). Verder geldt dat langer doorwerken na 60 jaar momenteel binnen het pensioenreglement weliswaar mogelijk is, maar dan als één van de flexibiliseringsmogelijkheden (uitstel pensioeningangslleeftijd). Dit is een individuele keuze van de deelnemer. Het bestuur heeft gekeken naar het collectief en de collectieve evenwichtigheid.

Het initiële compensatiebedrag vanuit het fondsvermogen is het bedrag dat hoort bij een maximale opbouw van 1,33%² tot leeftijd 60 jaar onder de economische situatie van het transitieplan. De compensatielast wordt op het transitiemoment vastgesteld.

Mogelijke aanvullende initiële vulling

Het is aan het AVO om de hoogte van de compensatie vast te stellen en het is aan het bestuur om vast te stellen welk deel van de gewenste compensatie uit het fondsvermogen wordt gefinancierd. Het AVO gaat in het transitieplan uit van dezelfde methodiek maar met een ander uitgangspunt voor de normpensioenleeftijd. Dit leidt tot verschillen in de hoogte van de compensatie. Hierover zijn aanvullende afspraken tussen het AVO en het pensioenfonds gemaakt en vastgelegd in het addendum van het transitieplan. Het is daardoor in theorie mogelijk dat dit een aanvullende vulling van het compensatiedepot vanuit het fondsvermogen tot gevolg heeft op transitiemoment. Mocht dit zich voordoen dan heeft dit een marginale impact op de in kaart gebrachte transitie-effecten, waardoor deze aanvullende vulling ten behoeve van de beoordeling van de evenwichtigheid geen impact heeft.

4.2.5 Initiële vulling, vul- en uitdeelregels solidariteitsreserve

Het solidariteitsbeleid, waar de (initiële) vul- en uitdeelregels van de Solidariteitsreserve onderdeel van uitmaken, wordt geïsoleerd van de totale evenwichtigheid beoordeeld (door DNB). DNB toetst namelijk de evenwichtigheid van de transitie, maar ook de evenwichtigheid ná transitie(datum). De Solidariteitsreserve is na transitie(datum) het enige instrument dat (evenwichtig) kan worden ingezet. De Solidariteitsreserve is een verplichte collectieve reserve van de SPR. Het AVO en het pensioenfonds hebben afspraken gemaakt over deze Solidariteitsreserve, die vastliggen in het transitieplan. Het gaat dan om niveau, vulling van de reserve, regels voor uitdelen en de omvang. Uit de Solidariteitsreserve kunnen pensioenvermogens of -uitkeringen worden aangevuld en risico's collectief worden gedeeld.

Het doel van de Solidariteitsreserve wordt door het AVO bepaald. Conform het transitieplan wordt de Solidariteitsreserve aangewend voor het volgende (enige) doel: het zoveel mogelijk voorkomen van een daling van de ingegane uitkeringen ongeacht de oorzaak.

Initiële vulling

De optionele initiële storting betreft een vulling van de Solidariteitsreserve op het transitiemoment (dit is het moment van invaren). Een deel van het pensioenvermogen wordt afgezonderd om direct bij aanvang in de Solidariteitsreserve te storten. In het transitieplan is opgenomen dat de gewenste initiële hoogte bij transitie door partijen is vastgesteld op 3,0% van het persoonlijke pensioenvermogen vanuit het fondsvermogen. Dat zorgt ervoor dat de Solidariteitsreserve direct kan worden aangewend

² Het opbouwpercentage is hierbij gesteld op het opbouwpercentage van 1,33% zoals deze van toepassing is in de bestaande middelloonregeling (pensioenreglement 2008B). Dit betekent dat voor de deelnemers in de eindloonregeling met een opbouwpercentage van 1,17% ook gerekend is met deze middelloonregeling met het hogere opbouwpercentage. De twee opbouwpercentages (1,17% eindloon en 1,33% middelloon) zijn bij aanvang vastgesteld op de destijds fiscaal maximaal toegestane opbouwpercentages, waardoor de twee regelingen als vergelijkbaar werden beschouwd.

voor het beoogde doel, rekening houdend met de beoogde stabiliteit van de uitkeringen en het voorkomen van onnodig hoge buffers die ten koste gaan van de persoonlijke pensioenvermogens.

Het bestuur heeft bij de beoordeling van de evenwichtigheid van de initiële vulling van de Solidariteitsreserve ook de baten/lasten-analyse 'per individu' in beschouwing genomen. Deze wettelijk verplichte baten/lasten-analyse is onderdeel van de bij DNB in te dienen documentatie met betrekking tot het solidariteitsbeleid. Per maatmens is het verschil geanalyseerd tussen de ontvangsten uit en de betalingen aan de Solidariteitsreserve. Deze baten/lasten-analyse was nog niet uitgevoerd op het moment dat het transitieplan door het AVO was opgesteld en definitief aan het pensioenfonds was voorgelegd. Het bestuur is van mening dat er op basis van het al eerder geformuleerde solidariteitsbeleid (wat de basis is geweest voor het transitieplan) geen sprake was van een evenwichtige verdeling van de baten en lasten. Dit was voor het bestuur aanleiding om de beoogde initiële vulling te herzien (waarbij de wensen van het AVO zijn meegenomen).

Het solidariteitsbeleid op het gebied van de initiële vulling is daarom aangepast:

- Een eerste initiële vulling van de Solidariteitsreserve met 3% (basis)
- Een extra initiële vulling van de Solidariteitsreserve met 2% (extra)

De initiële vulling van de Solidariteitsreserve vindt plaats na de initiële vorming van de persoonlijke pensioenvermogens en de vorming van reserves in lijn met de wettelijke vereisten (MVEV en OR). De extra initiële vulling van de Solidariteitsreserve vindt plaats nadat de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek heeft plaatsgevonden. Dit conform eerder genoemde voorrangsregels.

Toekomstige vulling

In het transitieplan is uitgegaan van een toekomstige vulling van de Solidariteitsreserve door middel van 10% van het positief overrendement van alleen de gepensioneerde deelnemers. Dit levert een goede balans op tussen (gewogen) vervangingsratio en kans/omvang van een korting.

In het transitieplan is het verzoek aan het bestuur opgenomen om nader te onderzoeken of en hoe het eventueel mogelijk is om ook een deel van het overrendement van actieven die vlak voor hun pensioen zitten te gebruiken om de Solidariteitsreserve te vullen, in plaats van enkel het overrendement van gepensioneerden. Uit de uitgevoerde analyses blijkt dat een Solidariteitsreserve op het optimale niveau ook voor de bijna-gepensioneerde (actieve) deelnemers een positief effect heeft op de verwachte gewogen vervangingsratio en de kans op verlagingen in de uitkeringsfase kleiner maakt.

Ook hier geldt dat het bestuur bij de beoordeling van de evenwichtigheid van de Solidariteitsreserve een baten/lasten-analyse 'per individu' heeft uitgevoerd, die nog niet was uitgevoerd op het moment dat het transitieplan door het AVO was opgesteld en definitief aan het pensioenfonds was voorgelegd. Ook hier geldt dat dit voor het bestuur aanleiding was om de beoogde toekomstige vulling te herzien (waarbij de wensen van het AVO zijn meegenomen).

Naast de vulling door 10% van het overrendement van gepensioneerden zijn ook andere varianten meegenomen in de analyse. De analyses hebben ertoe geleid dat er een aanpassing is gemaakt van de vulregels van de Solidariteitsreserve. Op basis van de berekeningen leidt een vulling van 5% van het overrendement van alle deelnemers (met een initiële vulling van 5%) tot de beste combinatie van effecten op de uitkomsten.

Uitdeelregels

De beoogde werking van de Solidariteitsreserve is om een slecht jaar in de financiële markten, dat leidt tot een daling van de pensioenuitkering, op te vangen met een aanvulling vanuit de Solidariteitsreserve. Het maximaal jaarlijks aan te wenden deel van de Solidariteitsreserve voor dit doel is in het transitieplan op 30% gesteld. Ook door het bestuur is op basis van doorrekening van diverse varianten vastgesteld dat het aanwenden van 3/10de deel van de solidariteitsreserve leidt tot de meest optimale effecten.

.....

Maximumniveau

De solidariteitsreserve kent een wettelijk maximum van 15% van het totale vermogen. Als de reserve in enig jaar hoger blijkt te zijn, dient het surplus terug te vloeien naar de deelnemers. In het transitieplan van het AVO is vastgesteld dat er maximaal wordt aangevuld tot een Solidariteitsreserve van 7%. Dit levert een goede balans op tussen (gewogen) vervangingsratio en kans/omvang van een korting.

Het bestuur onderstreept na analyse het standpunt en bevindingen van het AVO en heeft besloten om het maximumniveau van de Solidariteitsreserve op 7% vast te stellen. Het bestuur heeft verder besloten om het surplus uit te delen naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens en de blootstelling daarvan aan zakelijke waarden van alle deelnemers. De wijze van uitdelen reflecteert het feit dat de Solidariteitsreserve wordt gevuld vanuit het overrendement van alle deelnemers.

Solidariteitsbeleid

Dit leidt tot het volgende solidariteitsbeleid met de volgende (initiële) vul en uitdeelregels:

- Initiële vulling Solidariteitsreserve op transitiedatum: 3% van het pensioenvermogen (basis);
- Extra vulling Solidariteitsreserve op transitiedatum: 2% van het pensioenvermogen (extra)
- (na toekenning MVEV, OR, Solidariteitsreserve (basis) en compensatie doorsneesystematiek);
- Toekomstige vulling Solidariteitsreserve na transitiedatum: 5% overrendement alle deelnemers;
- Maximale vulling Solidariteitsreserve: tot 7% van het totale pensioenvermogen;
- Aanwending Solidariteitsreserve: maximaal 30% van de Solidariteitsreserve;
- Uitdelen boven het maximumniveau van de solidariteitsreserve: aan alle deelnemers naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens en blootstelling aan zakelijke waarden.

Dit is op punten afwijkend van wat er in het transitieplan is opgenomen: Deze aanpassingen op het solidariteitsbeleid hebben volgens het pensioenfonds het volgende effect op de evenwichtigheidafweging.

- Het alléén laten bijdragen door de oudere actieve deelnemers (ouder dan 45/50 jaar) naast de bijdragen van gepensioneerden, zoals in het transitieplan werd voorgesteld, geeft géén evenwichtiger beeld dan wanneer alleen gepensioneerden bijdragen. Daarnaast is een leeftijdsknip in wie wel en niet bijdraagt lastig te onderbouwen en niet goed uitlegbaar én uitvoerbaar.
- Vanuit delta netto-profijs berekend is de wijziging om alle deelnemers te laten bijdragen voordelig voor de leeftijden vanaf 50 jaar. Voor de overige leeftijden is de impact beperkt. De berekeningsuitkomsten laten zien dat een initiële vulling van 5%, gecombineerd met een vulling ná transitie van 5% van het overrendement van iedereen, tot gunstige effecten leidt voor de meeste deelnemers. Daarnaast levert dit uitkomsten op waarbij de verhouding tussen vervangingsratio's en de kans op en mate van verlaging als efficiënt worden beoordeeld.

Binnen de kaders van het transitieplan en de afstemming die daarover heeft plaatsgevonden met de achterban ziet het bestuur ruimte om af te wijken van hetgeen is opgenomen in het transitieplan, voor zover dit leidt tot een evenwichtiger geheel en een evenwichtigere transitie. Het bestuur meent dat de invulling van de Solidariteitsreserve zoals hiervoor beschreven past binnen deze ruimte, temeer er in het transitieplan een verzoek was opgenomen om de invulling van de Solidariteitsreserve nader te analyseren en vanwege het voortschrijdend inzicht dat is gebaseerd op de baten/lasten-analyse.

Het AVO heeft aangegeven zich te kunnen vinden in het door het bestuur voorgestelde aangepaste solidariteitsbeleid.

4.2.6 Gevolgen (gewezen) deelnemers/partners en pensioengerechtigden vanuit overbruggingsplannen en toeslagverlening vanaf 110%

Het pensioenfonds heeft besloten gebruik te maken van het Transitie-FTK en heeft dienovereenkomstig een overbruggingsplan opgesteld (als bedoeld in artikel 150p van de

.....

Pensioenwet). Dit leidt ertoe dat er eerder een toeslagverlening wordt toegekend (vanaf 110%). De impact hiervan is uiterst beperkt. Er is sprake van een kleine verschuiving/subsidiëring van jonge (actieve) deelnemers naar oudere (gepensioneerde) deelnemers. De impact hiervan is door het bestuur van het pensioenfonds meegewogen in de beoordeling van de evenwichtigheid in het kader van de transitie naar de Wtp, het invaren en het verdelen van het fondsvermogen, maar heeft gelet op de marginale impact, bestuurlijk geen aanleiding gegeven om tot een aanpassing in de verdeling van het fondsvermogen te komen.

4.2.7 Arbeidsongeschikten, premievrije voortzetting en nabestaandenpensioen

Ingegane arbeidsongeschiktheids-, wezen- en partnerpensioenen worden ingevaren in de nieuwe regeling. De (toekomstig) ingegane pensioenen worden op dezelfde wijze behandeld als het ouderdomspensioenen en betreffen een variabele uitkering die wordt beschermd via de solidariteitsreserve. Eventueel voorafgaand aan de transitiedatum opgebouwd wezen- en/of partnerpensioen (uitgeruild vanuit het ouderdomspensioen op ingangsdatum) wordt ingevaren op transitiedatum.

In de nieuwe regeling wordt de pensioenopbouw (gedeeltelijk) voortgezet in het geval dat de werknemer (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt raakt volgens een door het AVO bepaalde staffel. Deze voortzetting geldt voor de in te leggen premie voor het arbeidsongeschikte deel tot uiterlijk de normpensioenleeftijd.

Daarnaast is er in de nieuwe pensioenregeling een arbeidsongeschiktheidspensioen tot uiterlijk de normpensioenleeftijd. De hoogte van het arbeidsongeschiktheidspensioen hangt af van het arbeidsongeschiktheidspercentage.

In de nieuwe pensioenregeling wordt met een facultatief partnerpensioen vastgehouden aan het vrijwillige karakter van het verzekeren van een partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer voorafgaand aan de pensioendatum; deze vrijwilligheid past goed bij het cabinepersoneel. Werknemers die niet aan het facultatief partnerpensioen willen deelnemen kunnen dat aangeven bij het pensioenfonds. Het partnerbegrip wordt wettelijk bepaald (Wtp art. 1). De uitkering van het facultatief partnerpensioen betreft een levenslange uitkering voor de nabestaande partner. De hoogte bedraagt 40% (met een mogelijkheid te kiezen voor een dekking van 50%) van het pensioengevend loon. De premie wordt door het pensioenfonds vastgesteld en door de deelnemer zelf betaald. De dekking van het op risicobasis gefinancierde partnerpensioen vervalt bij beëindiging van de actieve deelname. Ook na pensionering is er geen dekking meer.

Het wezenpensioen bij overlijden vóór pensionering bedraagt 8% van het pensioengevend salaris en wordt uitgekeerd tot leeftijd 25 van het kind. Het wezenpensioen wordt standaard voor alle actieve deelnemers en volledig op risicobasis verzekerd. De dekking van het op risicobasis gefinancierde wezenpensioen vervalt bij beëindiging van de actieve deelname. Ook na pensionering is er geen dekking meer.

Ten aanzien van de mogelijkheid om de risicodekkingen na beëindiging van de actieve deelname voort te zetten, wordt aangesloten bij de wettelijk verplichte mogelijkheden daartoe. Indien de deelnemer in het kader van een uitvraag van de werkgever kiest voor tijdelijk meer of minder werken, wordt de risicodekking van het facultatieve partnerpensioen en wezenpensioen ongewijzigd voortgezet.

4.2.8 Wijze van uitvoering van pensioenovereenkomst

Er wordt met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de gelijke behandelingswetgeving, geen onderscheid gemaakt op basis van sekse in de inkooptarieven en premies. Inkooptarieven worden daarom sekseneutraal vastgesteld. De pensioenovereenkomst wordt conform geldende wet- en regelgeving vorm gegeven en ten uitvoer gebracht.

.....

4.2.9 Onderbouwing transitie-effecten en compensatie

Toetscriteria

De evenwichtigheid van de transitie moet worden verantwoord aan de hand van de transitie-effecten. De wet schrijft voor dat de transitie-effecten in ieder geval worden berekend aan de hand van **netto profijt effecten** en de **pensioenverwachtingen** van de overgang naar de gewijzigde pensioenregeling. Het pensioenfonds heeft de volgende grootheden gebruikt om de evenwichtigheid te toetsen:

- **Netto profijt.** Het netto profijt voor een deelnemer is de waarde die de deelnemer ontleend aan zijn pensioenregeling, waarbij de waarde vanaf nu naar de toekomst toe wordt meegenomen. Daarmee is het netto profijt gelijk aan de waarde van toekomstige uitkeringen verminderd met de waarde van de toekomstige premie-inleg;
- **Gewogen vervangingsratio.** De naar overlevingskans gewogen vervangingsratio. De vervangingsratio is de te verwachten pensioenuitkeringen uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. Hierbij wordt niet alleen naar één moment gekeken, maar naar de hele uitkeringsperiode tot overlijden, in drie statistische varianten:
 - de mediaan (de middelste waarde: het verwacht scenario),
 - het 5e percentiel ('slechtweer'-scenario) en
 - het 95e percentiel ('goedweer'-scenario)..
- **Kans op / Omvang van verlaging.** De kans op een verlaging van het (te verwachten) pensioen. Daarbij wordt ook gekeken naar de omvang van de verlaging.

De gewogen vervangingsratio wordt gebruikt als de maat voor de **pensioenverwachting**.

Het pensioenfonds heeft daarnaast om de evenwichtigheid van de transitie bij het invaren te beoordelen in eerste instantie onderstaande kwalitatieve toetscriteria opgesteld, die zijn uitgewerkt en meegenomen bij de vorming van de kwantitatieve toetscriteria:

- Balans tussen belangengroepen
- Vertegenwoordigd voelen
- Afwegingen binnen de scope van het vraagstuk
- Heldere kwalitatieve onderbouwing en indien mogelijk een kwantitatieve onderbouwing

Belanghebbenden

Ten aanzien van de deelnemersbestanden is in de berekeningen en beoordeling van de evenwichtigheid op basis van de door het pensioenfonds gedefinieerde maatstaven rekening gehouden met enerzijds het gehele deelnemersbestand en anderzijds een bestand met maatmensen, waarbij in beide gevallen de door het pensioenfonds vastgestelde maatstaven wettelijk bezien in ieder geval per leeftijdscohort en in hele geboortejaren worden berekend. In beide gevallen zijn de volgende belangengroepen gedefinieerd:

- Actieve deelnemers, leeftijdscohorten:
 - Jongere deelnemers tot 35 jaar
 - Deelnemers van 35 tot 45 jaar
 - Oudere deelnemers vanaf 45 jaar tot 60 jaar
- Gewezen deelnemers
- Pensioengerechtigde deelnemers

Maatstaven

Om de evenwichtigheid kwantitatief te kunnen toetsen aan de hand van deze transitie-effecten, heeft het pensioenfonds voor alle genoemde doelstellingen (uit paragraaf 4.2) maatstaven opgesteld op basis van de gedefinieerde toetscriteria en daar de door het AVO meegegeven bandbreedtes op toegepast.

De maatstaven per doelstelling zijn als volg, rekening houdend met de volgorde van de door het pensioenfonds opgestelde voorrangregels (zie paragraaf 4.2):

.....

- Bescherming opgebouwde uitkeringen/pensioenaanspraken:
 - Elke deelnemer ontvangt op de transitiedatum tenminste zijn technische voorziening behorend bij het opgebouwde pensioen;
Maatstaf: minimale invaardekkingsgraad (=voldoende vermogen op moment transitie, inclusief MVEV en OR)
 - De ingegane pensioenen (uitkeringen) blijven op transitiedatum ten minste gelijk;
Maatstaf: minimale invaardekkingsgraad (=voldoende vermogen op moment transitie, inclusief MVEV en OR)
Maatstaf: effect van dit aspect op netto profijt
 - De verwachte pensioenen van actieven en slapers (per jaarlaag) blijven op transitiedatum ten minste gelijk.
Maatstaf: de gewogen vervangingsratio (met een ondergrens van 0%)
- Goede start van de regeling:
 - Het initieel vullen van de Solidariteitsreserve;
Maatstaf: minimale invaardekkingsgraad (incl. SR, MVEV en OR)
Maatstaf: effect van dit aspect op netto profijt
Maatstaf: effect van dit aspect op gewogen vervangingsratio
 - Adequate compensatie voor de impact van de afschaffing van de doorsneesystematiek voor de actieve deelnemers;
Maatstaf: minimale invaardekkingsgraad (incl. compensatie, SR, MVEV en OR)
Maatstaf: effect van dit aspect op netto profijt
Maatstaf: effect van dit aspect op gewogen vervangingsratio
 - Een kleine kans op verlaging ingegane pensioenen in de eerste 5 jaren.
Maatstaf: de Kans op / Omvang van verlaging
- Evenwichtige verdeling, in enigszins gelijke mate op vooruit / achteruit (geen uitschieters):
 - De verschillen in transitie-effecten/netto profijt tussen groepen deelnemers zijn verklaarbaar en proportioneel;
Maatstaf: beoordeling van dit aspect op de resultaten van netto profijt
Maatstaf: beoordeling van dit aspect op de resultaten van gewogen vervangingsratio
 - Evenwichtige verdeling collectief vermogen.
Maatstaf: beoordeling van dit aspect op de resultaten van netto profijt
Maatstaf: beoordeling van dit aspect op de resultaten van gewogen vervangingsratio

Bandbreedtes van de maatstaven

Het AVO heeft in het addendum op het transitieplan geformuleerd, dat het pensioenfonds een bandbreedte van 15%-punt kan hanteren voor de maatstaven pensioenverwachting en netto profijt per geboortecohort uit het transitieplan en toegelicht waarop deze bandbreedtes zien.

Het pensioenfonds heeft deze bandbreedtes meegenomen voor de maatstaven netto profijt en gewogen vervangingsratio ten behoeve van de beoordeling van de evenwichtigheid op basis van deze maatstaven / toetscriteria en daar de volgende invulling aan gegeven, rekening houdend met de door het pensioenfonds onderscheiden deelnemers / belanghebbenden (zie verderop in deze paragraaf).

Netto profijt	Ondergrens	Bovengrens
Actieve deelnemers (alle leeftijdscohorten tot 60 jaar)	0%	15%
Gewezen deelnemers	0%	30% aflopend tot 15%
Gepensioneerden	0%	15%

.....

Gewogen vervangingsratio	Ondergrens	Bovengrens	
<u>Verwacht scenario (mediaan)</u>			
Actieve deelnemers (alle leeftijdscohorten tot 60 jaar)	0%	15%	
Gewezen deelnemers	0%	40% aflopend tot 15%	
Gepensioneerden	0%	15%	
<u>Slechtweer scenario (5^e percentiel)</u>			
Actieve deelnemers (alle leeftijdscohorten tot 60 jaar)	-/- 5%	10%	
Gewezen deelnemers	-/- 30% oplopend tot -/- 5%		10%
Gepensioneerden	-/- 5%	10%	
<u>Goedweer scenario (95^e percentiel)</u>			
Actieve deelnemers (alle leeftijdscohorten tot 60 jaar)	15%	300% (aflopend)	
Gewezen deelnemers	15%	300% (aflopend)	
Gepensioneerden	15%	150% (aflopend)	

Voor de gewezen deelnemers is vaker een andere (glijdende) ondergrens of bovengrens gehanteerd. Voor slapers met een relatief lage leeftijd is namelijk sprake van een hogere volatiliteit van de uitkomsten. Die hogere volatiliteit is inherent aan het nieuwe pensioenstelsel. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat financieel-economische ontwikkelingen binnen de nieuwe pensioenregeling direct doorwerken in het persoonlijk pensioenvermogen van deelnemers die de uitkeringsfase nog niet hebben bereikt. Dit effect is voor jongere leeftijden groter vanwege de hogere allocatie naar zakelijke waarden en vanwege de langere periode tot aan de pensioenleeftijd waarin het persoonlijk pensioenvermogen bloot staat aan de financieel-economische ontwikkelingen. De volatiliteit neemt af naarmate de deelnemer ouder is.

Dit aspect speelt weliswaar ook voor actieve deelnemers, maar voor de actieven is er sprake van nieuwe premie-inleg wat leidt tot demping van de volatiliteit in de uitkomsten. Eventuele schokken in het persoonlijk pensioenvermogen worden immers 'aangevuld' met premie-inleg waarop die schokken niet van toepassing zijn geweest. Voor gewezen deelnemers vindt geen pensioenopbouw meer plaats en er wordt dus geen premie-inleg toegevoegd, die tot demping van de schokken leidt.

Deze effecten worden gereflecteerd in de glijdende bandbreedtes voor de gewezen deelnemers.

Van de maatstaf 'Kans op korting / Omvang korting' is gekeken naar de kans op een verlaging voor gepensioneerden in de eerste 5 jaar ná de transitie. Daarbij heeft het pensioenfonds gekeken of deze kans kleiner is dan 0,25%. Het pensioenfonds stelt dit streefniveau niet als harde grens en ziet deze maatstaf als een richtinggevende maatstaf. Het oordeel over de evenwichtigheid wordt niet beïnvloed door de resultaten van deze maatstaf.

4.2.10 Onderbouwing evenwichtige belangenafweging

Het algemene uitgangspunt is dat de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel als geheel evenwichtig moet zijn. Het afschaffen van de doorsneesystematiek, het wijzigen van de pensioenregeling, de keuze in te varen en alle andere aspecten moeten in het geheel worden doorlopen en beoordeeld. Dit wordt vervolgens vergeleken met de situatie dat de huidige pensioenregeling ongewijzigd zou zijn voortgezet onder het huidige FTK. Evenwichtigheid is hierbij een belangrijk onderdeel. Daarbij kijkt het pensioenfonds niet alleen naar de transitie van FTK naar Wtp, maar ook naar de evenwichtigheid daarvoor en daarna.

.....

Huidige wereld (FTK)

De huidige wereld betreft de wereld onder het (huidige) FTK. Ook in het huidige FTK is sprake van evenwichtige belangenafweging. Zo wordt door het pensioenfonds bij elke besluitvorming expliciet ingegaan op de evenwichtigheid van het besluit en worden de (gevolgen voor de) belangen van alle deelnemersgroepen meegewogen in de besluitvorming. Het uitgangspunt op het moment van de transitie naar de Wtp is dan ook, dat het verleden (onder FTK) als evenwichtig wordt beschouwd.

De transitie (van FTK naar Wtp)

Bij de transitie van FTK naar Wtp wordt de evenwichtigheid in zijn geheel beoordeeld. Dit komt neer op het toetsen van de evenwichtigheid op het gebied van invaren (en dus de verdeling volgens de voorrangsregels van het fondsvermogen), de transitiedoelstellingen van het pensioenfonds en rekening houdend met het transitieplan van het AVO; is hetgeen het pensioenfonds voor ogen heeft ook evenwichtig voor alle belanghebbenden. Dit betreft de evenwichtigheidsbeoordeling waarop in dit Implementatieplan expliciet wordt ingegaan.

Nieuwe wereld (Wtp)

Zodra de transitie heeft plaatsgevonden en de SPR onder de Wtp (na transitie) van start is gegaan, is het solidariteitsbeleid met de solidariteitsreserve het enige instrument dat (evenwichtig) kan worden ingezet binnen de SPR (zie hiervoor ook paragraaf 4.2.5). Om te kunnen beoordelen of de SPR ook dan evenwichtig is, dient na het moment van transitie de werking van de solidariteitsreserve blijvend (periodiek) geïsoleerd te worden getoetst.

Evenwichtigheidsmatrix

Toetsing op evenwichtigheid van *De transitie (van FTK naar Wtp)*, ofwel van invaren en het verdelen van het fondsvermogen conform de (transitie)doelstellingen van het pensioenfonds en de beoogde vulling/inzet van de voorrangsregels, waar in dit implementatieplan op wordt ingegaan, wordt door het pensioenfonds gedaan op basis van een kwantitatieve toetsing en een kwalitatieve toetsing.

Om de kwantitatieve uitkomsten te kunnen beoordelen op het gebied van evenwichtigheid worden de resultaten vertaald naar een evenwichtigheidsmatrix waarin de verschillende maatstaven worden weergegeven in combinatie met de groepen van belanghebbenden. Daarbij gaat het pensioenfonds uit van berekeningen op het gehele deelnemersbestand.

Evenwichtigheidsmatrix:

Maatstaven	Belangengroepen	ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DLNMRS	GEPENSIO- NEERDEN
MINIMALE STARTDEKKINGSGRAAD						
MVEV, OR, SR, compensatie en benodigde voorzieningen bij transitie gevuld						
Elke deelnemer ontvangt ten minste zijn/haar technische voorziening						
DELTA NETTO PROFIJT						
<u>Delta netto-profijs</u> uitkomsten vallen binnen gestelde grenzen						
PENSIOENVERWACHTINGEN						
Mediaanuitkomsten <u>pensioenverwachtingen</u> SPR binnen gestelde grenzen						
5 ^{de} percentiel uitkomsten <u>pensioenverwachtingen</u> SPR binnen gestelde grenzen						
95 ^{ste} percentiel uitkomsten <u>pensioenverwachtingen</u> SPR binnen gestelde grenzen						
KANS OP VERLAGING						
De kans op verlaging voor gepensioneerd eerste vijf jaar na transitie kleiner dan 0,25%						

.....

Het pensioenfonds heeft bij de beoordeling de volgende waardering toegepast:

- **Minimale startdekkingsgraad.** Er dient sprake te zijn van een minimale hoogte van de actuele dekkingsgraad op het moment van de transitie. Dit is een “must have”. Wanneer de actuele dekkingsgraad bij de transitie niet dit minimale niveau heeft, zal er overleg zijn tussen het pensioenfonds en het AVO;
- **Delta Netto profijt.** In de beoordelingen is gekeken naar het procentuele verschil tussen de uitkomsten van netto profijt van enerzijds het FTK (huidige wereld) en anderzijds de Wtp (nieuwe wereld), ofwel het delta netto profijt. In de maatstaf (delta) netto profijt zijn alle scenario's gewogen en leiden tot één waarde. Het pensioenfonds stelt dat het netto profijt moet passen binnen de gestelde bandbreedtes. Wanneer dit niet het geval is, zal de herverdeling van het fondsvermogen (de laatste stap van de verdeling van het fondsvermogen) worden ingezet om dit te bereiken;
- **Pensioenverwachting.** In de beoordelingen is gekeken naar het procentuele verschil tussen de uitkomsten van de gewogen vervangingsratio van enerzijds het FTK (huidige wereld) en anderzijds de Wtp (nieuwe wereld). Dit wordt gedaan voor de mediaan, het 'slechtweer'-scenario en het 'goedweer'-scenario. Het pensioenfonds stelt dat de gewogen vervangingsratio in de mediaan moet passen binnen de gestelde bandbreedtes. Wanneer dit niet het geval is, zal de herverdeling van het fondsvermogen (de laatste stap van de verdeling van het fondsvermogen) worden ingezet om dit te bereiken;
- **Kans op verlaging.** Het genoemde percentage van 0,25% is een streefniveau. De uitkomsten hiervan zijn niet leidend voor een beslissing over bijvoorbeeld de herverdeling, maar geldt als een aanvullende, richtinggevende maatstaf.

In de evenwichtigheidsmatrix worden in de conclusie de volgende ‘type’ beoordelingen onderscheiden (legenda):

	Voldoet aan de doelstelling
	Voldoet primair niet aan de doelstelling, maar door inzet herverdeling fondsvermogen wel
☑	Voldoet niet aan de doelstelling, maar is geaccepteerd door beperkte afwijking
	Voldoet primair niet aan de doelstelling, maar: • een overschrijding van de bovengrens door <u>alle</u> deelnemersgroepen, wordt geaccepteerd • voor overschrijding van de ondergrens wordt inzet herverdeling fondsvermogen overwogen
	Niet van toepassing

De conclusies van het bestuur van het pensioenfonds zijn als volgt samen te vatten.

Kwantitatieve toetsing:

De berekeningen en analyses van de kwantitatieve toetsing zijn uitgevoerd voor de genoemde belanghebbenden en vertaald naar de evenwichtigheidsmatrix voor de volgende startdekkingsgraden³:

- De minimale startdekkingsgraad waarmee de pensioenvermogens en de vereiste reserves en voorzieningen kunnen worden gealloceerd (109,6% bij de laatste berekeningen);
- De 'huidige' startdekkingsgraad (126,2% per 30 september 2024);
- De maximale startdekkingsgraad (140,0%).

De analyses en conclusies van de beoordeling van de uitkomsten resulteren in het volgende overzicht:

³ De genoemde percentages van de minimale startdekkingsgraad en de 'huidige' dekkingsgraad zijn in de afgelopen jaren bij de berekeningen af en toe gewijzigd als gevolg van update van gegevens dan wel voortschrijdend inzicht.

Maatstaven	Belangengroepen	Lagere startdekkingsgraad (110%)					Startdekkingsgraad (126,2%)					Hogere startdekkingsgraad (140%)				
		ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DINMIRS	GEPENSIO-NEERDEN	ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DINMIRS	GEPENSIO-NEERDEN	ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DINMIRS	GEPENSIO-NEERDEN
MINIMALE STARTDEKKINGSGRAAD																
MVEV, OR, SR, compensatie en benodigde voorzieningen bij transitie gevuld																
Elke deelnemer ontvangt ten minste zijn/haar technische voorziening																
DELTA NETTO PROFIJT																
Delta netto <u>profijt</u> uitkomsten vallen binnen gestelde grenzen																✓
PENSIOENVERWACHTINGEN																
Mediaanuitkomsten <u>pensioenverwachtingen</u> SPR binnen gestelde grenzen									✓						✓	✓
5 ^{de} percentiel uitkomsten <u>pensioenverwachtingen</u> SPR binnen gestelde grenzen																
95 ^{de} percentiel uitkomsten <u>pensioenverwachtingen</u> SPR binnen gestelde grenzen															✓	
KANS OP VERLAGING																
De kans op verlaging voor gepensioneerden eerste vijf jaar na transitie kleiner dan 0,25%						✓										

Naar aanleiding van de resultaten van deze beoordeling uit de evenwichtigheidsmatrix op basis van de verschillende startdekkingsgraden heeft het bestuur de volgende conclusies getrokken.

Minimale startdekkingsgraad: Bij het uitgangspunt van een minimale hoogte van de dekkingsgraad, waarbij de persoonlijke pensioenvermogens en de noodzakelijke reserves en voorzieningen kunnen worden gevuld, concludeert het bestuur dat wordt voldaan aan deze doelstellingen.

Delta netto profijt: Bij de hoge startdekkingsgraad van 140% vallen de delta netto profijt resultaten niet helemaal binnen de gestelde bandbreedtes. Dit geldt voor de jongere actieve deelnemers (27 tot en met 34 jaar). Voor deze groep wordt dit verholpen door de inzet van de 'herverdeling van het fondsvermogen' (stap 7 van de voorrangsregels). Ook geldt dat de jongste gepensioneerden (nabestaanden van 42 jaar) iets boven de bovengrens uit komen (15,2%). Dit verschil is zo marginaal dat het bestuur concludeert dat er geen onevenredig nadeel ontstaat en daarmee acceptabel is.

Het bestuur beoordeelt derhalve met betrekking tot de maatstaf netto profijt dat er geen onevenwichtig nadeel of voordeel bestaat voor een bepaalde groep dan wel groepen belanghebbenden.

Pensioenverwachting (gewogen vervangingsratio). Bij de verschillende startdekkingsgraden is bij de mediane en pessimistische uitkomsten te zien dat voor de jongere actieve deelnemers (ongeveer tussen de leeftijd van 31 tot en met 36 jaar) het niveau net iets onder de ondergrens ligt. Voor deze groep wordt dit verholpen door de inzet van de 'herverdeling van het fondsvermogen' (stap 7 van de voorrangsregels). Voor enkele leeftijdscohorten van de gewezen deelnemers, de jongste gepensioneerden en oudere gepensioneerden geldt dat het resultaat in enkele scenario's (mediaan, pessimistisch of optimistisch) net boven de bandbreedte uitkomt. Het bestuur accepteert dit, omdat dit slechts zeer marginale overschrijdingen van de grenzen betreffen.

Het bestuur oordeelt dan ook dat er met inachtneming van de inzet van de herverdeling van het fondsvermogen sprake is van een evenwichtige transitie voor de onderscheiden groepen belanghebbenden.

Kans op verlaging. Het bestuur constateert dat de kans op een verlaging voor gepensioneerden in de eerste 5 jaar na transitie laag is (rond de gestelde grens van 0,25%) en ziet daarom geen aanleiding om op basis hiervan aanpassingen te maken

Daarnaast is er een analyse gemaakt van andere economische omstandigheden door de berekeningen uit te voeren met verschillende renteniveaus ten opzichte van het basisscenario (gebaseerd op de DNB-renteterminstructuur per 30 september 2024 en een startdekkingsgraad van 126,2%):

- **Lagere rente:** 2%-punt daling t.o.v. het basisscenario;
- **Hogere rente:** 2%-punt stijging t.o.v. het basisscenario.

.....

De analyses en conclusies van de beoordeling van de uitkomsten resulteren in het volgende overzicht:

Belangengroepen	Lagere rente (2%-punt lager)					Startdekkingsgraad = 126,2%, rente 30-9-2024					Hogere rente (2%-punt hoger)				
	ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DLNMRS	GEPENSIO-NEERDEN	ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DLNMRS	GEPENSIO-NEERDEN	ACTIEF (tot 36)	ACTIEF (36-45)	ACTIEF (45+)	GEWEZEN DLNMRS	GEPENSIO-NEERDEN
MINIMALE STARTDEKKINGSGRAAD															
MVEV, OR, SR, compensatie en benodigde voorzieningen bij transitie gevuld															
Eike deelnemer ontvangt ten minste zijn/haar technische voorziening															
DELTA NETTO PROFIT															
Delta netto-profit uitkomsten vallen binnen gestelde grenzen											✓				
PENSIOENVERWACHTINGEN															
Mediaanuitkomsten pensioenverwachtingen SPR binnen gestelde grenzen									✓				✓		✓
5 ^{de} percentiel uitkomsten pensioenverwachtingen SPR binnen gestelde grenzen					✓										
95 ^{de} percentiel uitkomsten pensioenverwachtingen SPR binnen gestelde grenzen					✓						✓				
KANS OP VERLAGING															
De kans op verlaging voor gepensioneerd eerste vijf jaar na transitie kleiner dan 0,25%															✓

Naar aanleiding van de resultaten van deze beoordeling uit de evenwichtigheidsmatrix op basis van de verschillende rentestanden heeft het bestuur de volgende conclusies getrokken.

Minimale startdekkingsgraad. Bij het uitgangspunt van een minimale hoogte van de dekkingsgraad, waarbij de persoonlijke pensioenvermogens en de noodzakelijke reserves en voorzieningen kunnen worden gevuld, concludeert het bestuur dat wordt voldaan aan deze doelstellingen.

Delta netto profijt. Bij een lagere rente worden voor alle deelnemersgroepen en bijna alle leeftijdscohorten de bovengrenzen overschreden. Omdat de overschrijding voor alle groepen belanghebbenden geldt, oordeelt het bestuur dat er geen onevenwichtig nadeel bestaat voor een bepaalde groep belanghebbenden. Bij een hogere rente overschrijden de uitkomsten voor de actieven tot leeftijd 28 jaar in beperkte mate de bovengrens. Het bestuur accepteert dit, omdat dit slechts zeer marginale overschrijdingen van de grenzen betreffen. Voor de gewezen deelnemers is er een grote negatieve impact op de uitkomsten (tegengesteld aan die bij een lage rente). Het bestuur overweegt dit te verhelpen door een uitbreiding van de inzet van de 'herverdeling van het fondsvermogen' (stap 7 van de voorrangsregels) indien deze situatie zich bij transitie daadwerkelijk voordoet.

Afgezien van deze laatste constatering oordeelt het bestuur dat er geen onevenwichtig nadeel of voordeel bestaat voor of tussen de overige groepen belanghebbenden.

Pensioenverwachting (gewogen vervangingsratio). Bij de verschillende renteniveaus is in enkele scenario's (mediaan, pessimistische of optimistische) sprake van overschrijdingen van de boven- of ondergrens. Wat het overschrijdingen van de bovengrens betreft, accepteert het bestuur de uitkomsten om onevenwichtige benadeling te voorkomen. Overschrijdingen van de ondergrens zijn of marginaal, waardoor geen aanvullende maatregelen nodig zijn, of worden opgelost door inzet van het instrument van herverdeling (voor de actieven tussen de leeftijd van 26 tot en met 36 jaar). Voor de overschrijding van de ondergrens door slapers overweegt het bestuur eveneens een uitbreiding van de inzet van de 'herverdeling van het fondsvermogen' (stap 7 van de voorrangsregels), indien deze situatie zich bij transitie daadwerkelijk voordoet.

Afgezien van deze laatste constatering oordeelt het bestuur dat er met inachtneming van de inzet van de herverdeling van het fondsvermogen geen sprake is van een onevenredig voordeel of nadeel voor de belanghebbenden.

Kans op verlaging. Het bestuur constateert dat de kans op een verlaging voor gepensioneerd in de eerste 5 jaar na transitie laag is bij een lagere en een hogere rente (respectievelijk onder en rond de gestelde grens van 0,25%) en ziet daarom geen aanleiding om op basis hiervan aanpassingen te maken.

.....

De overall conclusie van het bestuur van het pensioenfonds is dat de kwantitatieve toetsing met inachtneming van de belangen van alle stakeholders, de kaders van de nieuwe pensioenregeling (SPR) en de in dit implementatieplan benoemde omzetting van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, de transitie als geheel als evenwichtig wordt beschouwd.

Kwalitatieve toetsing:

Binnen de besprekingen van de evenwichtigheid van de transitie zijn alle onderscheiden belanghebbenden nadrukkelijk aan de orde gekomen. Het bestuur heeft ter onderbouwing van de gewenste acties (binnen de mogelijkheden van wet- en regelgeving) gekeken naar de kwantitatieve gevolgen en is dan ook van mening dat alle deelnemers zich vertegenwoordigd kunnen voelen in de uitkomsten van de evenwichtigheidsbeoordeling:

- **Gepensioneerde deelnemers.** Het niveau van de vervangingsratio's en het netto profijt is positief en in verhouding met de overige deelnemers goed. Een belangrijk aspect is de startdekkingsgraad: hoe hoger deze is, hoe beter de resultaten voor de gepensioneerden. Een tweede belangrijk aspect is de initiële vulling van de SR. Deze is zodanig dat de kans op (en de omvang van) een mogelijke verlaging van het uitkeringsniveau klein is.
- **Gewezen deelnemers.** Deze groep deelnemers heeft hoge verwachtingswaarden, maar ook meer spreiding van de resultaten. Dit is inherent aan het nieuwe pensioensysteem.
- **Oudere actieve deelnemers.** Door de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek wordt tegemoet gekomen specifiek aan deze groep voor het gemis aan opbouw. Het niveau van de vervangingsratio's en het netto profijt is positief en zit aan de bovenkant van de bandbreedte. Mocht er een herverdeling nodig zijn vlak voor de feitelijke transitie, dan zal een deel (maximaal 0,5%) van het aan deze groep toe te delen resterende vermogen worden gebruikt om bestaande onevenwichtigheid bij jonger actieve deelnemers weg te nemen.
- **Jongere actieve deelnemers.** Er is specifiek stilgestaan bij de relatieve onevenwichtigheden voor deze groep. Het gebruiken van het herverdelingsinstrument is een effectieve en passende oplossing voor deze groep ten aanzien van de evenwichtigheid.

Het bestuur meent dat alle belangengroepen zijn gewogen binnen de scope van de evenwichtigheidsbeoordeling bij het invaren. In dit document zijn de kwalitatieve en kwantitatieve onderbouwingen weergegeven. De kwalitatieve toetsing is door het bestuur van het pensioenfonds beoordeeld en wordt als evenwichtig beschouwd.

Totale beoordeling

Op basis van de kwalitatieve en kwantitatieve beoordelingscriteria is het bestuur van oordeel dat met de gekozen inrichting van de financiële opzet, de transitiedoelstellingen en de vastgestelde verdeling van het fondsvermogen (met voorangsregels) een evenwichtige transitie kan worden bewerkstelligd.

Voor alle onderliggende (berekenings)resultaten, de verschillende onderzochte varianten (inclusief argumentatie en diepere toelichting op gemaakte of juist niet-gemaakte keuzes wordt verwezen naar de verantwoordingsdocumenten "Invaren en verdeling fondsvermogen", "Financiële opzet" en "Berekeningen".

4.2.11 Beschrijving en onderbouwing evenwichtigheid invaardeckingsgraad

Volgens het transitieplan van het AVO hoeft er bij een startdeckingsgraad van 101,0%⁴ niet te worden gekort op de pensioenvermogens van de individuele deelnemers en kan worden voldaan aan het wettelijke minimum aan reserves (MVEV + OR). Er is dan voldaan aan de eerste twee stappen van de voorrangsregels. Er is in dit scenario geen vermogen om de solidariteitsreserve te vullen (met vaker en grotere kortingen in de eerste jaren tot gevolg) of te compenseren voor het vervallen van de doorsneesystematiek. In het transitieplan van het AVO is aangegeven dat er een voorkeur is om de transitie uit te stellen wanneer de eerste twee stappen van de voorrangsregels niet volledig uitgevoerd kunnen worden.

Verder is in het transitieplan van het AVO aangegeven dat er overleg plaats dient te vinden over het uitvoeren of uitstellen van de transitie wanneer de stappen 3 tot en met 5 niet volledig gerealiseerd kunnen worden. Daarmee kunnen het MVEV, de OR, de solidariteitsreserve (basis + extra) en de compensatie (doorsneesystematiek) worden bekostigd. Volgens het transitieplan is daar sprake van bij een startdeckingsgraad van 107,2%.

De bandbreedte voor de startdeckingsgraad waarbinnen de transitie zonder verder overleg wordt uitgevoerd, is door het AVO daarmee in het transitieplan vastgelegd tussen de 107,2% en de 140%.

Het pensioenfonds heeft de evenwichtigheid beoordeeld bij verschillende startdeckingsgraden die aansluiten bij de bandbreedte zoals aangegeven door het AVO in het transitieplan.

De startdeckingsgraad van 109,6% is erop gebaseerd dat daarmee het MVEV, de OR, de solidariteitsreserve (basis + extra) en de compensatie (doorsneesystematiek) kunnen worden bekostigd, de stappen 1 tot en met 5 van de voorrangsregels. Van herverdeling van het fondsvermogen is dan geen sprake. Het bestuur van het pensioenfonds heeft dit scenario als evenwichtig beoordeeld, maar dit is de ondergrens waarbij de transitie nog als evenwichtig wordt beschouwd.

Het basisscenario vanuit de startdeckingsgraad van 126,2% is door het bestuur eveneens beoordeeld en wordt als evenwichtig beschouwd.

Voor de maximum startdeckingsgraad van 140% zijn dezelfde berekeningen doorgevoerd en heeft een toetsing van de evenwichtigheid plaatsgevonden. Ook hier geldt dat het bestuur de transitie, het invaren en het verdelen van het fondsvermogen volgens de gekozen (transitie)doelstellingen en maatstaven van het pensioenfonds als evenwichtig heeft beoordeeld.

Het pensioenfonds heeft vastgesteld dat bij een startdeckingsgraad hoger dan 140% de berekeningsuitkomsten laten zien dat de transitie niet meer voldoende evenwichtig kan worden uitgevoerd.

⁴ De genoemde percentages uit het transitieplan van het AVO zijn veelal gebaseerd op 'oudere' berekeningen; in de afgelopen jaren zijn de berekeningen af en toe gewijzigd als gevolg van update van gegevens dan wel voortschrijdend inzicht.

5 Transitie-FTK en overbruggingsplan

5.1 Besluitvormingsproces toepassen transitie FTK

Het besluitvormingsproces ten aanzien van transitie-FTK was als volgt:

Tabel 5.1: Proces besluitvorming transitie-FTK

Beschrijving	Datum
1. Eerste bespreking in bestuur	04-04-2024
2. Besluit AB tot toepassing transitie-FTK en tot verlenen van mandaat aan de UB voor opvragen en verwerken opinies SFH's en advies VO	23-05-2024
<u>Sleutelfuncties</u>	
3. Informatie verzonden (presentatie AB en overbruggingsplan)	30-05-2024
4. Opinie SFH Risicobeheer	10-06-2024
5. Opinie SFH Actuariële zaken	12-06-2024
<u>Verantwoordingsorgaan</u>	
6. Informatie verzonden (presentatie AB en overbruggingsplan)	30-05-2024
7. 1 ^e bespreking adviesaanvraag VO samen met UB	06-06-2024
8. 2 ^e bespreking adviesaanvraag VO samen met UB	17-06-2024
9. Positief advies VO	20-06-2024
10. Indiening overbruggingsplan bij DNB	25-05-2024
11. Beschikking DNB met instemming overbruggingsplan	21-08-2024

Toelichting

In de bestuursvergadering van 4 april 2024 heeft het bestuur een eerste discussie gevoerd over het al dan niet toepassen van het transitie-FTK voor de indexatie(s) vanaf 1 januari 2025. Bij deze bespreking heeft het bestuur de UB het mandaat gegeven om de voorbereidingen voor het transitie-FTK alvast op te starten om tot tijdige besluitvorming en indiening bij DNB te komen.

In de bestuursvergadering van 23 mei 2024 heeft het bestuur een principe besluit genomen tot toepassing van het transitie-FTK voor de indexatie(s) vanaf 1 januari 2025. Daarbij gold het voorbehoud dat uit de verdere uitwerking van het overbruggingsplan en de opinies van de sleutelfuncties geen aspecten naar voren mochten komen die een materieel effect hadden op de voorliggende documentatie. Het bestuur heeft de UB gemandateerd om binnen voornoemde randvoorwaarden onder andere het overbruggingsplan verder uit te werken, het gewijzigde indexatiebeleid in de ABTN te verwerken, risico-opinies op te vragen bij de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel en het overbruggingsplan voor advies voor te leggen aan het VO. Toen aan al deze voorwaarden was voldaan, is het overbruggingsplan ingediend bij DNB.

Sleutelfunctiehouders

Op 30 mei 2024 is het overbruggingsplan samen met de presentatie uit de bestuursvergadering van 23 mei jl. voorgelegd aan de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel, met het verzoek om hierbij een risico-opinie af te geven.

.....

De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft vervolgens op 10 juni 2024 een risico-opinie afgegeven, waarbij hij aangeeft zich te kunnen vinden in de inhoud. Hij heeft enkele vragen gesteld, welke door de UB zijn beantwoord. De opinie van de sleutelfunctie actuariael is op 12 juni 2024 ontvangen. Beide opinies hebben niet geleid tot wijzigingen in het overbruggingsplan.

Verantwoordingsorgaan

Op 30 mei 2024 is de adviesaanvraag over het overbruggingsplan, samen met de presentatie uit de bestuursvergadering van 23 mei jl., voorgelegd aan het VO.

In de VO-vergadering van 6 juni 2024 hebben de VO-leden de adviesaanvraag voor de eerste keer besproken met één van de UB. Op 17 juni 2024 heeft een delegatie van het VO opnieuw gesproken met één van de UB. Het VO heeft op 20 juni 2024 een positief advies afgegeven over het overbruggingsplan.

AVO

Na ontvangst van het positieve advies van het VO is het AVO geïnformeerd over het besluit van het bestuur tot toepassing van het transitie-FTK.

DNB

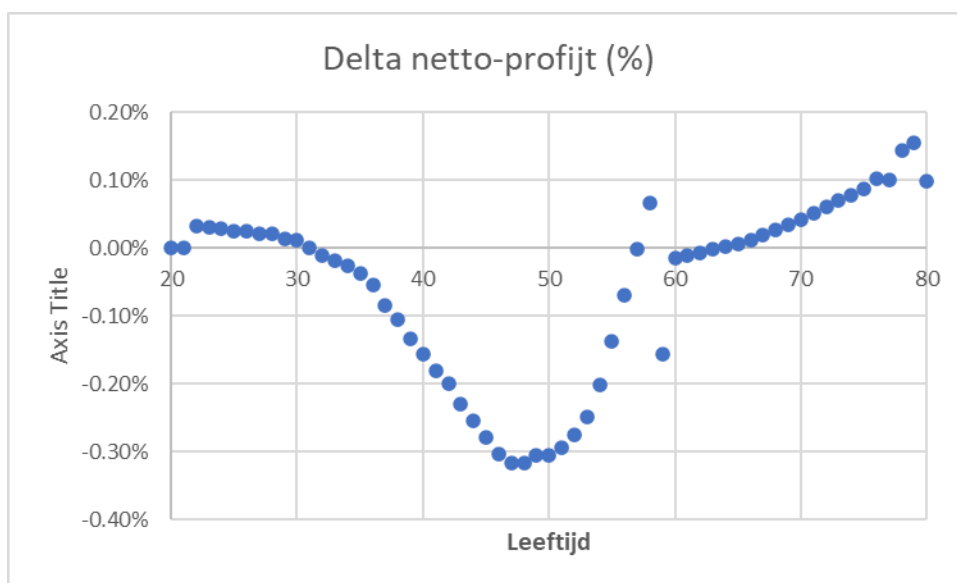
Op 25 juni 2024 is het overbruggingsplan (inclusief de gewijzigde ABTN) bij DNB ingediend. Op 23 juli 2024 heeft DNB enkele vragen over het overbruggingsplan gesteld aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft deze op 30 juli 2024 beantwoord. DNB heeft op 21 augustus 2024 per brief aangegeven in te stemmen met het overbruggingsplan.

Communicatie

Op 2 juli 2024 zijn de deelnemers geïnformeerd over het overbruggingsplan en wat dit precies betekent voor de pensioenen.

5.2 Effecten van transitie FTK en invloed op besluitvorming transitie

De toetsing van de impact op de evenwichtigheid (generatie-effecten) van de toepassing van het transitie-FTK is wettelijk verplicht en dient plaats te vinden met behulp van een netto-profijs berekening. In het volgende plaatje worden deze generatie-effecten, in de vorm van delta netto-profijs, weergegeven.

Uit deze resultaten blijkt dat de pensioengerechtigde deelnemers het meest profiteren van het transitie-FTK, vanwege hogere indexatie. De positieve waardering hiervan is hoger dan de negatieve waardering die er is voor de hogere kans op korten.

Voor de meeste actieven is de toepassing van het transitie-FTK niet voordelig: zij profiteren wel van de hogere indexatie, maar daar staat meer onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van pensioen tegenover. De getoonde effecten zijn echter zeer laag. De herverdelingseffecten zijn beperkt.

Het bestuur heeft op basis van deze berekeningsresultaten geconcludeerd dat er geen onevenwichtig nadeel of voordeel ontstaat voor bepaalde groepen wanneer het transitie-FTK wordt toegepast. Het bestuur heeft dan ook vastgesteld dat de toepassing van het transitie-FTK niet resulteert in een aanpassing op de verdeling van het fondsvermogen bij invaren.

5.3 Beschrijving en onderbouwing evenwichtigheid indexatiebeleid.

Het pensioenfonds heeft een dekkingsgraad van naar verwachting 109,6%% bij invaren nodig om de benodigde reserves (MVEV, OR, gewenst startniveau SR) en de benodigde compensatie te kunnen financieren. Op het moment van besluit tot toepassing van het transitie-FTK lag de dekkingsgraad ruim daarboven. Het pensioenfonds heeft berekend dat de kans dat het gewenste dekkingsgraadniveau niet wordt gehaald laag is. Nadat binnen de bandbreedtes van het strategisch beleggingsbeleid de strategische rente-afdekking van het pensioenfonds is verhoogd naar 85%, is deze kans nog verder beperkt.

Het indexatiebeleid onder het transitie-FTK is zo opgesteld dat de benodigde dekkingsgraad zo goed mogelijk beschermd wordt. Pas bij een dekkingsgraad die boven de 115% ligt zal volledig geïndexeerd worden en boven de TBI grens is er ook sprake van inhaalindexatie.

Het bestuur heeft het indexatiebeleid door laten rekenen en daaruit bleek dat de ruimte voor extra indexatie in het belang van de deelnemers is. Uit de eerder genoemde netto-profijtberekeningen bleek ook dat de generatie-effecten beperkt zijn. Daarnaast kan het niet toepassen van het transitie-FTK leiden tot reputatierisico, omdat indexatieruimte niet wordt benut. Ook de consistentie van beleid is van belang. Omdat inmiddels uitgegaan wordt van invaren bij transitie en daarmee ook de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten onder het Wtp-regime worden gebracht en inmiddels ook meer zekerheid bestaat dat de transitie zijn beslag krijgt, is het belang van borging van een dekkingsgraad op tenminste VEV-niveau (nFTK kader) voor de korte periode tot transitie minder relevant geworden.

Het bestuur dient nog een besluit te nemen over of het ook per 1 januari 2026 wil indexeren, vlak voor het transitiemoment, of dat dit niet aan de orde zal zijn.

6 Transitieplan (in hoofdlijnen)

Het transitieplan is opgesteld door het AVO.

Het pensioenfonds heeft op 4 juli 2024 het definitieve transitieplan ontvangen. In paragraaf 6.1 wordt het proces van de totstandkoming van het transitieplan toegelicht. Met de ontvangst van het transitieplan is ook het verzoek tot invaren en opdrachtaanvaarding ontvangen. Ten aanzien van de opdrachtaanvaarding toetst het pensioenfonds het transitieplan op de volgende aspecten:

- Toets op doelstellingen en beleidsuitgangspunten (paragraaf 6.2).
- Toets op evenwichtigheid (paragraaf 6.2).
- Toets op beheerste en integere bedrijfsvoering (paragraaf 6.3).
- Toets op relevante wet- en regelgeving (paragraaf 6.4).

Deze onderdelen worden in de opdrachtaanvaarding/bevestiging volledig uitgewerkt. In dit hoofdstuk komen deze onderdelen ook aan de orde. In de paragrafen 6.5 en 6.6 wordt stilgestaan bij de afwijkingen van het implementatieplan ten opzichte van het transitieplan respectievelijk de financiële grenzen.

6.1 Besluitvormingsproces Transitieplan

Het transitieplan is opgesteld door arbeidsvoorwaardelijke partijen. In hoofdstuk 1 zijn de projectorganisatie en alle betrokken partijen weergegeven.

De besluitvorming in het arbeidsvoorwaardelijk overleg is voorbereid door het TTO. Daarbij zijn vergelijkbare modellen gehanteerd als bij andere pensioenfondsen in Nederland. Daarnaast heeft periodiek overleg plaatsgevonden tussen arbeidsvoorwaardelijke partijen en de uitvoerend bestuurders van het pensioenfondsbestuur om toe te zien op onderlinge afhankelijkheden en voortgang van besluitvorming zowel aan de kant van de arbeidsvoorwaardelijke partijen als het pensioenfondsbestuur.

Het hoorrecht van verenigingen van gewezen of pensioengerechtigde deelnemers aan het pensioenfonds staat beschreven in art 150g PW. Vanaf augustus 2022 hebben sessies plaatsgevonden tussen arbeidsvoorwaardelijke partijen en vertegenwoordiging van de VOC-KLM. De VOC-KLM voldoet aan de vereisten van art 44a uit het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling en is in de gelegenheid gesteld een oordeel uit te spreken over het transitieplan in de periode april/mei 2024.

De achterbanraadpleging in de vorm van raadpleging van de leden van vakbonden heeft plaatsgevonden in de periode juni – begin juli 2024.

Met het oog op de benodigde voorbereidingen door het pensioenfonds was het nodig dat het transitieplan tijdig werd afgerond, doch wettelijk gezien uiterlijk voor 1 januari 2025 (art 43a Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling). De arbeidsvoorwaardelijke partijen hebben op 4 juli 2024 het transitieplan definitief vastgesteld en ondertekend. In het transitieplan is aan het pensioenfonds een verzoek gedaan tot uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en invaren. Het transitieplan is daarbij een informatiebron voor het pensioenfonds.

Het AVO heeft in het transitieplan benadrukt dat indien er rondom de opdrachtaanvaarding door het pensioenfonds nader overleg nodig of wenselijk is om de in het transitieplan geformuleerde doelstellingen te bereiken en de gezamenlijke geambieerde transitiedatum van 1 januari 2026 te kunnen realiseren, zij hiervoor te allen tijde beschikbaar waren.

De toetsing van de evenwichtigheid door het pensioenfonds, die heeft plaatsgevonden in de periode van juni tot en met november 2024, heeft ertoe geleid dat er op slechts enkele punten nadere afstemming is geweest over wat in het transitieplan is opgenomen. Tevens is naar aanleiding van een aantal aanvullende vereisten van DNB omtrent het vaststellen van bandbreedtes voor de kwantitatieve

.....

evenwichtigheidsuitkomsten een aanvulling nodig geweest door het AVO op het transitieplan. De wijzigingen en aanvullingen zijn door het AVO eind 2024 vastgelegd in een Addendum bij het transitieplan.

Het transitieplan met bijbehorend Addendum is opgenomen als bijlage.

6.2 Evenwichtigheid Transitieplan

Zoals aangegeven trokken het AVO en het pensioenfonds samen op voor zowel de procesmatige als de inhoudelijke kant van de gehele transitie, met daarbij ook voor de eigen verantwoordelijkheid. Het pensioenfonds is vanaf een vroeg stadium door het AVO op de hoogte gehouden van het besluitvormingsproces voor de aangepaste pensioenregeling. Daarbij is het pensioenfonds, mede met ondersteuning van de uitvoerder van de pensioenadministratie (BSG), behulpzaam geweest bij de analyses van het AVO. Deze analyses heeft het pensioenfonds mede betrokken in de (eigen) besluitvorming over de evenwichtigheid van de maatregelen uit het transitieplan.

Het pensioenfonds heeft de evenwichtigheid van het transitieplan getoetst aan de hand van netto-profit berekeningen, vervangingsratio, pensioenverwachtingen en een aantal (eigen) vastgestelde maatstaven, zoals beschreven in hoofdstuk 4.2.9 van dit implementatieplan. De (kwalitatieve en kwantitatieve) beoordeling van de evenwichtigheid is uitgebreid aan bod gekomen in hoofdstuk 4.2.10 van dit implementatieplan.

6.2.1 Betrokkenheid fondsgremia

Intern toezicht

Het pensioenfonds kent een omgekeerd gemengd model. De NUB houden (intern) toezicht op het bestuur en daarmee ook op de uitvoering van het Wtp project. Dit doen zij zowel via het algemene toezicht als via specifieke toezichtthema's die betrekking hadden op de Wtp. Daarnaast zijn zij in hun rol als algemeen bestuurder medeverantwoordelijk voor de besluitvorming rondom de Wtp. De NUB hebben in maart 2025 een oordeel afgegeven over het Wtp-traject. Het intern toezicht is positief over het doorlopen traject en het oordeel bevat dan ook geen specifieke aanbevelingen voor het bestuur.

Sleutelfunctiehouders

De sleutelfunctiehouders en -vervullers zijn in een vroeg stadium betrokken geweest bij het gehele besluitvormingsproces en hebben ruimschoots de mogelijkheid gehad risico-opinies af te geven op de voor hen relevante onderwerpen. De bevindingen en aanbevelingen uit deze opinies zijn meegenomen bij de besluitvorming door het bestuur van het pensioenfonds.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan is eveneens in een vroeg stadium meegenomen in het gehele besluitvormingsproces (voor toelichting op het besluitvormingsproces, zie hoofdstuk 1 van dit implementatieplan). Dit heeft geleid tot een positief advies van het verantwoordingsorgaan over het invaarbepaalt en de verdeling van het onverdeeld vermogen. Dit besluit is unaniem binnen alle geledingen van het Verantwoordingsorgaan genomen.

6.3 Uitvoerbaarheid Transitieplan

De uitvoeringsorganisatie BSG is vanaf het begin betrokken bij het besluitvormingsproces van het pensioenfonds en heeft voortdurend de uitvoerbaarheid onderzocht en geïnventariseerd welke aanpassingen in de IT-systemen en de administratieve processen benodigd zijn voor uitvoering van de aangepaste regeling volgens het transitieplan en voor de transitie ernaartoe in brede zin.

BSG heeft een PDC (Product Diensten Catalogus) ontwikkeld en op basis hiervan worden alle systemen en processen ingericht voor de regelingen die onder de Wtp vallen. Voor zover de

.....

bepalingen van het transitieplan binnen de mogelijkheden van de PDC vallen, is er sprake van 'standaard werk'. Is dit niet het geval, dan is er sprake van 'maatwerk'.

Na het vaststellen van het definitieve transitieplan heeft BSG een integrale inventarisatie gedaan en vastgesteld of er sprake was van 'maatwerk' binnen de voorgestelde regeling. Vervolgens is besproken hoe er met het 'maatwerk' dient te worden omgegaan. Dit heeft in goed overleg tussen het pensioenfonds, het AVO en BSG plaatsgevonden.

Uiteindelijk is door BSG aangegeven de regeling te kunnen uitvoeren zoals vastgesteld in het transitieplan, inclusief de gemaakte afspraken rondom het 'maatwerk'. Hiertoe heeft BSG een Inrichtingsstappenplan opgesteld waarin een beschrijving van alle relevante stappen zoals planning en mijlpalen is opgenomen.

Betrokkenheid fondsgremia

Het Verantwoordingsorgaan, de sleutelfunctiehouders en het AVO zijn nauw aangesloten geweest bij de ontwikkelingen op het gebied van de uitvoerbaarheid.

6.4 Conformiteit Transitieplan met wettelijke vereisten

Het pensioenfonds heeft het transitieplan en dit implementatieplan getoetst aan de wettelijke eisen en lagere regelgeving, zoals aan de bepalingen van de Pensioenwet en andere onderdelen van de Wet toekomst pensioenen. Hierbij was de juridische afdeling van BSG betrokken.

Het pensioenfonds heeft geconstateerd dat wordt voldaan aan deze (wettelijke) eisen en de geldende regelgeving.

6.5 Afwijkingen van Transitieplan in Implementatieplan

In het Transitieplan legt het AVO een aantal verzoeken voor aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds beoordeelt deze verzoeken en probeert hieraan uitvoering te geven bij de implementatie van de nieuwe pensioenovereenkomst. Aan een aantal verzoeken kan het pensioenfonds echter geen of niet geheel gehoor geven. Hierna zijn de verzoeken vanuit het Transitieplan van het AVO weergegeven en wordt toegelicht of wel, niet of gedeeltelijk is ingegaan op de voorgelegde verzoeken en, daar waar nodig, op welke wijze. Het AVO is hiervan in kennis gesteld met daarbij een uitgebreide toelichting.

Pensioenovereenkomst

Het voornaamste verzoek dat wordt gedaan door arbeidsvoorwaardelijke partijen is om de nieuwe pensioenovereenkomst vanaf 1 januari 2026 uit te voeren.

De aanvaarding van dat verzoek door het pensioenfonds maakt onderdeel uit van en ligt vast in de Opdrachtbevestiging die het pensioenfonds opstelt aan het AVO.

Invaren

Het AVO doet met het transitieplan het verzoek de tot 1 januari 2026 opgebouwde pensioen-aanspraken en -rechten inclusief de NAP via een interne collectieve waardeoverdracht over te dragen naar de nieuwe pensioenregeling volgens art 150m PW.

Het pensioenfonds gaat akkoord met dit verzoek.

Solidariteitsreserve

Het verzoek van het AVO in het transitieplan is de solidariteitsreserve initieel te vullen wanneer de hoogte van de actuele dekkingsgraad dit mogelijk maakt. Aanvullend heeft het AVO ten aanzien van de vulregels voor de solidariteitsreserve een verzoek aan het pensioenfonds opgenomen om te onderzoeken of en hoe het eventueel mogelijk is om ook een deel van het overrendement van

.....

actieven die vlak voor hun pensioen zitten hiervoor te gebruiken, in plaats van enkel het overrendement van gepensioneerden. Uit de analyses blijkt dat een solidariteitsreserve op het optimale niveau ook voor de bijna-gepensioneerde deelnemers een positief effect heeft op de verwachte gewogen vervangingsratio en de kans op verlagingen in de uitkeringsfase kleiner maakt.

Het pensioenfonds heeft gehoor gegeven aan dit (aanvullend) verzoek van het AVO. Er is nader onderzoek gedaan naar de (initiële) vulregels van de solidariteitsreserve. Daarvoor wordt verwezen naar paragraaf 4.2.5.

Doorsneesystematiek

Het verzoek uit het transitieplan van het AVO is om de deelnemers die nadeel ondervinden van het vervallen van de doorsneesystematiek en geen of onvoldoende voordeel hebben van de transitie als geheel, hiervoor te compenseren. Het AVO wil de compensatie voor het vervallen van de doorsneesystematiek binnen de pensioensfeer vormgeven en verzoeken het pensioenfonds om deze compensatie te financieren vanuit het beschikbare vermogen bij invaren.

Het AVO wil in de berekening van de compensatie wel rekening houden met de gemiddelde leeftijd waarop het cabinepersoneel in de toekomst naar verwachting zal stoppen met pensioen opbouwen. Dit leidt voor de gehele groep actieve deelnemers tot een geschatte gemiddelde leeftijd waarop het cabinepersoneel stopt met werken en pensioen opbouwen van 61 jaar en 8 maanden.

Het pensioenfonds geeft gehoor aan het verzoek te compenseren voor het vervallen van de doorsneesystematiek, aangezien de afschaffing van de doorsneesystematiek op zichzelf leidt tot een achteruitgang in de verwachte pensioenopbouw voor een deel van de actievenpopulatie.

Het pensioenfonds geeft geen gehoor aan het verzoek uit te gaan van een gemiddelde pensioenleeftijd van 61 jaar en 8 maanden. Het bestuur hanteert de reglementaire normpensioenleeftijd van 60 jaar als uitgangspunt en er vindt geen herverdeling over leeftijden plaats. In paragraaf 4.2.4. is dit nader toegelicht.

Onverdeeld vermogen

De grootte van de cumulatieve indexatie-achterstand per 1 januari 2024 voor actieven en inactieven is vergelijkbaar en daarom volgens het AVO op dit moment geen aanleiding om beide groepen op een verschillende wijze te behandelen bij deze allocatie van resterend vermogen.

Mocht echter het verschil in cumulatieve indexatie-achterstand tussen actieven en inactieven op de transitiedatum groter zijn dan 5%-punt, verzoekt het AVO het pensioenfonds met dit aspect rekening te houden bij de verdeling van het resterend fondsvermogen over de persoonlijke pensioenvermogens van beide groepen deelnemers.

Het pensioenfonds heeft geen rekening gehouden met dit verzoek van arbeidsvoorwaardelijke partijen; opgelopen indexatieachterstand valt onder de evenwichtigheidsbeoordeling van het FTK, waar in de besluitvorming te allen tijde sprake is geweest van evenwichtige belangenafweging. Vooralsnog is het echter ook niet aan de orde dat de indexatie-achterstand tussen actieven en inactieven groter is dan 5%-punt en lijkt dit op transitiedatum ook niet zo te zijn.

Bijspaarregeling (vrijwillig)

Het AVO heeft het pensioenfonds in het transitieplan verzocht om vanaf de transitiedatum binnen de fiscale ruimte van de nieuwe pensioenregeling de mogelijkheid tot individueel bijsparen (als vervanging van de NAP) op te nemen en deze te faciliteren in de persoonlijke pensioenplanner. Het AVO ziet het liefst dat alle werknemers hieraan deelnemen.

Het pensioenfonds is bereid om uitvoering te geven aan een dergelijke bijspaarregeling binnen de fiscale ruimte van de nieuwe pensioenregeling.

Nabestaanden- en wezenpensioen

Vanuit het transitieplan is het een voorwaarde dat de nabestaande partner op het ingangsmoment kan kiezen voor een hoog-laag constructie waarbij de uitkering hoger is tot de AOW-gerechtigde leeftijd en lager vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd. Als blijkt dat het aanbieden van een hoog-laag constructie een maatwerk afspraak met het pensioenfonds zal vragen, verzoekt het AVO in het transitieplan het pensioenfonds om inzicht te geven in de gevolgen hiervan en het AVO opnieuw met elkaar in overleg. Het fonds heeft geconstateerd dat deze optie thans nog niet in de wet is opgenomen. Zolang dat niet aan de orde is, kan het fonds hier geen uitvoering aan geven. Het fonds heeft het AVO hierover geïnformeerd.

Het AVO heeft het pensioenfonds in het transitieplan verzocht om het mogelijk te maken dat, als de deelnemer in het kader van een uitvraag van de werkgever kiest voor tijdelijk meer of minder werken, de risicodekking van het facultatieve partnerpensioen en wezenpensioen ongewijzigd wordt voortgezet. Het pensioenfonds geeft aan dit verzoek van het AVO gehoor.

NAP (Netto Aanvullende Pensioenregeling)

Het AVO heeft het pensioenfonds in het transitieplan gevraagd om hen bij de verdere uitwerking en voorbereiding van de uiteindelijk van toepassing zijnde oplossingsrichting voor het afwikkelen van de tot de transitiedatum opgebouwde NAP-aanspraken of -rechten nauw te blijven ondersteunen. Deelnemers aan het pensioenfonds met opgebouwde NAP-aanspraken of -rechten worden later in de tijd nader geïnformeerd over de uiteindelijke oplossing.

6.6 Financiële grenzen invaren

6.6.1 Voorwaardelijke grenzen invaren

De bandbreedte van de dekkingsgraad waarbij geen nadere bespreking tussen arbeidsvoorwaardelijke partijen en pensioenfonds meer nodig is, is vastgesteld op circa 109,2% tot 140%. Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad tussen 109,2% tot 140% ligt, wordt naar de mening van het AVO en het fonds in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen, rekening houdend met de aangegeven prioritering, en liggen de transitie-effecten binnen de afgesproken grenzen.

Bij een dekkingsgraad op transitiedatum lager dan 102% gaan partijen sowieso met elkaar in overleg en wordt de transitiedatum uitgesteld.

Bij een dekkingsgraad tussen de 102% en circa 109,2% gaan partijen eerst met elkaar in overleg om de voor- en nadelen van deze situatie te bespreken alvorens de transitie voort te zetten. Mogelijk leidt het overleg tot aanpassingen of uitstel van de transitie.

Bovenstaande volgt uit de Voorrangsregels uit het (addendum op het) transitieplan :

Vorrangsregels bij invaren Actuele dekkingsgraad	Regel voor het verdelen van het geld
Lager dan 102%	De transitiedatum wordt uitgesteld.
Tussen 102% - 105%	Bij deze dekkingsgraad zijn de wettelijke reserves volledig gevuld, zijn de persoonlijke pensioenkapitalen minimaal net zo hoog als voor de omzetting naar de nieuwe regeling, maar kan de solidariteitsreserve niet tot het optimale niveau worden gevuld en is de compensatie voor het vervallen van de doorsneesystematiek niet gefinancierd.

.....

Tussen 105% - 109,2%	Bij deze dekkingsgraad zijn de wettelijke reserves volledig gevuld, zijn de persoonlijke pensioenkapitalen minimaal net zo hoog als voor de omzetting naar de nieuwe regeling en kan de solidariteitsreserve tot het optimale niveau worden gevuld. De compensatie voor vervallen van de doorsneesystematiek is niet volledig gefinancierd.
----------------------	---

6.6.2 Overschrijding financiële grenzen invaren

In onvoorziene gevallen en in de situaties zoals in paragraaf 6.6.1. is beschreven (dekkingsgraad op transitiedatum lager dan circa 109,2%), treden het AVO en het pensioenfonds met elkaar in overleg. In dat geval worden alle gremia van het pensioenfonds, zoals het verantwoordingsorgaan, direct geïnformeerd.

Bijlage: Documentenlijst

- 20250508 Transitiecommunicatieplan KLM Cabine 1.0
- 20240704 Transitieplan KLM cabine KLC (ondertekend) en 20241107 Addendum op transitieplan KLM en KLC Cabine (ondertekend)
- Notitie intern toezicht inzake Wtp
- Cabine GoNoGocriteria v1.0
- 2025.04.22 RSA WTP - schoon
- Inrichting stappenplan PF KLMC v1.0
- Notitie Wtp inrichting handshake t.b.v. Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel
- KLMC – schematische weergave onderuitbestedingsketen BSG PM – versie 11 aug 2024
- Datakwaliteitsbeleid Cabine vastgesteld AB 04.04.2024
- Correctie- en herzieningenbeleid vastgesteld AB 04.04.2024
- 2024 10 16 E240102 - 659769 - DataValidator rapportage - KLM Cabine - Versie 16-10
- AUP engagement letter PwC - Cabine
- PwC - KLM Cabine AUP rapportage 10-12-2024